

Magne Sten Bjerkseth

**Forslag til hvordan Seksjon for
bygg- og tjenestestatistikk skal
følge Eurostats Forordning for
strukturstatistikk**

Resultat av pilotundersøkelsen

Innholdsfortegnelse

1.	Utgangspunktet for våre pilotundersøkelser.....	3
1.1.	Modell for pilotundersøkelsene.....	3
1.2.	Spørsmål som må besvares ved pilotundersøkelsene (delproblemer).....	4
1.3.	Begrunnelse for å foreta to pilotundersøkelser.....	4
2.	Statistiske enheter i NACE Rev.1 og konsekvenser for statistikkproduksjonen av å følge Forordningen for strukturstatistikk (Forordningen).....	5
2.1.	Juridisk enhet og foretak.....	5
2.1.1.	Juridisk enhet og foretak iht. NACE.....	5
2.1.2.	Foretak vs. juridisk enhet i praksis.....	5
2.1.3.	Konsekvenser for BOF av en overgang til foretaksbasert statistikk.....	6
2.2.	Lokal enhet og bransjeenhet.....	6
2.2.1.	Norsk RegnskapsStiftelse (NRS) sitt høringsutkast til regnskapsstandard for opplysninger om virksomhetsområder.....	6
2.2.2.	Betraktninger fra NRS om den nye regnskapsstandarden vs. Forordningen.....	9
3.	Fullstendige spørreskjemaer vs. innhenting av Alminnelig næringsoppgave (AN) kombinert med et tilleggsskjema.....	10
3.1.	Utvalg i pilotundersøkelsene.....	10
3.2.	Resultater fra undersøkelsen med full innhenting.....	11
3.3.	Resultater fra undersøkelsen med tilleggsskjema.....	12
3.4.	Full innhenting vs. tilleggsskjema.....	14
4.	Innhenting og bruk av AN, og regnskapsopplysninger fra Brønnøysund Credit Info AS..	14
4.1.	Statistisk sentralbyrås innhenting og bruk av regnskapsopplysninger i dag.....	14
4.1.1.	Seksjon 420 (Seksjon for inntekts- og lønnsstatistikk).....	14
4.1.2.	Seksjon 230 (Seksjon for utenrikshandel, energi og industristatistikk).....	17
4.1.3.	Seksjon 410 (Seksjon for bedriftsregister).....	18
4.2.	Når og hvordan bør vi innhente AN.....	18
4.3.	Hva kan Statistisk sentralbyrå bruke databasen fra Brønnøysund Credit Info AS til?.....	19
5.	Multiårlig statistikk.....	21
5.1.	Definisjon.....	21
5.2.	Hvordan utarbeide multiårlig statistikk.....	21
6.	Problemer med internfakturerings.....	21
7.	Problemer med forskyvninger mellom næringer.....	22
8.	Nasjonale brukeres behov for tilleggsinformasjon.....	22
8.1.	Energibruk.....	22
8.2.	Ønsker fra Seksjon for nasjonalregnskap.....	22
9.	Ressursbehov ved Seksjon 460.....	23
10.	Konklusjoner og anbefalinger.....	24
	Litteraturliste	26
	Vedlegg	
	Vedlegg 1. Resultater fra pilotundersøkelsen med fullstendige spørreskjemaer	27
	Vedlegg 2. Resultater fra pilotundersøkelsen med tilleggsskjema	37
	Vedlegg 3. BCI-data vs. årsstatistikkene for AS. 1993	44
	Vedlegg 4. BCI-data vs. AN for 55 foretak. 1994	47
	Vedlegg 5. Pilotspørreskjemaer med rettledninger.....	48

1. Utgangspunktet for våre pilotundersøkelser

Eurostats Forordning for strukturstatistikk (Forordningen) gir en ramme for hva slags statistikk land i EU/EØS skal produsere. Den er delt opp i følgende fire deler:

- a) En generell del, som definerer mål, struktur, variabel- og representativitetskrav, overføringskrav mv.
- b) Vedlegg 1, som er en fellesmodul med krav om variabler, rapportering, pilotundersøkelser, overgangsperiode mv. for næringer som ikke har kravene sine definert i egne vedlegg. Av Seksjon 460 sine næringer er det bare forretningsmessig tjenesteyting som inngår her
- c) Vedlegg 2, som angir de tilsvarende kravene for industrinæringer. Bygge- og anleggsvirksomhet omfattes av dette vedlegget
- d) Vedlegg 3, som inneholder kravene for varehandel

For Seksjon 460 er Forordningens krav for forretningsmessig tjenesteyting de minst omfattende. Den krever at 15 variabler skal rapporteres for foretak årlig. Enkelte av disse variablene er derimot sammensatt av flere delvariabler, slik at tallet på variabler som må innhentes vil bli noe høyere. I all hovedsak dreier kravene seg om regnskapsvariabler. Mange av disse kan hentes fra Alminnelig Næringsoppgave (AN) og Saldoskjema for av- og nedskrivning og for negativ saldo (SS). Ut over dette er det snakk om 12-15 variabler. De årlige foretaksopplysningene skal gis på firesifret NACE-nivå, samt etter størrelsesgrupper på tresifret NACE-nivå, og rapporteres til Eurostat senest 18 måneder etter utgangen av referanseåret (gjelder også vedlegg 2 og 3). Videre krever Forordningen at tre variabler (lønn, bruttoinvestering og antall sysselsatte) rapporteres årlig for lokale enheter (jf. kap. 2.2). Her holder det med en nedbryting på tosifret NACE-nivå (gjelder også vedlegg 2 og 3).

For bygge- og anleggsvirksomhet krever Forordningen at 43 variabler rapporteres for foretak årlig. Enkelte av disse variablene er også her sammensatt av flere delvariabler, slik at tallet på variabler som må innhentes vil bli høyere. Utover variablene som kan hentes fra AN og SS er det her ca. 30 variabler. Videre kreves det en rapportering av 15 foretaksvariabler med multiårlig frekvens (minst hvert femte år, jf. kap. 5). Dette er variabler som ikke kan hentes via AN, og de skal rapporteres på firesifret NACE-nivå (gjelder også vedlegg 3). Dessuten må fem variabler for bransjeenheter (jf. kap. 2.2) rapporteres årlig, også det på firesifret NACE-nivå.

For varehandel kreves det at 30 foretaksvariabler rapporteres årlig. Som over vil tallet på variabler som må innhentes bli noe større. Utover variabler som finnes i AN og SS kreves det ca. 25 poster. Dessuten skal det samles inn omtrent 20 foretaksvariabler med multiårlig frekvens. Det skal også samles inn data for lokale enheter, nærmere bestemt tre variabler årlig (lønn, bruttoinvestering og antall sysselsatte) og to variabler med multiårlig frekvens (driftsinntekter og salgsareal).

1.1. Modell for pilotundersøkelsene

For å finne ut hvordan vi skal forholde oss til Forordningen, foretok Seksjon 460 to pilotundersøkelser i løpet av våren/sommeren 1995. Formålet var å finne den beste modellen for hvordan vi i fremtiden skal samle inn statistikk som tilfredsstiller kravene i Forordningen.

Pilotundersøkelsen med fullstendig skjema bestod i å sende ut et spørreskjema til 200 varehandelsforetak som fullt ut dekker kravene i Forordningen (her vedlegg 3), også de variablene som er regnskapsvariabler og som kan hentes direkte fra AN. I denne pilotundersøkelsen ble AN innhentet av kontrollhensyn.

Gjennom innhenting av AN kombinert med et tilleggsskjema prøvde vi ut en annen modell. Den bestod i å hente inn AN (fra ligningskontoret) for et utvalg av foretak, nærmere bestemt 100 innen varehandel, 100 innen bygge- og anleggsvirksomhet og 100 innen forretningsmessig tjenesteyting. I tillegg hentet vi inn et supplerende spørreskjema, som inneholdt de variablene som ikke kan hentes fra AN.

1.2. Spørsmål som må besvares ved pilotundersøkelsene (delproblemer)

Målet med pilotundersøkelsene var å få svar på en rekke spørsmål, og prosjektet skulle munne ut i en anbefaling for valg av metode. Nærmere bestemt måtte følgende klarlegges:

- Skal vi sende ut fullstendige spørreskjemaer, dvs. skjemaer som omfatter alle de påkrevde variablene (regnskapsvariabler + strukturvariabler), eller skal vi hente inn regnskapsvariabler for seg via AN og samle inn strukturvariabler på et tilleggsskjema? I det sistnevnte tilfellet må det også klarlegges hvordan vi skal innhente AN.
- Problemer med internfakturerings.
- Problemer med forskyvninger mellom næringer, ved at foretak klassifiseres til den næringsgruppen med høyest omsetningsandel, slik at aktivitet i andre næringer dekkes over av næringskoden.
- Andre konsekvenser ved overgang fra bedrift som undersøkelsesenheter til foretaksbasert statistikk.
- Hvordan skal vi utarbeide statistikk for lokale enheter og bransjeenheter? Skal dette skje ved skjema til foretak eller til lokal enhet/bransjeenheter?
- Hvordan skal vi ivareta Forordningens krav om multiårlig statistikk?
- Nasjonale brukeres behov for tilleggsinformasjon (utover Forordningens krav).
- Hvilke ressurser vil det kreve av Seksjon 460 å følge Forordningen?

1.3. Begrunnelse for å foreta to pilotundersøkelser

Tilleggsskjemaet trenger neppe noen utfyllende rettferdiggjørelse. Ved første øyekast virker det som om denne modellen er den mest hensiktsmessige. Det kan synes som om en slik modell både vil påføre oppgavegiveren en minimal byrde og samtidig gi de mest presise svarene på de enkelte spørsmålene (AN kan nærmest betraktes som en fasit for regnskapsvariabler). Grunnen til at vi allikevel valgte å foreta to pilotundersøkelser, var at vi ville prøve ut om et fullstendig spørreskjema ville være enklere å fylle ut for oppgavegiveren. Det har en mer logisk oppbygging enn det et tilleggsskjema vil ha. Dette kunne kanskje medføre at svarene på de spørsmålene vi ikke kan hente direkte fra AN blir bedre utfyllt.

Et eksempel på dette kan hentes fra varehandelsskjemaet. Her er det mulig å hente både "totale salgsinntekter" og "totale inntekter fra salg av handelsvarer" direkte fra AN. Dette er variabler det derfor ikke vil bli spurt om på et tilleggsskjema. Etter Forordningen skal man derimot også foreta en fordeling av driftsinntektene (etter type inntekt) som det ikke er mulig å finne i AN. F. eks. skal driftsinntekter (ekskl. salg av handelsvarer) deles i inntekter fra hhv. industrielle aktiviteter, tjenesteaktiviteter, driftssubsidier og andre inntekter. Salget av handelsvarer skal likeledes deles inn i inntekter fra hhv. agenturvirksomhet, detaljomsetning og engrosomsetning. Dersom utgangspunktet for en slik fordeling ikke er riktig, dvs. dersom det totale fordelingsgrunnlaget (f. eks. totale driftsinntekter, salg av handelsvarer etc.) ikke stemmer med AN, vil vi få problemer med å bruke svarene. Det kan generelt være en fordel å spørre om poster (ved henvisning til AN) først, som senere skal utgjøre grunnlaget for andre variabler (f. eks. kan det være lettere å finne riktig størrelsesorden på eksport dersom man har et tall for total omsetning å gå ut ifra).

2. Statistiske enheter i NACE Rev.1 og konsekvenser for statistikkproduksjonen av å følge Forordningen for strukturstatistikk (Forordningen)

2.1. Juridisk enhet og foretak

2.1.1. Juridisk enhet og foretak iht. NACE

For å definere enheter som kan identifiseres i økonomien, må juridiske kriterier benyttes. Juridiske enheter kan enten være:

- Juridiske personer som er anerkjent iht. lovgivning, uavhengig av de personer eller institusjoner som eier dem eller er medlemmer av dem. Dette vil si et rettssubjekt som ikke er en fysisk person, som selskaper, stiftelser, foreninger, offentlige enheter og institusjoner
- Fysiske personer som utøver økonomisk virksomhet som selvstendig næringsdrivende (enkeltmannsforetak)

I NACE Rev.1 er foretak definert som **"den minste kombinasjonen av juridiske enheter som utgjør en organisatorisk enhet. Foretak består som oftest av én juridisk enhet, men kan i visse tilfeller bestå av flere juridiske enheter"**.

For at enheten skal være et foretak etter definisjonen i NACE, må den bestå av minst én juridisk enhet og helt eller delvis utøve produksjonsvirksomhet.

2.1.2. Foretak vs. juridisk enhet i praksis

Forordningen har foretak som undersøkelsesenheter istedet for bedrift. Pr. i dag er foretak synonymt med regnskapspliktig enhet. Regnskapsplikten gis i regnskapsloven (RL) kapittel 1, §1. Utgangspunktet er at ... "enhver som driver næringsvirksomhet" har regnskapsplikt etter regnskapsloven. Ligningslovens §4-4 knytter regnskapsplikten til ligningen ved at kravet om at skatteyttere som driver næringsvirksomhet eller utleie av fast eiendom skal, som vedlegg til selvangivelsen, levere årsoppgjør. Ifølge Aksjeloven (AL) kapittel 11-1 skal årsoppgjøret bestå av resultatregnskap, balanse og årsberetning. Resultatregnskap og balanse leveres i form av AN. Et foretak (en regnskapspliktig enhet) består av minst én skattepliktig, og flere dersom det drives virksomhet i flere kommuner.

I f.eks. Nederland tillater lovgivningen at man deler opp foretak i flere juridiske enheter. Praksis i Norge før og nå er at man setter likhetstegn mellom juridisk enhet og foretak, dvs. at det kun er en juridisk enhet pr. foretak. Det finnes derimot praktiske eksempler i Norge på at to eller flere juridiske enheter til sammen utgjør bare et foretak iht. definisjonen over, ved at de drives av samme eier og/eller ved at det ikke foregår noen produksjonsvirksomhet i en eller flere av dem.

Et eksempel kan hentes fra restaurantbransjen. En oppdeling av et foretak til flere juridiske enheter (noe som i dag medfører flere foretak) gjøres her av skattemessige hensyn for at man ikke skal miste aktiva ved en eventuell konkurs. Dette kan man unngå ved å opprette to juridiske enheter, f.eks. på den ene siden et eiendomsselskap med styre og leder, men ofte uten ansatte, og på den andre siden et driftsselskap som tar seg av all produksjonsvirksomhet. En slik løsning innebærer i dag to separate A/S, som utarbeider hvert sitt årsregnskap. Aktiva vil da kunne overføres til eiendomsselskapet rett før en ev. konkurs. Etter NACE Rev.1 er derimot disse to juridiske enhetene til sammen å betrakte som et foretak, da det ikke foregår noen produksjonsvirksomhet i eiendomsselskapet, og da de drives av samme eier(e).

2.1.3. Konsekvenser for BOF av en overgang til foretaksbasert statistikk

Forordningen tilsier at Statistisk sentralbyrå må gå over fra å bruke bedrift som undersøkelsesenheter i årsstatistikken til foretaksbasert statistikk. I Statistisk sentralbyrås bedrifts- og foretaksregister (BOF) registreres i dag ikke enheter uten ansatte. Man evner derfor ikke å identifisere enheter som eiendomsselskapet i eksemplet over. I tillegg vil de to juridiske enhetene i eksemplet over i dag bli registrert som to foretak, slik at man ikke klarer å produsere foretaksstatistikk som fullt ut tilfredsstiller definisjonene i Forordningen.

Man må derfor i første omgang gjøre BOF i stand til å registrere flere juridiske enheter pr. foretak. Deretter må man igjennom en identifiseringsprosess, for å kartlegge hvilke juridiske enheter som tilhører hvert foretak. I denne forbindelsen må man kjenne eierstrukturen.

Det vil oppstå en del avgrensingsproblemer i denne prosessen. Det er essensielt at juridiske enheter (lik foretak pr. i dag) som skal slås sammen med en annen juridisk enhet til et foretak iht. NACE-definisjonen, bør ha samme eier(e). Juridiske enheter definert som foretak i dag, men som ikke utøver produksjonsvirksomhet, bør slås sammen med den juridiske enhet (drevet av samme eier) den logisk tilhører, og disse skal til sammen utgjøre et foretak. Her må det foretas en avgrensning mot holdingselskaper (morselskaper i et konsern uten egen produksjon, der hovedfunksjonen er å kontrollere og styre et eller flere datterselskaper), som ikke drives av samme eier. Ikke så mange foretak i BOF vil berøres av denne problematikken, da de fleste foretak i Norge er enbedriftsforetak.

2.2. Lokal enhet og bransjeenhet

Forordningen krever at det produseres statistikk isolert for de delene av et foretak som utgjør en lokal enhet og en bransjeenhet. Dette kapitlet gir innspill til hvordan Statistisk sentralbyrå bør forholde seg for å tilfredsstille disse kravene.

Iht. NACE defineres lokal enhet som en del av et foretak (f.eks. verksted, fabrikk, butikk, kontor etc.) som kan identifiseres geografisk. Enhetens grenser bestemmes av tomtens grenser. Det er snakk om to separate lokale enheter når de har ulike postadresse, selv om begge tilhører samme minste administrative område (dvs. kommune i Norge). Iht. Forordningen skal det samles inn og produseres statistikk for lokale enheter årlig for forretningsmessig tjenesteyting (næringshovedområde K i NACE), bygge- og anleggsvirksomhet (F) og varehandel (G). Variablene som skal samles inn er antall sysselsatte, lønnskostnader og bruttoinvestering. Dessuten skal det lages statistikk for lokale enheter innenfor varehandel med multiårlig frekvens, for variablene driftsinntekter og salgsareal (jf. kap. 5).

En bransjeenhet omfatter alle deler av et foretak som bidrar til utøvelsen av én aktivitet på næringsgruppenivå (på 4-sifret NACE-nivå). Det er et krav at foretakets informasjonssystem minst må kunne beregne produksjonsverdi, vareinnsats, lønnskostnader, driftsresultat, sysselsetting og bruttoinvesteringer i fast kapital for hver bransjeenhet. Begrepet "bedrift" i ISIC tilsvarer kombinasjonen av lokal enhet og bransjeenhet i NACE. Iht. Forordningen skal det årlig samles inn og produseres statistikk for bransjeenheter i bygge- og anleggsvirksomhet (F). Det skal lages tall for antall sysselsatte, driftsinntekter, produksjonsverdi, lønnskostnader og bruttoinvestering.

2.2.1. Norsk RegnskapsStiftelse (NRS) sitt høringsutkast til regnskapsstandard for opplysninger om virksomhetsområder

Norsk RegnskapsStiftelse (NRS) utarbeidet i 1994 et høringsutkast til regnskapsstandard for opplysninger om virksomhetsområder i et foretak (jf. artikkel i Revisjon og regnskap, nr. 8 1994). NRS tar sikte på å utgi en foreløpig standard høsten 1995. Det legges opp til at børsnoterte selskaper og andre foretak av stor allmenn interesse innen alle bransjer følger standarden. Bakgrunnen for dette er at

behovet for opplysninger om virksomhetsområder særlig vil foreligge for store foretak med spredt eierstruktur og med aktiviteter som har ulike fremtidsmuligheter, ulik risiko mv. Utgangspunktet for en slik regnskapsstandard er i første rekke å dekke investorers behov for å kunne vurdere et foretaks inntjening og finansielle stilling bedre, fordi lønnsomhet, risiko og fremtidsutsikter kan være svært forskjellige for et foretaks ulike virksomhetsområder.

Det er i dag ikke noe krav til informasjon om virksomhetsområder i norsk regnskapslovgivning. EUs 4. selskapsrettsdirektiv på sin side inneholder krav om at informasjon om virksomhetsområder gis, og det finnes i dag en rekke utenlandske standarder som behandler regnskapsmessig rapportering av virksomhetsområder. Eksempler på dette er IAS 14 (internasjonal regnskapsstandard under revisjon), SSAP (engelsk regnskapsstandard) og FAS 14 (amerikansk regnskapsstandard under revisjon). Forslaget til norsk regnskapsstandard samsvarer i hovedtrekk med disse regnskapsstandardene (dagens utgaver), og tilfredstiller også kravene i EUs 4. selskapsdirektiv, artikkel 43.

Lønnsomhet, risiko og fremtidsutsikter kan være forskjellig for de ulike aktiviteter et foretak er engasjert i, samt for de ulike geografiske områder virksomheten foregår i. Derfor foreslår høringsutkastet at rapporteringen av virksomhetsområder deles inn i:

- Forretningsområder og
- Geografiske områder

Det er ingen allmenngyldig definisjon på hvor mange forretnings- eller geografiske områder et foretak bør inndelegge sin rapportering etter. Som retningslinje gis det i høringsutkastet anvisning på at dersom et virksomhetsområdes driftsinntekter, driftsresultat eller balanseposter utgjør 10-20 prosent av totalen for foretaket, vil det være naturlig å presentere det som et eget virksomhetsområde.

Forretningsområder defineres i høringsutkastet som en identifiserbar del av virksomheten som leverer varer og/eller tjenester, og som har en risiko og inntjening som er forskjellig fra andre forretningsområder (jf. IAS). Et forretningsområde har dessuten som regel en betydelig del av sine driftsinntekter fra eksterne kunder. Ved inndelingen i forretningsområder vil det være naturlig å vurdere:

- Type produkt	- Produksjonsprosessen	- Kundegrupper for hver vare (produkt)
- Distribusjonskanaler	- Virksomhetens organisering	- Lovmessige krav til deler av virksomhet

For mange foretak vil den inndelingen i forretningsområder som foretaket benytter for interne styrings- og rapporteringsformål, representere en inndeling som tilfredstiller de kriterier som er knyttet til risiko og inntjening.

Geografisk område defineres i høringsutkastet som et avgrenset område, som en region, et land eller en gruppe av land, hvor en identifiserbar del av virksomheten produserer varer og tjenester. I de fleste utenlandske standarder er land angitt som den minste geografiske enheten. Dette er derfor også forslaget i det foreliggende utkastet til norsk standard. Ut fra en kostnads-/nyttevurdering er det i høringsutkastet foreslått at virksomhetsområderapportering basert på geografiske kriterier (produksjonssted, omsetningssted mv.) kun skal kreves dersom den geografiske fordelingen av aktiviteten er av betydning for å vurdere foretakets inntjening og risiko.

I forslaget til regnskapsstandard er det angitt at følgende opplysninger skal oppgis for hvert virksomhetsområde som note til årsregnskapet:

Inntekter og kostnader:

- Driftsinntekter	- Driftskostnader	- Avskrivninger
- Driftsresultat	- Ekstraordinære poster	

Eiendeler og gjeld:

- Omløpsmidler (ikke rentebærende)
- Anleggsmidler
- Ikke-rentebærende gjeld (f.eks. leverandørgjeld, merverdiavgift, skattetrekk etc.)
- Periodens investeringer i anleggsmidler.

På samme måte som for fellesinntekter og -kostnader kreves det altså at eiendeler som benyttes av to eller flere virksomhetsområder fordeles mellom disse. Tilsvarende gjelder for immatrielle eiendeler (goodwill mv.). Rentebærende eiendeler og gjeld samt finansposter relaterer seg til hele foretaket, og fordeles derfor ikke på virksomhetsområder.

Opplysningene om virksomhetsområdene skal avstemmes mot foretakets resultat- og balanseoppstilling for å sikre en fullstendig og mest mulig korrekt presentasjon. Tilsvarende tall for de samme virksomhetsområdene skal gis tilbake i tid for å vise utviklingstrekk. Disse må tilpasses ved endringer i inndeling av virksomhetsområder og ved endring i regnskapsprinsipper. Fellesinntekter og -kostnader, som ikke er direkte henførbare til et enkelt virksomhetsområde, bør så langt som mulig fordeles, slik at man får et uttrykk for bidraget fra det enkelte virksomhetsområdet. Det skal eventuelt gis opplysninger om summen som ikke er fordelt, samt en begrunnelse for dette. Det skal i tillegg gis opplysninger om internt salg, dersom dette er av betydning for framtidsutsiktene for det enkelte virksomhetsområde. Foretak kan ha ulike regnskapsprinsipper og ha ulik praksis for fordeling av felleskostnader og prising av transaksjoner mellom virksomhetsområder (internprising). Dette kan forårsake at datamaterialet blir lite konsist. Generelt er det slik at jo flere virksomhetsområder et foretak har å fordele felleskostnader på, desto mindre nøyaktige og pålitelige blir output-dataene. Hvis virksomheten i to eller flere virksomhetsområder er intergrert, eller på annen måte er gjensidig avhengige av hverandre, kan det være misvisende å rapportere disse som separate virksomhetsområder, med mindre det foreligger markedspriser (på varer og tjenester solgt internt i foretaket) og en stor del av kostnadene kan henføres direkte til hvert av virksomhetsområdene.

Følgende forhold begrenser Statistisk sentralbyrås nytte av å bruke statistikk for virksomhetsområder produsert etter den nye regnskapsstandarden for å dekke kravene til informasjon i Forordningen fra Eurostat:

- Den nye regnskapsstandarden gjelder i første omgang kun for børsnoterte selskaper og andre foretak av stor allmenn interesse (ifølge høringsutkastet). Forordningen krever en oppdeling også for små foretak.
- Standarden er lagt opp til å dekke investorers behov for data. En investor vil derimot som oftest være en person med behov for svært detaljerte data, og standarden vil dermed kunne gi nyttige opplysninger også til mange andre brukergreper.
- Standarden deler opp virksomheten i forretningsområder ved å avgrense de enkelte forretningsområdene som «identifiserbare deler av virksomheten som leverer varer og tjenester med risiko og inntjening som er forskjellig fra andre forretningsområder». Type produkt og produksjonsprosess er bare to av flere mulige segmenteringskriterier for oppdeling av virksomheten i ulike virksomhetsområder.

Inndelingen iht. høringsutkastet vil ikke alltid gi en virksomhetsområderapportering som samsvarer med den Eurostat benytter. Ifølge NRS vil et stort selskap som Hydro etter den nye regnskapsstandarden måtte dele opp virksomheten i omtrent 10 forretningsområder, mens den etter Forordningen vil måtte foreta en oppsplitting i atskillig flere bransjeenheter.

- Rapportering av geografiske områder vil kun bli foretatt av foretaket når den geografiske fordelingen av aktiviteten er av betydning for vurderingen av foretakets inntjening og risiko. Dette vil ikke alltid være tilfellet, og i slike tilfeller vil ikke foretaket produsere statistikk for geografiske enheter. Dessuten fremlegger høringsutkastet land som den minste geografiske enheten, mens NACE Rev.1 sier at en Lokal enhet skal skilles ut ved hjelp av eiendomsgrenser. Dette kan innebære flere lokale enheter innenfor hvert land, hver by etc. Det er dog et minimumskrav i høringsutkastet at driftsinntekter skal fordeles på de ulike geografiske områdene (dvs. land).
- Det er kun sumposter for inntekter og kostnader, samt eiendeler og gjeld, som vil bli fordelt på de ulike virksomhetsområdene. Dette dekker kravene til variablene i Forordningen, med unntak av "Produksjonsverdi", "Lønn, honorarer mv." (en del av de totale driftskostnadene), "Antall sysselsatte", og "Salgsareal" (multiårlig varehandelsstatistikk for lokale enheter). Dette gir uansett et tallgrunnlag for å beregne de øvrige variablene.

2.2.2. Betrachtinger fra NRS om den nye regnskapsstandarden vs. Forordningen

Vi ba NRS om å vurdere hvorvidt den nye regnskapsstandarden vil kunne brukes ved produksjon av statistikk for lokale enheter og bransjeenheter. Ifølge NRS (og Statistisk sentralbyrå) er oppdelingen i forretningsområder og geografiske enheter iht. den nye regnskapsstandarden ikke detaljert nok for å dekke Forordningens krav alene. Statistikken for forretningsområder vil ikke alltid bli like detaljert som en oppdeling i bransjeenheter iht. Forordningen. Dette fordi den nye regnskapsstandarden kun krever en oppdeling der risikoen og inntjeningen for et forretningsområde er forskjellig fra andre forretningsområder. Lokale enheter iht. Forordningen avgrenses helt ned på postadresse, mens minste enhet for geografiske områder iht. regnskapsstandarden er land.

Det er de store børsnoterte selskapene som vil ha størst problemer med å splitte opp virksomheten i lokale enheter og bransjeenheter. **For å kunne rapportere på forretningsområder etter den nye regnskapsstandarden vil de børsnoterte selskapene måtte foreta en oppsplitting av virksomheten ned på det mest detaljerte nivå.** F.eks. må de vite hvilke underområder som skal inngå i hvert forretningsområde for å kunne aggregere opp tall og rapportere dette. Dette vil gjøre det atskillig enklere for disse foretakene å svare på spørsmål om lokale enheter og bransjeenheter fra Statistisk sentralbyrå. Noen vil kanskje til og med kunne bruke oppdelingen iht. regnskapsstandarden direkte på våre skjemaer.

Oppgaver for lokale enheter og bransjeenheter bør sendes til foretaket sentralt. Dette fordi opplysningene må avstemmes mot foretakets balanse- og resultatregnskap (foretaket er regnskapspliktig enhet, jf. 2.1.2) for å få et korrekt tallgrunnlag. Dette er også nødvendig for å unngå dobbeltføring, ved at fellesinntekter, felleskostnader og -eiendeler, som ikke er direkte henførbare til en enkelt bransjeenhet/lokal enhet, fordeles så langt som mulig. Den delen av disse postene som ikke lar seg fordele må tallfestes. Foretaket sentralt er også best skikket til å gi informasjon om hvilke lokale enheter og bransjeenheter som finnes.

Rapporteringen på virksomhetsområder skal iht. høringsutkastet gis i notene til årsregnskapet. Ligningsloven krever ikke at notene til regnskapet skal leveres til skattemyndighetene. Disse vil derfor bare av og til følge med AN. Notene kan eventuelt brukes av Statistisk sentralbyrå ved revisjon og kontroll av oppgavene for lokale enheter og bransjeenheter fra de børsnoterte selskapene.

3. Fullstendige spørreskjemaer vs. innhenting av Alminnelig Næringsoppgave (AN) kombinert med et tilleggsskjema

3.1. Utvalg i pilotundersøkelsene

Utvalget for fullstendig spørreskjema:

I pilotundersøkelsen med fullstendig spørreskjema ønsket vi å undersøke eventuelle problemer for oppgavegiverne ved utfyllingen av et spørreskjema som fullt ut inneholder de variablene som Forordningen krever. Skjemaet som ble sendt ut inneholdt både regnskapsvariabler og andre tilleggsvariabler (sysselsettingsdata, investeringsdata mv.). Størsteparten av foretakene innen varehandelen er små foretak (f.eks. var 16 147 av 17 767 foretak i engroshandelen enbedriftsforetak i 1991). Derimot har de store foretakene den største andelen av næringsområdets samlede sysselsetting og omsetning. En hypotese består i at små foretak gjennomgående vil ha større problemer med utfyllingen av et utvidet spørreskjema, da ressurser til og kompetanse for oppgaveutfylling ofte er mindre i disse foretakene enn i de store foretakene. For at resultatene fra pilotundersøkelsen skulle gi en best mulig beskrivelse av hvilke problemer som eksisterer vedrørende utfylling av et utvidet skjema, tok vi med både små, mellomstore og relativt store foretak i utvalget.

En begrensning mht. utvalget bestod i at vi ikke kunne trekke enheter som Seksjon 230 hentet inn AN direkte fra. Dette innebar at vi måtte ekskludere alle store varehandelsforetak fra pilotundersøkelsen. Vi satt dermed igjen med en populasjon bestående av små og mellomstore foretak, etter definisjonene til Seksjon 230. For å få et mest mulig representativt utvalg bestod en nest-best-strategi i å sørge for å få med noen av de største av de mellomstore foretakene i utvalget, nærmere bestemt engros- og detaljhandelsforetak med like under hhv. 30 og 20 årsverk (jf. kap. 4.1.2). AN for 1994 ble innhentet av kontrollhensyn for alle enhetene i utvalget. Dette ble samordnet med innhenting til Seksjon 420, slik at vi fikk en enhetlig forespørsel fra Statistisk sentralbyrå. Ved å hente inn AN fra ligningskontorene sikret vi oss 100 prosent mht. å få «fasiten». Dessuten fikk vi prøvd ut både innhenting av AN fra ligningskontoret og direkte fra oppgavegiver (jf. pilotundersøkelse med tilleggsskjema).

For å unngå å få med de store foretakene som inngår i regnskapsstatistikken til Seksjon 230, måtte utvalget stratifiseres etter sysselsetting (årsverk). Utvalget ble delt inn i følgende strata:

Stratum 1-2: Små foretak, dvs. foretak med en sysselsetting på 3-10 årsverk. Stratum 1 bestod av 33 små engroshandelsforetak og stratum 2 av 33 små detaljhandelsforetak.

Stratum 3-4: Mellomstore foretak, her 33 engroshandelsforetak med 11-29 årsverk (stratum 3) og 33 detaljhandelsforetak med 11-19 årsverk (stratum 4).

Stratum 5: Dette stratumet bestod av 66 svært små foretak. Dette var foretak som sysselsatte mindre enn 3 årsverk, men samtidig flere enn 0 (dvs. 1-2 årsverk).

Vi bestemte oss for ca. 50-100 oppgaver (svar) for å kunne si noe om de problemstillinger som prosjektet søkte å belyse. Besvarelse av pilotspørreskjemaet var frivillig. Dette kunne resultere i et betydelig frafall. Vi estimerte det totale frafallet til 50 prosent, og sendte derfor ut 200 spørreskjemaer.

Utvalget for tilleggsskjema:

I denne pilotundersøkelsen ønsket vi å vurdere et opplegg med innhenting av AN direkte fra oppgavegiver kombinert med et spørreskjema som omfattet kun de variablene som Forordningen krever utover dataene det er mulig å få fra AN. Også i denne pilotundersøkelsen ville vi unngå å bry de

foretakene som Seksjon 230 innhentet AN for (de "store" foretakene), da byrden på disse dersom de i tillegg fikk et omfattende tilleggsskjema ville bli for stor. Det ville også virke som dårlig intern planlegging å dobbeltinnhente mange data fra samme foretak. En innhenting direkte fra oppgavegiver er mulig idet vi ikke trenger å vente på at næringsoppgavene blir reviderte av ligningskontoret (ligningsmessig behandlet), en revisjon som ikke gjør dem tilgjengelige før i september-oktober. Dette fordi de postene som vi er ute etter i praksis aldri vil bli reviderte.

Denne pilotundersøkelsen ble foretatt både for Bygge- og anleggsvirksomhet, Forretningsmessig tjenesteyting og Varehandel. Utvalget bestod av 100 foretak for hvert av disse næringshovedområdene. For varehandel sørget vi for at vi unngikk å få med de foretakene som var med i utvalget for pilotundersøkelsen med fullstendig skjema.

Det er vanligvis ingen seksjoner ved Statistisk sentralbyrå som henter inn AN direkte fra foretak innen bygge- og anleggsvirksomhet (jf. 4.1). Seksjon 230 gjorde riktignok dette for regnskapsårene 1991-1992 (presentert i Internt notat 94/25: Regnskapsstatistikk 1991-1992 for private ikke-finansielle foretak med begrenset ansvar), der formålet med regnskapsundersøkelsen primært var å skaffe data til evalueringen av skattereformen, og foretak med minst 50 sysselsatte personer ble tatt med i utvalget. Seksjon 460 stod dermed fritt til å bestemme utvalget. Antall sysselsatte ble benyttet som størrelsesindikator ved en enkel stratuminndeling. Følgende strata ble benyttet:

- Små/mellomstore foretak, nærmere bestemt 50 foretak med 1-10 sysselsatte innen næring 45 i NACE Rev. 1.
- Store/mellomstore foretak, dvs. 50 foretak med over 10 sysselsatte innen næring 45 i NACE Rev. 1.

Som for bygge- og anleggsvirksomhet var det ingen andre seksjoner ved Statistisk sentralbyrå som i 1995 samlet inn AN direkte fra foretak innen forretningsmessig tjenesteyting. Vi stod dermed fritt til å fastsette utvalget. Det eksisterer relativt mange enmannsforetak innenfor næringsområdet. Derfor ble sysselsettingsgrensene satt noe lavere ved stratuminndelingen av dette utvalget:

- Små/mellomstore foretak, nærmere bestemt 50 foretak med 1-5 sysselsatte årsverk innen næringene 70-74 i NACE Rev. 1.
- Store/mellomstore foretak, dvs. 50 foretak med over 5 sysselsatte årsverk innen næringene 70-74 i NACE Rev. 1.

I pilotundersøkelsen med tilleggsskjema for varehandel unngikk vi å få med foretak som var med i utvalget for full innhenting, og samtidig dem som var med i cut-off-utvalget til Seksjon 230. Følgende stratuminndeling ble foretatt:

- Små/mellomstore foretak, dvs. foretak med 1-10 sysselsatte årsverk. Dette ble delt i 25 små/mellomstore foretak i engroshandel, dvs. innen næringshovedgruppene 51.2-51.7 i NACE Rev. 1., og 25 små/mellomstore foretak i detaljhandel, dvs. innen næring 52 i NACE Rev. 1.
- Store/mellomstore foretak, her 25 foretak med 11-29 sysselsatte årsverk innen engroshandel og 25 foretak med 11-19 sysselsatte årsverk innen detaljhandel.

3.2. Resultater fra undersøkelsen med full innhenting

I pilotundersøkelsen med full innhenting var det 52 bedrifter (26 prosent) som vi både fikk ferdig utfylt spørreskjema og AN fra. I alt ble 15 skjemaer returnert i ikke-utfylt stand (opphørt, ukjent ny adresse etc.).

Kvaliteten på besvarelsen av pilotundersøkelsen med full innhenting var meget varierende. De mindre foretakene svarte gjennomgående bedre enn de store, til tross for at disse har mindre ressurser. Aller best svarte varehandelsforetak med 1-2 årsverk. Her var derimot vurderingsgrunnlaget dårligst, da bare fem leverte oppgave.

For engrosforetak med 3-10 årsverk var svarprosenten på 40 prosent (13 foretak). Her var det mye kluss når det gjaldt sysselsettingsdata og inntekts- og kostnadsposter. Spørsmålene om investeringer var noe bedre utfyllt. Det må derimot i den forbindelse nevnes at visse investeringsposter sjelden er i bruk, slik at resultatene for investeringsdata muligens ville vært dårligere dersom disse postene hyppigere skulle vært utfyllt. Gjengangere av poster som viste seg spesielt vanskelige å gi fornuftige svar på, var «antall årsverk», «totalt salg av handelsvarer», «kjøp av varer og tjenester», «andre driftskostnader» og «kostnader til leie av varige driftsmidler» (jf. vedlegg 1 - stratum 1). Inntekter fra salg av handelsvarer var dessuten sjelden fordelt på inntekter fra agentur-, engros og detaljhandel (dette gjelder alle strataene).

Svarprosenten var 15 prosent (5 foretak) for detaljhandelsforetak med 3-10 årsverk. Her var svarene mht. investeringer og driftskostnader svært gode. Det var gjennomgående størst problemer med sysselsettingsposter. Gjengangere av feilposter var «årsverk», «totalt salg av handelsvarer», «inntekter fra industri og tjenesteyting» og «resultat av finansielle poster» (jf. vedlegg 1 - stratum 2).

For engrosforetak med 11-29 årsverk leverte 46 prosent (15 foretak) oppgave. Skjemaene i dette stratumet var gjennomgående av brukbar kvalitet, men ikke god nok til at regnskapsopplysningene ikke bør hentes via AN. Problemene var størst med postene «kjøp av varer og tjenester», «inntekter fra salg av handelsvarer», «inntekter fra industri og tjenesteyting» og «andre driftskostnader» (jf. vedlegg 1 - stratum 3).

Svarprosenten for detaljhandelsforetak med 11-19 årsverk var 40 prosent (13 foretak). Her var datakvaliteten gjennomgående dårlig. Det var problemer med alle typer poster, spesielt «kjøp av varer og tjenester», «totale driftsinntekter», «inntekter fra salg av handelsvarer», «inntekter fra industri og tjenesteyting», «andre driftskostnader», «resultat av finansielle poster» og «direkte utgiftsførte investeringer» (jf. vedlegg 1 - stratum 4).

For små varehandelsforetak, med 1-2 årsverk, svarte 15 prosent (5 foretak) på undersøkelsen. Her var datakvaliteten svært god. Bare «kjøp av varer og tjenester», «kostnader til leie av varige driftsmidler» og «inntekter fra industri og tjenesteyting» voldte oppgavegiver problemer (jf. vedlegg 1 - stratum 5).

Vi oppfordret oppgavegiver til å komme med ros, ris, frustrasjon etc. Det var nesten ingen kommentarer. Et foretak mente at skjemaet var vrient å fylle ut. Et annet mente at det ville være bedre å samle inn AN. Et foretak ga uttrykk for at de hadde problemer med å fordele inntektene fra salg av handelsvarer på hhv. agentur-, engros- og detaljhandel.

3.3. Resultater fra undersøkelsen med tilleggsskjema

Sett under ett var datakvaliteten svært god for de 93 skjemaene (31 prosent) som ble returnert i utfyllt stand. Svarprosenten var meget høy, med tanke på at dette var en frivillig undersøkelse. Derimot manglet 24,7 prosent AN. I denne pilotundersøkelsen var det ikke like essensielt å få AN for reviderings skyld, da tilleggsskjemaet vesentlig inneholder poster som ikke kan hentes direkte fra oppgaven. Det at AN mangler indikerer uansett problemer med oppgaveinnhenting etter metoden med innhenting av tilleggsskjema, og revideringen må da i større grad skje ved å se på størrelsessammenhengen mellom poster i skjemaet.

For bygge- og anleggsforetak var svarprosenten samlet på 32 prosent. Spesielt de små foretakene viste en god skjemaforståelse (jf. vedlegg 2a), men kvaliteten for de store var også tilfredsstillende (jf. vedlegg 2b). For de små foretakene manglet imidlertid AN i 43 prosent av tilfellene. Disse foretakene hadde også i 29 prosent av tilfellene ført opp for høye inntekter fra industri- og tjenesteytingsvirksomhet i forhold til totale driftsinntekter fratrasket inntekter fra salg av handelsvarer. Årsverk var feil i 21 prosent av tilfellene, mens sysselsettingen ellers var bra utfylt. De av investeringspostene som lot seg kontrollere ved denne metoden var greit utfylt.

For de store foretakene manglet AN for 22 prosent av foretakene. Foretakene hadde her i 56 prosent av tilfellene ført opp for høye inntekter fra industri- og tjenesteytingsvirksomhet i forhold til totale driftsinntekter fratrasket inntekter fra salg av handelsvarer. Årsverk og timeverk var feil i 22 prosent av tilfellene, mens sysselsettingen ellers var bra utfylt. Øvrige poster som lot seg kontrollere var sett under ett bra utfylt.

For foretak innenfor forretningsmessig tjenesteyting var svarprosenten samlet på 35 prosent. Også her var datakvaliteten for kontrollerbare poster gjennomgående god. Tallene for kjøp av varer og tjenester syntes derimot urimelige sett i forhold til årets forbruk av varer og tjenester i en del tilfeller (50 prosent for små foretak (jf. vedlegg 2c) og 26 prosent for store foretak (jf. vedlegg 2d)). I tillegg manglet AN i hhv. 14 og 26 prosent av tilfellene for små og store foretak.

For varehandelsforetakene var svarprosenten samlet på «bare» 26 prosent, men datakvaliteten var gjennomgående god hos de som leverte oppgave. Blant små engrosforetak var den største feilen at inntektene fra agentur-, engros- og detaljhandel enten ikke var spesifisert, eller at summen for disse ikke stemte med totale inntekter fra salg av handelsvarer (jf. vedlegg 2e). I 66 prosent av tilfellene var dette dårlig utfylt eller manglet helt. For store engrosforetak gjaldt dette 22 prosent av oppgavene (jf. vedlegg 2g), mens de tilsvarende tallene for små og store detaljhandelsforetak var hhv. 60 og 100 prosent (jf. vedlegg 2f og 2h). For noen store engros- og detaljhandelsforetak ble det også oppgitt for høye inntekter fra industri- og tjenesteytingsvirksomhet, sett i forhold til totale driftsinntekter fratrasket inntekter fra salg av handelsvarer (hhv. 33 og 17 prosent). De øvrige postene bydde bare unntaksvis på problemer for oppgavegiverne. Totalt manglet AN i 23 prosent av tilfellene.

Også på tilleggsskjemaene ble oppgavegiver oppfordret til å komme med råd, ros, ris, frustrasjon etc. Det var ikke mange kommentarer, men noen nevnte at skjemaene var enklere å fylle ut enn i fjor (de blir da sammenlignet med de ordinære årsskjemaene for referanseåret 1993/1994). Et par av de store varehandelsforetakene uttrykte at de hadde store problemer med å fordele inntektene fra salg av handelsvarer på hhv. agentur-, engros- og detaljhandel, samt problemer med å angi kjøp av varer og tjenester og import. Dersom rettleidingen har blitt lest består problemet sannsynligvis i mangelfull intern spesifisering av inntekter over året.

Innen bygge- og anleggssektoren brukte de små foretakene i gjennomsnitt 25 minutter på utfyllingen av skjemaet (jf. vedlegg 2). De store foretakene trengte av en eller annen grunn hele 80 minutter, noe som omtrent tilsvarer gjennomsnittlig tidsbruk på de oppgavepliktige årsskjemaene for referanseåret 1993 (75 minutter). Et par foretak drar riktignok snittet mye opp.

For foretak innen forretningsmessig tjenesteyting brukte små og store foretak i gjennomsnitt hhv. 11 og 27 minutter på skjemaenes besvarelse. Dette er lavere enn gjennomsnittet for de oppgavepliktige årsskjemaene for referanseåret 1993, som var 35 minutter.

Innenfor varehandelen brukte små og store engrosforetak i gjennomsnitt hhv. 22 og 57 minutter pr. skjema, mens de tilsvarende tallene for detaljhandelsforetak var 13 og 34 minutter. Siden grunnlaget for årsstatistikken er basert på Statistisk sentralbyrås Næringsundersøkelse (NU), medfører dette skjemaet selvfølgelig økt byrde på oppgavegiveren.

I tilleggsskjemaene er det fjernet en del regnskapsvariabler, og de inneholder færre poster enn årsstatistikkskjemaene for bygge- og anleggsvirksomhet og forretningsmessig tjenesteyting. Tidsbruken er blant annet av den grunn mindre for oppgavegiver.

3.4. Full innhenting vs. tilleggsskjema

I pilotundersøkelsen med tilleggsskjemaer manglet flere oppgaver AN. Dette kan ha medført at resultatene av revisjonen ble litt bedre enn hva tilfellet i realiteten var, ved at enkelte poster måtte kontrolleres mot hverandre istedenfor mot andre poster i AN. Det var allikevel så mange oppgaver som hadde AN vedlagt at konklusjonen om at datakvaliteten gjennomgående var meget god uansett blir stående. Det sier seg selv at regnskapsvariablene vil bli av bedre kvalitet når vi får AN som datagrunnlag enn når dette skal påføres i et skjema av oppgavegiver. Ikke alle leser rettledningen, og AN kan i så måte betraktes som en fasit. Pilotundersøkelsen med fullstendig skjema viste at kvaliteten på de øvrige variablene ikke blir noe bedre av at spørreskjemaet er helhetlig og mer logisk oppbygget. Dessuten ble regnskapsvariablene fra AN gjennomgående dårlig utfylt. Det virker som om et større skjema skaper frustrasjon, og av den grunn (og pga. tidsnød?) blir dårligere utfylt.

Datakvaliteten på tilleggsskjemaet var klart best. Det synes dermed som at den beste metoden for innhenting av årsstatistikk er å bruke AN og et tilleggsskjema. Vi må følgelig bestemme oss for hvordan vi skal innhente AN.

4. Innhenting og bruk av AN, og regnskapsopplysninger fra Brønnøysund Credit Info AS

4.1. Statistisk sentralbyrås innhenting og bruk av regnskapsopplysninger i dag

Det finnes to versjoner av AN. Selvstendig næringsdrivende (enkelpersonforetak), ansvarlige selskaper og kommandittselskaper fyller ut AN1, mens ikke-personlige foretak (A/S, andelslag mv.) fyller ut AN2. Begge er utarbeidet iht. AL og RL, men med mer detaljerte inndelinger enn kravet i lovene tilsier. I 1993 inneholdt AN hele 83 resultatregnskapsposter (inkl. sumposter) og 77 balanseposter (inkl. sumposter).

Fristen for levering av AN til ligningsmyndighetene er identisk med fristen for levering av selvangivelsen. For AN1 er ordinær frist 28. februar, med en måneds automatisk utsettelse ved behov (3. april). Siste frist som kan innvilges er 30. april. For AN2 er også ordinær innleveringsfrist 28. februar, men her er absolutt siste frist den 16. mai. Foretak med skatteplikt i flere kommuner har andre og lengre frister enn de som er nevnt ovenfor. Både Seksjon 420 og Seksjon 230 henter pr. idag inn AN.

4.1.1. Seksjon 420 (Seksjon for inntekts- og lønnsstatistikk)

Seksjon 420 henter inn AN som papirkopi fra ligningskontorene, sammen med SS, skjema for beregning av personinntekt mv. Innhentingene er utvalgsbasert. Seksjonen får inn AN fra ligningskontorene i september/oktober (etter at ordinær ligningsbehandling er avsluttet), og henter dermed inn oppgaver ett år på etterskudd. Det vil si at de i oktober/november 1995 henter inn AN for 1994 (inntekts- og formuesundersøkelsene for inntektsåret 1994). Seksjonen henter inn oppgaver både for personlig næringsdrivende og ikke-personlige foretak (aksjeselskaper).

Personlig næringsdrivende:

Populasjonen av personlig næringsdrivende omfatter alle som driver en form for personlig næringsvirksomhet, uavhengig av størrelsen på næringsinntekt/-underskudd og forholdet mellom næring og lønnsinntekt/pensjoner. Inntekts- og formuesundersøkelsen for personlig næringsdrivende (IFN) ble første gang gjennomført for inntektsåret 1991. Grunnlaget for etablering av det første utvalget var Folke- og boligtellingsen 1990 (FOB-90) og Ligningsregisteret 1990. Ved senere undersøkelser ble utvalget supplert med nye næringsdrivende på grunnlag av siste tilgjengelige versjon av Ligningsregisteret.

Utvalget til IFN-94 tok utgangspunkt i personlig næringsdrivende som var med i 1993-undersøkelsen, og omfattet ca. 3 000 personlig næringsdrivende. Utvalget ble stratifisert etter hovedinntektens art. Det vil si hvilken type inntekt som ga det største bidraget til den næringsdrivendes samlede inntekter. I tillegg ble utvalget supplert med nye næringsdrivende basert på selvangivelsesregisteret for 1993. 1993 var det første året hvor det forelå et selvangivelsesregister. Populasjonen av personlig næringsdrivende basert på Selvangivelsesregisteret for 1993 var på 355 000 personer. For å stratifisere etter hovedinntektens art ble det for nye næringsdrivende benyttet næringskode fra Merverdiavgiftsregisteret. Følgende utvalgsplan lå til grunn for IFN-94;

Hovedinntektens art 1993/1994	Utvalg 1994
1. Primærnæringer	400
2. Håndverk	500
3. Handel	500
4. Industri	400
5. Frie yrker	800
6. Lønn/pensjon	400
SUM	3000

For inntektsåret 1994 ble det også innhentet næringsoppgaver mv. for personlig næringsdrivende i den ordinære inntekts- og formuesundersøkelsen for husholdninger (IF). Fra og med inntektsåret 1995 arbeides det med å samordne utvalgene for inntekts- og formuesundersøkelsene, deriblant IFN. Dette vil få betydning for utvalgssammensetningen til fremtidige undersøkelser.

Ikke-personlige foretak (aksjeselskaper):

Inntekts- og formuesundersøkelsen for selskaper (IFS) var for årene 1993 og 1994 begrenset til å omfatte skattepliktige aksjeselskaper. Ansvarlige selskaper (ANS) og kommandittselskaper (KS) omfattes ikke av IFS. IFS har blitt gjennomført årlig fra og med inntektsåret 1991.

Utvalgene til IFS-91 og IFS-92 ble etablert på grunnlag av Det sentrale bedrifts- og foretaksregister (BOF), mens utvalgene for 1993 og 1994 ble trukket på grunnlag av Etterskuddsregisteret (for hhv. 1992 og 1993). I tillegg ble det trukket blant foretak som er nyetablerte i Foretaksregisteret i Brønnøysund. Utvalget ble stratifisert etter størrelse (sysselsetting og aksjekapital fra BOF), næring (fra BOF) og om selskapet kommer inn under delingsmodellen eller ikke (opplysning fra Etterskuddsregisteret). Det totale trekkegrunnlaget for IFS-94 omfattet 117 030 foretak.

Trekkegrunnlaget ble delt inn i hovedstratum, ut fra hvilken type informasjon som fantes om det enkelte foretak til videre stratifisering;

Stratum 11: Foretak som har organisasjonsnummer og foretaksnummer i BOF

Stratum 21: Foretak som kun har organisasjonsnummer (mangler næring)

Stratum 22: Foretak som er nye i 1994 (mangler næring)

Stratum 23: Børsnoterte foretak

Stratum 11 ble delt inn i delingsforetak/ikke-delingsforetak og splittet opp etter hovednæring i NACE, slik at utvalget skal gjenspeile det forholdsmessige antall foretak i hver næring i trekkegrunnlaget. Stratum 21 ble delt inn i delingsforetak/ikke-delingsforetak. For disse foretakene hadde ikke Seksjon 420 opplysninger nok til å fordele på næring. Stratum 22 kan ikke stratifiseres videre verken på delingsforetak eller ikke-delingsforetak, eller på næring, mens stratum 23 totaltelles. Videre ble det stratifisert etter sysselsetting, unntatt i næring 65-74 (bank- og finansieringsvirksomhet), hvor aksjekapital er benyttet som størrelsesmål, og ved uoppgitt næring og/eller sysselsetting. Foretakene som oppfylte kriteriet for «store» er totaltallet. Grensene for totaltelling av store foretak er vist i tabellen nedenfor;

Næring (NACE)	Grense totaltelling
15-37	Minst 100 årsverk
45	Minst 50 årsverk
50-52, ikke 50.2, 51.1, 52.7	Minst 30 årsverk
55, 50.2, 51.1, 52.7	Minst 50 årsverk
60-64	Minst 50 årsverk
65-74	Minst 10 mill. i aksjekapital
75-95	Minst 30 årsverk
01-05, 10-14, 40-41	Minst 50 årsverk
Uoppgitt	Minst 10 mill. i aksjekapital
Foretak med kun org.nr.	Minst 10 mill. i aksjekapital
«Nyetablerte» i 1994	Minst 10 mill. i aksjekapital

Foretak som ikke oppfylte grensene for totaltelling ble gruppert etter om de kommer inn under delingsmodellen eller ikke, og etter næring. Blant delingsforetak ble det trukket et 6 prosents utvalg, mens det for øvrige foretak ble trukket et 2 prosents utvalg. Det ble trukket «styrt», slik at foretak som var med i 1993-undersøkelsen ble trukket først.

Utvalget til IFS-94 ble til slutt seende slik ut, fordelt på næring

Næring	«Næring»	Antall i utvalg IFS-94
15-37	«Industri»	750
45	«Bygg og anlegg»	458
50-52, ikke 50.2, 51.2, 51.1, 52.7	«Varehandel»	1885
55, 50.2, 51.1, 52.7	«Hotell»	308
60-64	«Transport»	256
65-74	«Bank mv.»	928
75-95	«Tjenester»	175
01-05, 10-14, 40-41	«Andre»	59
Uoppgitt næring		1768
SUM		6587

Av 6 587 foretak var 2 643 totaltelling, mens de resterende var utvalg.

4.1.2. Seksjon 230 (Seksjon for utenrikshandel, energi og industristatistikk)

Den opprinnelige stratuminndelingen for 1991 og 1992 var for Seksjon 230 (jf. Statistisk sentralbyrå, internt notat 94/25):

- 1: Store foretak i den løpende regnskapsstatistikken: Dette omfatter alle typer foretak innen oljevirksomhet, bergverksdrift, industri og varehandel. Stratum 1 danner grunnlaget for den løpende regnskapsstatistikken ved seksjonen, presentert i NOS Regnskapsstatistikk for industri og varehandel, som baserer seg på et cut-off-utvalg. Her vil foretak med sysselsetting (årsverk) over ulike grenser for forskjellige næringer fulltelles. For engroshandel inngår her alle foretak med minst 30 årsverk, uansett eieform. For detaljhandel inngår derimot kun alle private ikke-finansielle foretak med begrenset ansvar (A/S, andelslag), som sysselsetter minst 20 årsverk. Til slutt inngår bergverks- og industriforetak med 100 sysselsatte eller mer.
- 2: Store foretak i alle andre næringer enn dem nevnt i stratum 1 (etter sysselsettingsgrenser på 10-50 sysselsatte). Her foretas det også fulltelling.

Strataene 3 og 4 danner populasjonen for regnskapsstatistikk over private ikke-finansielle foretak med begrenset ansvar. Datagrunnlaget (dvs. AN) for disse er samlet inn som en del av Inntekts- og formuesundersøkelsen for selskaper (IFS) ved Seksjon 420, nærmere bestemt for aksjeselskaper og andre etterskuddspliktige (angående trekking av foretakene, se kap. 4.1.1). Offentlig eide foretak, banker og forsikringsselskaper o.l., som er medregnet i IFS, er holdt utenfor denne regnskapsstatistikken.

- 3: Små foretak: Her inngår alle private ikke-finansielle foretak med begrenset ansvar (foretak i sektor 710 i nasjonalregnskapets institusjonelle sektorinndeling) innen alle næringer, fortrinnsvis A/S og andelslag, med en aksjekapital mellom 50 000 og 100 000 kroner (50 000 kroner er minstekravet for innskudd, iht. AL §1-1, 3.ledd). Ikke-skattepliktige foretak og foretak skattlagt etter petroleumsskatteloven er ikke dekket her. Med er heller ikke enkeltmannsforetak, ANS eller KS (ikke under sektor 710), statsforetak, banker og forsikringsselskaper. Dette stratumet danner sammen med stratum 4 grunnlaget for en regnskapsundersøkelse, der formålet er å skaffe data til evaluering av skattereformen og å gi et forbedret datagrunnlag for nasjonalregnskapet.
- 4: Resten av foretakene, her kalt "mellomstore" foretak, er trukket for å oppnå et godt totalutvalg for foretak innen sektor 710 i alt. Utvalget er trukket blant små/mellomstore foretak mht. sysselsetting, og blant mellomstore/store mht. aksjekapital.

For store foretak (stratum 1 og 2) blir det foretatt fulltelling. Dette er i prinsippet de samme foretakene som Seksjon 420 innhenter AN for (fra ligningskontorene). AN for store foretak innhentes direkte fra foretakene, innen oljevirksomhet, bergverksdrift, industri og varehandel (stratum 1). De samme AN hentes altså til Statistisk sentralbyrå fra to ulike kilder. Dette skjer ved at foretakene i februar får et brev med beskjed om at de dette året skal gi oppgave til Statistisk sentralbyrå, og i mars, når BOF er oppdatert, sendes et spørreskjema til de store foretakene. Frist for innsendelse til Statistisk sentralbyrå er 20. april. Disse oppgavene benyttes til å produsere regnskapsstatistikk i NOS Regnskapsstatistikk for industri og varehandel.

For små og mellomstore foretak (stratum 3 og 4) ble det i 1991 og 1992 trukket et tilfeldig utvalg på fem prosent. For 1993 ble det trukket (tilfeldig) et begrenset utvalg av foretakene som leverte AN (ble trukket ut) i 1991 og i 1992, nærmere bestemt hver andre eller tredje av disse foretakene. Oppgavene som hentes inn fra små og mellomstore foretak skjer ved kopi fra Seksjon 420. Dette skjer i oktober/november. Disse brukes blant annet til å estimere totaltall for nasjonalregnskapssektor 710 - private ikke-personlige og finansielle foretak med begrenset ansvar. For 1993-årgangen var utvalget på ca. 3 500 foretak. Blant disse er omtrent 1 500 oppgaver hentet direkte fra foretakene (innen industri og varehandel), mens det for ca. 2 000 foretak brukes IFS-oppgaver.

4.1.3. Seksjon 410 (Seksjon for bedriftsregister)

Det sentrale bedrifts- og foretaksregistret (BOF) ved Statistisk sentralbyrå henter inn årsregnskapsopplysninger fra omkring 95 000 A/S innen ulike næringer. Dataene blir overført elektronisk fra en database tilhørende Brønnøysund Credit Info A/S (BCI) fra og med 1995. 1993-data var tilgjengelige i februar/mars 1995, mens 1994-data ble overført til BOF i oktober 1995.

Årsregnskapsdataene som vil bli innhentet dekker kravene i AL og RL, og er på mange områder mer detaljerte enn kravene i disse lovene.

Dataene kan deles i tre hovedgrupper: Foretaksopplysninger, og resultat- og balanseregnskapsopplysninger.

- Foretaksopplysningene omfatter foretaksnummer (organisasjonsnummer), firmanavn, forretningsadresse, postadresse, kommunenummer, postnummer, poststed, foretakstype (ANS, KS, A/S etc.), meldingstype, kapital (i kr), stiftelsesdato, registreringsdato, antall aksjer, antall ansatte og årsverk mv.

I tillegg kommer data om utviklingstrenden (mht. egenkapital, likviditet og finansiering), redigert årsberetning (antall ansatte, bankforbindelse, antall aksjer, aksjonærstruktur, aksjonærnavn mv.), revisor (navn, adresse og foretaksnr.), og regnskapsanalysetall (18 stk.).

- Resultatregnskapsvariabler omfatter spesifikasjoner av inntekter og kostnader over året. I denne databasen registreres det 36 resultatregnskapsposter (inkl. sumposter). Dette er atskillig færre enn i AN, der det registreres hele 83 poster (inkl. sumposter). Det er nødvendig å innhente AN for å kunne dekke alle variablene Forordningen krever (i vedlegg 1-3).
- Balanseregnskapsvariabler omfatter spesifikasjoner pr. 31.12. i regnskapsåret av eiendeler (omløpsmidler og anleggsmidler) på den ene siden (aktivsiden), samt gjeld og egenkapital på den andre siden (passivsiden). Databasen inneholder i alt 18 eiendelsposter (inkl. sumposter), mot 40 i AN. For gjeld og egenkapital omfatter databasen 31 poster, mot 37 i AN. Også her er det nødvendig å bruke AN for å dekke kravene i Forordningen vedlegg 1-3.

Utvalget i databasen består av små og store foretak innen forskjellige næringer. Årsregnskapene til alle aksjeselskaper (uansett næring), gjensidig forsikringsselskaper, sparebanker og selskaper innenfor petroleumsvirksomhet er registrert her (jf. Statistisk sentralbyrå, internt notat 95/25).

4.2. Når og hvordan bør vi innhente AN

For å dekke kravene til regnskapsopplysninger i Forordningen er det nødvendig å innhente AN for foretak i utvalget. Dataene fra BCI er ikke detaljerte nok (jf. 4.1.3).

Siste innleveringsfrist for AN er hhv. 30. april og 16. mai for AN1 og AN2. Noen få vil kunne levere senere, f.eks. foretak med avvikende regnskapsår. Ingen av postene i resultatregnskap eller balanse vil bli reviderte under den ligningsmessige behandlingen. Teoretisk kan derfor AN tidligst innhentes i mai/juni.

Iht. Forordningens §8 (vedlegg 1 og 2) og §7 (vedlegg 3) skal resultatene av årsstatistikkene overføres til Eurostat innen 18 måneder fra utgangen av det referanseåret statistikken gjelder for. Seksjon 420 får inn hovedtyngden av oppgavene i oktober i året etter referanseåret. På dette tidspunktet vil Statistisk sentralbyrå ha bare syv måneder igjen til å bearbeide, revidere og produsere statistikken. Dette virker snaut. Med en innhenting i juni vil tiden til disse oppgavene kunne økes med fire måneder. Problemet med en så tidlig innhenting er at Seksjon 420 må vente på den ligningsmessige behandlingen av oppgavene. Derfor bør Seksjon 460 innhente AN direkte fra oppgavegiver innen juni. Seksjon 460 bør videre få ansvaret for både regnskaps- og strukturstatistikken (for varehandel, forretningsmessig tjenesteyting og bygge- og anleggsvirksomhet), da dette er beslektede områder. Dersom Seksjon 230

fortsatt skal lage regnskapsstatistikken, bør denne seksjonen få kopi av AN for de store foretakene fra Seksjon 460 eller fra Seksjon 420.

4.3. Hva kan Statistisk sentralbyrå bruke databasen fra Brønnøysund Credit Info AS til?

Kvaliteten på dataene i databasen fra BCI for regnskapsåret 1993 var variabel (jf. Statistisk sentralbyrå, internt notat 95/25). Det skyldtes enten feil i regnskapet fra foretakene (feil tall på ulike poster) eller punchefeil ved registreringen av regnskapstallene hos BCI.

Ved registreringen av regnskapene blir sumposter og andre underposter enn restposter lagt inn manuelt. Restposter beregnes automatisk. Følgende feil kan da oppstå (jf. Statistisk sentralbyrå, internt notat 95/25):

- Underposter blir feil registrert. Restpostene blir tillagt eventuelle differanser mellom virkelig og registrert verdi av underposter, noe som gir feil både i aktuell underpost og restpost.
- Sumposter blir feil registrert. Restpostene blir tillagt eventuelle differanser mellom virkelig og registrert verdi av sumposter, noe som gir feil både i aktuell sumpost og restpost.
- Debetsiden er forskjellig fra creditsiden i balanseregnskapet. Dette kan f. eks. skyldes at eiendeler er ført i hele tusen og gjeld/egenkapital i hele kroner, eller at eiendeler er ført som positive verdier og gjeld som negative verdier.
- Negative verdier er ført i poster som kun kan ha positive verdier. Dette gjelder stort sett balanseposter.

Fra og med høsten 1995 er det innført flere kvalitetstiltak hos BCI. Dette skal gjøre at flere av kvalitetsproblemene skal forsvinne. Det er laget en ny versjon av 1993-databasen, der disse kvalitetskontrollene er gjennomført. Den nye 1993-versjonen og 1994-databasen skal dermed være av bedre kvalitet enn den gamle 1993-versjonen.

Seksjon 230 sammenlignet data fra den gamle 1993-databasen fra BCI med deres egen regnskapsstatistikk. For alle næringer samlet stemte sumposter i regnskapet meget godt overens for BCI-databasen og Statistisk sentralbyrås regnskapsstatistikk. Totale driftsinntekter i BCI utgjorde 99,5 prosent av regnskapsstatistikken, mens det tilsvarende tallet var 99,9 prosent for totale driftskostnader. For underposter var ikke resultatene like identiske, fordi underpostene ofte ikke er fordelt i BCI og fordi feilregistrering av underposter forekommer. For finansielle poster var også samvariasjonen dårlig. Finansinntekter hos BCI var 32,1 prosent lavere enn i regnskapsstatistikken, mens finanskostnadene var 23,6 prosent lavere hos BCI. For balanseposter stemte dessuten dataene gjennomgående dårligere overens. Dette er derimot poster som er uaktuelle for årsstatistikken, med unntak av lagerbeholdninger.

På næringsnivå var 1993-tallene mer forskjellige. Dette fordi enkeltfeil her gir større utslag. Også på næringsnivå stemmer dataene bedre overens for sumposter enn for underposter. Avvikene for våre næringer var:

Variabel: BCI vs. regnskapsstatistikken	Bygge- og anleggsstatistikk	Varehandel	Forretningsmessig tjenesteyting
Totale driftsinntekter	3,1	3,8	-30,2
Totalt vareforbruk	-14,3	3,6	-159,4
Lønnskostnader	4,9	6,1	9,3

Av næringene til Seksjon 460 skilte varehandel seg ut som den næringen med klart best data i den gamle 93-versjonen av BCI-databasen.

Vi skal nå se på sammenhengen mellom tallmaterialet i årsstatistikken til Seksjon 460 for aksjeselskap (eieform 2) og tall for aksjeselskap innen tilsvarende næringer i BCI-databasen.

For 1993 er som nevnt tallmaterialet i BCI-databasen av vekslende kvalitet pga. kvalitetsproblemer. Kontrollen av gamle BCI-data for 1993 og årsstatistikken til Seksjon 460 ga omtrent de samme resultatene som vurderingen av BCI-databasen mot regnskapsstatistikken i Statistisk sentralbyrå. For varehandel var det gjennomgående god sammenheng mellom driftsinntekter i BCI og omsetning i årsstatistikken, til tross for store avvik i to-tre næringshovedgrupper (jf. vedlegg 3c). For bygge- og anleggsvirksomhet var det meget god sammenheng mellom driftsinntekter i de to kildene, dårlig sammenheng for driftskostnader, og ganske bra sammenheng for lønnskostnader (jf. vedlegg 3a). For forretningsmessig tjenesteyting var sammenhengen gjennomgående elendig for både driftsinntekter, driftskostnader og lønnskostnader (jf. vedlegg 3b).

Årsaker til variasjon mellom de to kildene skyldes for en stor del kvalitetsfeil i BCI-materialet av typer nevnt tidligere. Dessuten inneholder tallmaterialet i årsstatistikken kun den delen av foretakstallene som gjelder virksomhet innenfor aktuell næring, mens BCI-tallene inkluderer virksomhet i eventuelle binæringer (foretaket grupperes til hovednæring). Videre kan forskjeller skyldes misforståelser av årsstatistikk skjemaer eller slurv ved utfylling av disse skjemaene. Til slutt kan forskjellene skyldes at ulike versjoner av BOF er brukt for å fastsette næring for foretakene (BCI-dataene er kjørt ut med mars-95-versjonen av BOF).

For å sjekke kvaliteten på 1994-tallene i BCI-databasen ble verdiene på totale driftsinntekter, totale driftskostnader og totale lønnskostnader kontrollert mot «fasiten» AN. Denne revisjonskontrollen ble foretatt for 55 foretak innen varehandel og forretningsmessig tjenesteyting (jf. vedlegg 4).

Analysen tyder på at kvalitetskontrollene i BCI har gjort at dataene er atskillig riktigere enn før de nye rutineene ble satt i verk. Totale driftsinntekter er forskjellig fra AN for bare to foretak, mens det er en differanse for tre foretak når det gjelder driftskostnader. For underposten lønnskostnader var det 15 foretak med ulike tall i forhold til AN. Det synes dermed som om sumposter fortsatt er av bedre kvalitet enn underposter. Totalt var tallene for driftsinntekter og -kostnader 0,4 prosent høyere i BCI enn i AN, mens lønnskostnadene var 2,9 prosent lavere i BCI. Dette er tilfredsstillende. Derimot ville konklusjonen muligens blitt enn annen dersom et meget stort foretak hadde hatt differanse, noe som kunne slått kraftig ut på totaltallene.

Oppstillingen i BCI-materialet og i AN bygger på samme prinsipp, og er identisk for hovedposter (sumposter). For å kunne produsere årsstatistikk som tilfredsstillende kravene i Forordningen er det derimot nødvendig å innhente AN for et utvalg bedrifter/foretak. BCI-dataene er ikke tilstrekkelig fint oppdelt når det gjelder underposter.

I årsstatistikken for bygge- og anleggsvirksomhet og for forretningsmessig tjenesteyting hentes det i dag inn et fullstendig sett av oppgaver fra alle bedrifter over visse sysselsettingsgrenser. For de små bedriftene beregnes det totaltall på bakgrunn av NU, som gir opplysninger om omsetning og sysselsetting. For bedrifter i utvalget som ikke har levert oppgave hentes omsetning fra manntallet over merverdiavgiftspliktige (Momsregistret), mens sysselsetting tas fra Arbeidsgiver-/Arbeidstakerregistret (A/A-registret). Øvrige variabler beregnes. Når det gjelder årsstatistikken for varehandel, hentes opplysningene for flerbedriftsforetak fra NU, mens for enbedriftsforetak tas omsetningen fra Momsregistret og sysselsettingen fra NU.

BCI-dataene bør brukes som grunnlag for å beregne tall, både for de bedriftene vi ikke innhenter oppgave fra (de små bedriftene/foretakene) og for bedrifter/foretak i utvalget som ikke leverer oppgave. Kvaliteten for sumposter i resultatregnskapet er bra i BCI-databasen. For å beregne underposter av driftskostnader for små bedrifter/foretak er det bedre å bruke totale driftskostnader som

kalkulasjonsfaktor enn driftsinntekter eller sysselsetting etc. (jf. NU og Momsregistret). Dessuten gir databasen mulighet for å bruke totale driftsinntekter som kalkulasjonsgrunnlag, istedenfor f.eks. bare den momspliktige omsetningen som ligger i Momsregistret. BCI-databasen gir de samme fordeler mht. bedrifter/foretak som ikke leverer AN. Iht. kapittel 3 må vi regne med at AN mangler i noen tilfeller, dersom vi skal inneholde oppgaven direkte fra oppgavegiver. Det må da purres, men vi kan ikke regne med å motta alle oppgavene. BCI-databasen gir dermed et bedre beregningsgrunnlag for enheter uten oppgave enn de nåværende kildene. Dessuten kan visse poster hentes direkte fra databasen. Dette gjelder lønnskostnader og totalt vareforbruk, samt totale driftskostnader. For driftsinntekter blir salgsinntekter og leieinntekter tallfestet foruten sumposten totale driftsinntekter.

5. Multiårlig statistikk

5.1. Definisjon

I tillegg til at det skal lages statistikk for ulike statistiske enheter krever Forordningen at det skal produseres «multiårlig» statistikk for enkelte av disse enhetene. Multiårlig statistikk skal samles inn minst hvert femte år. Innen bygge- og anleggsvirksomhet skal det lages multiårlig statistikk på foretaksnivå, mens det innenfor varehandel skal innhentes multiårlige variabler både for foretak og lokale enheter. Den multiårlige statistikken skal overføres til Eurostat innen 18 måneder fra utgangen av referanseåret.

5.2. Hvordan utarbeide multiårlig statistikk

Oppgaver for multiårlig statistikk bør sendes til foretaket sentralt. Dette fordi opplysningene om multiårlig statistikk må avstemmes mot foretakets balanse- og resultatregnskap (foretaket er regnskapspliktig enhet, jf. 2.1.2) for å få et korrekt tallgrunnlag. Dette er også nødvendig for å unngå dobbeltføring ved rapportering av den multiårlige statistikken på lokale enheter, ved at fellesinntekter, felleskostnader og -eiendeler, som ikke er direkte henførbare til en enkelt lokal enhet, fordeles så langt som mulig. Den delen av disse postene som ikke lar seg fordele må tallfestes. Vi mener at den multiårlige statistikken bør samles inn hvert tredje år. Hvert femte år kan bli for sjelden, da f.eks. sammensetningen av energibruken kan variere over tid (jf. 8.1).

6. Problemer med internfakturering

I SNA og ESA er det presisert at omsetning og produksjon, både for hver enkelt bedrift og for foretaket samlet, skal inkludere leveranser mellom bedrifter tilhørende samme foretak. Dette blant annet for å gi en mest mulig riktig beskrivelse av de enkelte produksjonsprosessene og næringenes gjensidige avhengighet beskrevet i kryssløpstallene. Av denne grunn, samt for å unngå brudd i tidsseriene, ønsker Seksjon for nasjonalregnskap primært at «internleveranser så langt som råd er fortsatt inkluderes».

I et foretaks resultatregnskap skal internleveranser (internt varesalg og -kjøp) mellom de ulike avdelingene, bedriftene, virksomhetsområdene etc. iht. god regnskapsskikk være ekskludert. Det er m.a.o. symmetri mht. føringen av konsernregnskap et hakk ned i organisasjonshierarkiet. Dette innebærer at alle tall i AN kun representerer eksternt kjøp og salg. Det er også disse størrelsene som er interessante, både for foretaket og omverden (spesielt når empiri tilsier at mye rar internprising forekommer). De gamle spørreskjemaene kan derfor være misvisende når det ber oppgavegiveren om å spesifisere *andelen av totale kostnader som er internleveranser*, idet mange oppgavegivere i postene over naturlig nok har lagt regnskapsbaserte tall til grunn. Internleveransene vil da allerede være ekskludert fra totalinntektene og -kostnadene. Man bør spørre om internleveranser separat. Videre bør internleveransene vurderes til markedspriser.

7. Problemer med forskyvninger mellom næringer

Når man bruker foretak som statistisk enhet, og klassifiserer etter hovednæring (på grunnlag av næringsgruppen med størst omsetningsandel) vil man av og til dekke over aktivitet i andre næringer. Graden av forskyvning mellom næringer i statistikken vil øke jo flere næringer landets foretak driver innenfor, og jo større flerbedriftsforetakene er. I Norge finnes det relativt sett veldig mange enbedriftsforetak, slik at graden av feil vil være mindre her enn i land med mange og store flerbedriftsforetak. Vi vil kunne kartlegge graden av forskyvninger mellom næringer ved å samle inn statistikk for bransjeenheter. Da må foretakene fordele den totale omsetningen (og andre variabler) på hovednæringen og eventuelle binæringer. Forordningen krever kun slik statistikk for bygge- og anleggsvirksomhet. Dersom vi ønsker å kartlegge næringsforskyvninger også for varehandel og forretningsmessig tjenesteyting, kan vi produsere statistikk for bransjeenheter også for disse næringene. Det bør her kunne holde med en multiårlig frekvens.

8. Nasjonale brukeres behov for tilleggsinformasjon

Spørreskjemaer som tilfredsstiller Forordningen fullt ut (jf. pilot med fullstendige skjemaer) var i oktober 1994 til gjennomsyn hos Seksjon for nasjonalregnskap (210). Seksjonen kom med mange kommentarer om hvilke data som burde være med i tillegg til de ordinære kravene fra Eurostat. Seksjon 220 har også kommet med ønsker.

8.1. Energibruk

Ifølge Seksjon for miljøstatistikk (Seksjon 220) bør energibruk i bygge- og anleggsnæringen dekkes av regelmessige undersøkelser, ikke nødvendigvis årlige, men med jevne mellomrom. Begrunnelsen er at energibruken i denne næringen er viktig i nasjonal sammenheng, og at den kan variere mye fra år til år. Energibruken i varehandel og forretningsmessig tjenesteyting er, iflg. Seksjon 220, også høy. Imidlertid er enhetene her mindre. Mange leier lokaler, og følgelig er en undersøkelse vanskeligere å gjennomføre. Det bør allikevel lages et opplegg for dette. I energistatistikken er det essensielt å følge endringer i sammensetningen av energibruk (volum). Pga. manglende opplysninger om sammensetningen og usikre priser kan ikke volumbruken beregnes uten videre.

Ifølge Seksjon 220 bør Seksjon 460 gjennomføre undersøkelsene. «Det vil være ressursbesparende om seksjonen som kjenner enhetene og datasystemene har ansvaret». Det må her holde med en multiårlig frekvens (dvs. hvert tredje år). Vedlegg 2 i Forordningen krever at verdien av energiprodukter kjøpt som brensel innhentes med multiårlig frekvens fra bygge- og anleggsforetak. Dette skal videre brytes ned på 11 energityper. Vi kan i forbindelse med disse spørsmålene legge til en volumspesifisering.

8.2. Ønsker fra Seksjon for nasjonalregnskap

For det første ønsker Seksjon for nasjonalregnskap (Seksjon 210) en spesifisering av prosjektfordelingen av bygge- og anleggsvirksomheten. Dette er et spørsmål som krever mye av oppgavegiver. Det er en post som blant annet av denne grunn gjennomgående blir dårlig utfylt i dagens skjema for bygge- og anleggsstatistikk. Derimot er prosjektfordelingen en viktig variabel. Det er derfor en mulighet å samle den inn med multiårlig frekvens (dvs. ca. hvert tredje år), både for å spare oppgavegiver og revisjonsarbeid.

Når det gjelder poster for investering i driftsmidler, har Seksjon 210 to ønsker. For det første en artsinndeling også for investeringsobjekter som ikke aktiveres, og for det andre en oppdeling i ny og brukt kapital for driftsmidler som aktiveres. Ingenting av dette spesifiseres i regnskapet til foretaket.

Forordningen ber kun om investeringer med økonomisk levetid på over 1 år. Kravene i Skatteloven for at driftsmidler skal kunne aktiveres er at det har en levetid på minst tre år og en kostpris på minst 15 000 kroner. For å få et riktig tall på investeringer iht. Forordningen må vi ta med ikke-aktiverte investeringer (direkte utgiftsførte) med en levetid på over et år (delen av post 640 i AN med levetid over et år). Dette dreier seg ofte om svært små investeringer, som det ofte er mange av i løpet av et år. Det vil derfor være svært vanskelig for foretaket å splitte opp direkte utgiftsførte investeringer etter type investeringsobjekt, og uansett er det en svært krevende jobb. Derimot er en fordeling etter type investeringsobjekt et lovkrav for aktiverte driftsmidler. Disse må rapporteres til ligningsmyndighetene via SS, som leveres sammen med blant annet AN i selvangivelsen hvert år. Spørsmålene vedrørende aktiverte investeringer er allerede meget omfattende, og en ytterligere fordeling i nye og brukte driftsmidler (i tillegg til artsfordelingen) ville mer enn fordoble byrden på oppgavegiver for dette spørsmålet.

Videre ønsker Seksjon 210 både resultatregnskapstall og balanseregnskapstall. Dette lar seg gjøre ved en innhenting av AN. Dessuten ønsker seksjonen at lønnskostnader deles i fire: lønn mv. til lønnstakere, arbeidsgiveravgift, arbeidsgivers premie til pensjonsforsikring mv., og personalgaver mv. Dette er en oppdeling som lar seg hente direkte fra AN, og vil således ikke påføre oppgavegiver ekstra byrde.

9. Ressursbehov ved Seksjon 460

På grunn av den store andelen enbedriftsforetak i Norge vil ikke tallet på oppgavegivere innen forretningsmessig tjenesteyting og bygge- og anleggsvirksomhet isolert sett gå noe særlig ned ved å gå over fra bedrift til foretak som statistisk enhet. Ved å følge Forordningen vil Seksjon 460 imidlertid også måtte sende oppgaver til varehandelsforetak (som til nå er hentet fra NU). I tillegg til foretaksbasert statistikk vil vi også måtte utarbeide tall for lokale enheter og bransjeenheter. Forordninger krever data for lokale enheter årlig, både for forretningsmessig tjenesteyting, varehandel og bygge- og anleggsstatistikk, og årlige tall for bransjeenheter for bygge- og anleggsvirksomhet.

Dersom Seksjon 460 skal lage statistikk for lokale enheter og bransjeenheter allerede i 1996, vil dette kunne kreve større ressurser dette året enn om man bare skal lage foretaksstatistikk. For det første vil det kreve en del tid å sette seg inn i helt nye skjemaer (med tilhørende rettledninger). Det blir ikke mindre enn ni nye skjemaer (skjemaer for foretak, lokal enhet og bransjeenhet innenfor våre tre næringshovedområder). Konklusjonen i dette prosjektet er at AN og SS bør samles inn, og erstatte regnskapsrelaterte spørsmål i spørreskjemaene. Dette innebærer at antall spørsmål i skjemaene blir godt og vel halvert. Byrden til punching og revisjon av skjemaer bør dermed bli omtrent som i dag, med tanke på at vi får seks flere skjemaer.

Det vil kreve tid å lære seg og forstå både AN og SS. Disse skjemaene skal tas imot og punches i nye punchebilder. For å kunne lage en fullstendig regnskapsstatistikk, samt å beregne andre variabler for de små foretakene (og ev. de lokale enhetene og bransjeenhetene) må også BCI-data tas ut av databasen og bearbeides. Videre må det beregnes nøkkeltall på grunnlag av AN, SS og BCI-data. Et anslag på nødvendige ressurser utover dagens ressurser for å lage regnskapsstatistikk blir da 2-4 årsverk (avhengig av kompetansen til de nye medarbeiderne). Det vil dessuten være en stor fordel med økt regnskapskompetanse ved Seksjon 460. Hvis Seksjon 460 velger å ikke produsere statistikk for lokale enheter og bransjeenheter første år (1996), så vil ekstra bemanningsbehov bli rundt 1,5-2 årsverk.

10. Konklusjoner og anbefalinger

Foretak kan bestå av flere juridiske enheter ved at de drives av samme eier og ved at det ikke foregår produksjonsvirksomhet i en eller flere av dem (jf. 2.1). **BOF må i fremtiden også registrere enheter uten ansatte, og kunne registrere flere tilhørende juridiske enheter pr. foretak iht. NACE-definisjonen på foretak.**

For å lage statistikk for lokale enheter og for bransjeenheter bør vi sende skjemaene til foretakene sentralt (blant annet for å unngå dobbeltføring av felleskostnader etc.). Den nye regnskapsstandarden for opplysninger på virksomhetsområder vil ikke kreve en oppdeling av virksomheten som er detaljert nok for å dekke kravene i Forordningen. Regnskapsstandarden vil dessuten i første omgang kun gjelde for børsnoterte selskaper. Den vil uansett gjøre det atskillig lettere for de børsnoterte selskapene å gi opplysninger for lokale enheter og bransjeenheter, da den forutsetter en oppsplitting av virksomheten ned på det mest detaljerte nivå.

Oppgaver over multiårlig statistikk må fylles ut av foretakene sentralt. Man unngår da dobbeltføringer, ved at de enkelte postene avstemmes mot foretakets resultat- og balanseregnskap. Den multiårlige statistikken bør samles inn hvert tredje år. Hvert femte år synes å være for sjelden for å registrere f.eks. endringer i sammensetningen av energibruk over tid.

Datakvaliteten og skjemaforståelsen etter en modell med innhenting av AN pluss et tilleggsskjema var god. Noen få poster medførte dog en del problemer (bl. a. fordelingen av salg av handelsvarer på detalj-, engros- og agenturhandel). Gjennomsnittlig tidsbruk lå for de fleste strata på drøyt 20 minutter, omtrent halvparten av et fullstendig skjema. Datakvaliteten ved bruk av et skjema uten AN (pilot med full innhenting) var gjennomgående av dårligere kvalitet. Det er rimelig at regnskapsvariablene blir av bedre kvalitet ved innhenting av AN, men de øvrige postene var også av mer variabel kvalitet. Oppgavegiverne slurver mer ved utfyllingen av et krevende skjema (regnskapspostene er de mest krevende), og er ikke like tålmodige og nøyaktige som ved mindre skjemaer. **Årsstatistikken bør derfor basere seg på AN samt et tilleggsskjema.**

I Statistisk sentralbyrå henter Seksjon 420 inn AN ved papirkopi fra ligningskontorene. Skjemaene blir tilgjengelige først i oktober, fordi seksjonen må ha reviderte oppgaver. Seksjon 230 innhenter AN direkte fra oppgavegiver for bl. a. store varehandelsforetak. Iht. Forordningen er fristen for overføring av årsstatistikk til Eurostat 18 måneder fra utgangen av referanseåret. Dette tyder på at Seksjon 460 bør innhente AN selv i mai/juni (jf. innleveringsfristen for selvangivelsen). **Innhenting av AN bør skje direkte fra oppgavegiver.** Det virker som dårlig intern samordning med dobbeltinnhenting fra ligningskontorene. **Seksjon 230 bør da eventuelt få kopi av AN fra Seksjon 460, dersom de fortsatt skal lage egen regnskapsstatistikk for varehandel.**

BCI-databasen bør brukes som grunnlag for å beregne tall, både for de bedriftene som vi ikke innhenter oppgave fra (de små bedriftene/foretakene) og for bedrifter i utvalget som ikke leverer oppgave. Den meget gode sammenhengen mellom AN og BCI-data for 1994 (jf. kap. 4.3) tyder på at kvalitetsproblemene i denne databasen synes å være rettet opp gjennom nye kontrollrutiner. Databasen gir f. eks. mulighet for å bruke totale driftsinntekter som kalkulasjonsgrunnlag, istedenfor bare den momsplichtige omsetningen som ligger i Momsregistret. Iht. kapittel 3 må vi regne med at AN mangler i mange tilfeller, dersom vi skal innhente oppgaven direkte fra oppgavegiver. BCI-databasen gir dermed et bedre beregningsgrunnlag for enheter uten oppgave enn de nåværende kildene. Visse poster kan også hentes direkte fra databasen, f. eks. lønnskostnader, totalt vareforbruk, samt totale driftskostnader.

Ved å hente regnskapsopplysninger fra AN, og ved at oppgaver for lokale enheter og bransjeenheter fylles ut av foretaket sentralt (med avstemming av de enkelte skjemaene mot foretakets resultat- og balanseregnskap) unngår man problemer med internfakturerings. Postene i AN er konsekvent eksklusive internleveranser. **Vi må derfor spørre om internfakturerings eksplisitt.** Innhenting av AN gir oss

også et godt revisjonsgrunnlag for å kontrollere at internleveranser ikke er med i foretakenes oppgaver for bransjeenheter og lokale enheter.

For å kartlegge graden av forskyvninger mellom næringer, som uunngåelig vil skje ved en overgang til foretaksbasert statistikk, bør vi **lage statistikk for bransjeenheter også for varehandel og forretningsmessig tjenesteyting, i tillegg til for bygge- og anleggsstatistikk som kreves av Forordningen**. Det bør holde med en treårig frekvens for de to førstnevnte.

Flere seksjoner ved Statistisk sentralbyrå har behov for tilleggsinformasjon utover Forordningens minstekrav. Spesielt gjelder dette Seksjon 210. Det blir da en avveining mellom nytte og kostnader (bl.a. i form av økt oppgavebyrde og revisjonsarbeid mv.).

For å følge Forordningen for strukturstatistikk fullt ut, og lage medfølgende regnskapsstatistikk, vil Seksjon 460 måtte ha 2-4 nye årsverk i 1996, avhengig av blant annet regnskaps- og EDB-kunnskapene til disse ekstraarbeiderne i utgangspunktet. Dersom vi velger ikke å lage tall for lokale enheter og bransjeenheter i 1996, så vil behovet bli 1,5-2 årsverk i 1996, og 2-4 årsverk fra det år vi vil lage statistikk for disse statistiske enhetene.

Litteraturliste

Pedersen, H.A. og J.O. Thalberg (1995):
Regnskapsdata fra Brønnøysund Credit Info AS,
Internt notat 95/25, Statistisk sentralbyrå

Fjeld, S., E. Gaaseide og J. Stensrud (1994):
Regnskapsstatistikk 1991-1992. Private ikke finansielle foretak med begrenset ansvar,
Internt notat 94/25, Statistisk sentralbyrå

Kristoffersen, S., R. Eriksen og L.T. Foss (1995):
Inntekts- og formuesundersøkelsene for personlig næringsdrivende 1991 og 1992. Dokumentasjon,
Internt notat 95/9, Statistisk sentralbyrå

Nygårdsseter, S., A. Sørbråten, P.E. Gjerdtnet, W. Nordhus og P.M. Holt (1995):
Inntekts- og formuesundersøkelsen for aksjeselskaper og andre etterskuddspliktige 1991 og 1992.
Dokumentasjon
Internt notat 95/12, Statistisk sentralbyrå

Klette, O.M. og J. Aastveit (1994):
Regnskapsmessig rapportering av virksomhetsområder,
Artikkel i «Revisjon og regnskap» nr. 8 1994

Resultater fra pilotundersøkelsen med fullstendige spørreskjemaer:

Stratum 1: Engroshandelsforetak med 3-10 årsverk.

Kontroll av:	Dårlig utfylt/ feil/ mangler (pst.)	Ufullstendig/ mangelfullt (pst.)	Bra utfylt (pst.)
Eiere + lønnstakere = antall sysselsatte	0,0	7,7	92,3
Deltidsansatte m. mindre enn halv stilling + deltidsans. m. halv stilling eller mer = totalt antall deltidsansatte	0,0	53,8	46,2
Antall utførte årsverk ≈ antall sysselsatte	30,8	15,4	53,8
Totale driftsinntekter vs. AN	7,7	7,7	84,6
Totalt salg av handelsvarer vs. AN	23,0	46,2	30,8
Inntekter fra industri + tj.yting <= driftsinntekter ekskl. handelsvareinntekt (AN)	30,8	23,1	46,1
Driftssubsidier vs. AN	0,0	7,7	92,3
Eksportinntekter <= totale driftsinntekter (AN)	0,0	7,7	92,3
Rimelig tall på kjøp av varer og tjenester (vs. forbruk i AN)	23,1	69,2	7,7
Importutgifter <= totalt kjøp av varer og tjenester	0,0	7,7	92,3
Kjøp av varer og tjenester <= totale driftskostnader	7,7	7,7	84,6
Lager av råvarer og halvfabrikata vs. AN	0,0	7,7	92,3
Lager av handelsvarer vs. AN	7,7	7,7	84,6
Lager av ferdigvarer vs. AN	7,7	7,7	84,6
Lager av varer i arbeid vs. AN	0,0	7,7	92,3
Materialkostnader vs. AN	7,7	7,7	84,6
Handelsvarekostnad vs. AN	7,7	15,4	76,9
Materialkostnad + handelsvarekostnad = total varekostnad	7,7	15,4	76,9
Lønn vs. AN, og lønn til ansatte + til ikke-ansatte og eiere vs. AN	0,0	15,4	84,6
Sosiale sikkerhetskostnader vs. AN	0,0	7,7	92,3
Andre personalkostnader vs. AN	15,4	7,7	76,9
Arbeidsgiveravgift vs. AN	7,7	15,4	76,9
Kostnader til leie av varige driftsmidler vs. AN	38,5	7,7	53,8
Andre driftskostnader stemmer vs. totale driftskostnader	38,5	23,0	38,5
Totale driftskostnader vs. AN	7,7	7,7	84,6
Betalt til underleverandører vs. AN og totale driftskostnader	0,0	7,7	92,3
Finansinntekter vs. AN	7,7	7,7	84,6
Finanskostnader vs. AN	7,7	7,7	84,6
Resultat av finansielle poster vs. AN	15,4	30,8	53,8
Ekstraordinære inntekter vs. AN	0,0	7,7	92,3
Ekstraordinære kostnader vs. AN	0,0	7,7	92,3
Resultat av ekstraordinære poster vs. AN	0,0	7,7	92,3

Kontroll av:	Dårlig utfylt/ feil/mangler (pst.)	Ufullstendig/ mangelfullt (pst.)	Bra utfylt (pst.)
Offentlige avgifter vs. AN	0,0	7,7	92,3
Kontantrabatt til kunder vs. totale driftsinntekter	0,0	7,7	92,3
Maskiner, verktøy mv.: Anskaffelse, realisasjon og påkostning vs. Saldoskjema (SS)	0,0	15,4	84,6
Transportmidler: Anskaffelse, realisasjon og påkostning vs. SS	0,0	15,4	84,6
Bygninger og anlegg: Anskaffelse, realisasjon og påkostning vs. SS	0,0	7,7	92,3
Total bruttoinvestering vs. delsummer for saldogruppene	0,0	15,4	84,6
Egne nyanskaffelser og påkostningsarbeider vs. AN	0,0	7,7	92,3
Investering i uberørt tomt vs. total investering i tomt	0,0	7,7	92,3
Aktivert verdi av anlegg under utførelse vs. AN	0,0	7,7	92,3
Aktivert verdi av andre varige driftsmidler enn bygg og anlegg vs. AN	0,0	7,7	92,3
Direkte utgiftsførte investeringer vs. AN	0,0	7,7	92,3
Tallene ført i hele 1 000 kroner (som krevd)	15,4	0,0	84,6

Antall innkomne skjemaer: 13 (stratumstørrelse: 33).

Kommentarer fra oppgavegiver: Ingen

Resultater fra pilotundersøkelsen med fullstendige spørreskjemaer:

Stratum 2: Detaljhandelsforetak med 3-10 årsverk.

Kontroll av:	Dårlig utfylt/ feil/mangler (pst.)	Ufullstendi g/ mangelfullt (pst.)	Bra utfylt (pst.)
Eiere + lønnstakere = antall sysselsatte	20,0	20,0	60,0
Deltidsansatte m. mindre enn halv stilling + deltidsans. m. halv stilling eller mer = totalt antall deltidsansatte	20,0	20,0	60,0
Antall utførte årsverk ≈ antall sysselsatte	60,0	0,0	40,0
Totale driftsinntekter vs. AN	0,0	0,0	100,0
Totalt salg av handelsvarer vs. AN	0,0	80,0	20,0
Inntekter fra industri + tj.yting ≤ driftsinntekter ekskl. handelsvareinntekt (AN)	40,0	0,0	60,0
Driftssubsidier vs. AN	0,0	0,0	100,0
Eksportinntekter ≤ totale driftsinntekter (AN)	0,0	0,0	100,0
Rimelig tall på kjøp av varer og tjenester (vs. forbruk i AN)	0,0	100,0	0,0
Importutgifter ≤ totalt kjøp av varer og tjenester	0,0	0,0	100,0
Kjøp av varer og tjenester ≤ totale driftskostnader	0,0	0,0	100,0
Lager av råvarer og halvfabrikata vs. AN	0,0	20,0	80,0
Lager av handelsvarer vs. AN	20,0	0,0	80,0
Lager av ferdigvarer vs. AN	0,0	0,0	100,0
Lager av varer i arbeid vs. AN	0,0	0,0	100,0
Materialkostnader vs. AN	0,0	0,0	100,0
Handelsvarekostnad vs. AN	20,0	20,0	60,0
Materialkostnad + handelsvarekostnad = total varekostnad	0,0	20,0	80,0
Lønn vs. AN, og lønn til ansatte + til ikke-ansatte og eiere vs. AN	0,0	20,0	80,0
Sosiale sikkerhetskostnader vs. AN	0,0	0,0	100,0
Andre personalkostnader vs. AN	20,0	0,0	80,0
Arbeidsgiveravgift vs. AN	20,0	0,0	80,0
Kostnader til leie av varige driftsmidler vs. AN	20,0	0,0	80,0
Andre driftskostnader stemmer vs. totale driftskostnader	20,0	0,0	80,0
Totale driftskostnader vs. AN	0,0	20,0	80,0
Betalt til underleverandører vs. AN og totale driftskostnader	0,0	0,0	100,0
Finansinntekter vs. AN	20,0	0,0	80,0
Finanskostnader vs. AN	0,0	0,0	100,0
Resultat av finansielle poster vs. AN	0,0	80,0	20,0
Ekstraordinære inntekter vs. AN	0,0	0,0	100,0
Ekstraordinære kostnader vs. AN	0,0	0,0	100,0
Resultat av ekstraordinære poster vs. AN	0,0	0,0	100,0

Kontroll av:	Dårlig utfylt/feil/mangler (pst.)	Ufullstendig/mangelfullt (pst.)	Bra utfylt (pst.)
Offentlige avgifter vs. AN	0,0	0,0	100,0
Kontantrabatt til kunder vs. totale driftsinntekter	0,0	0,0	100,0
Maskiner, verktøy mv.: Anskaffelse, realisasjon og påkostning vs. Saldoskjema (SS)	0,0	0,0	100,0
Transportmidler: Anskaffelse, realisasjon og påkostning vs. SS	0,0	0,0	100,0
Bygninger og anlegg: Anskaffelse, realisasjon og påkostning vs. SS	0,0	0,0	100,0
Total bruttoinvestering vs. delsummer for saldogruppene	0,0	0,0	100,0
Egne nyanskaffelser og påkostningsarbeider vs. AN	0,0	0,0	100,0
Investering i uberørt tomt vs. total investering i tomt	0,0	0,0	100,0
Aktivert verdi av anlegg under utførelse vs. AN	0,0	0,0	100,0
Aktivert verdi av andre varige driftsmidler enn bygg og anlegg vs. AN	0,0	0,0	100,0
Direkte utgiftsførte investeringer vs. AN	0,0	0,0	100,0
Tallene ført i hele 1 000 kroner (som krevd)	0,0	0,0	100,0

Antall innkomne skjemaer: 5 (stratumstørrelse: 33).

Kommentarer fra oppgavegiver: Ingen

Resultater fra pilotundersøkelsen med fullstendige spørreskjemaer:

Stratum 3: Engroshandelsforetak med 11-29 årsverk.

Kontroll av:	Dårlig utfylt/ feil/mangler (pst.)	Ufullstendig/ mangelfullt (pst.)	Bra utfylt (pst.)
Eiere + lønnstakere = antall sysselsatte	6,7	20,0	73,3
Deltidsansatte m. mindre enn halv stilling + deltidsans. m. halv stilling eller mer = totalt antall deltidsansatte	0,0	0,0	100,0
Antall utførte årsverk ≈ antall sysselsatte	6,7	0,0	93,3
Totale driftsinntekter vs. AN	0,0	6,7	93,3
Totalt salg av handelsvarer vs. AN	6,7	26,7	66,6
Inntekter fra industri + tj.yting ≤ driftsinntekter ekskl. handelsvareinntekt (AN)	26,7	0,0	73,3
Driftssubsidier vs. AN	0,0	0,0	100,0
Eksportinntekter ≤ totale driftsinntekter (AN)	0,0	0,0	100,0
Rimelig tall på kjøp av varer og tjenester (vs. forbruk i AN)	13,3	26,7	60,0
Importutgifter ≤ totalt kjøp av varer og tjenester	0,0	0,0	100,0
Kjøp av varer og tjenester ≤ totale driftskostnader	13,3	13,3	73,3
Lager av råvarer og halvfabrikata vs. AN	0,0	0,0	100,0
Lager av handelsvarer vs. AN	26,7	0,0	73,3
Lager av ferdigvarer vs. AN	6,7	0,0	93,3
Lager av varer i arbeid vs. AN	0,0	0,0	100,0
Materialkostnader vs. AN	13,3	0,0	86,7
Handelsvarekostnad vs. AN	26,7	6,7	66,6
Materialkostnad + handelsvarekostnad = total varekostnad	20,0	0,0	80,0
Lønn vs. AN, og lønn til ansatte + til ikke-ansatte og eiere vs. AN	6,7	13,3	80,0
Sosiale sikkerhetskostnader vs. AN	13,3	0,0	86,7
Andre personalkostnader vs. AN	6,7	0,0	93,3
Arbeidsgiveravgift vs. AN	0,0	0,0	100,0
Kostnader til leie av varige driftsmidler vs. AN	13,3	6,7	80,0
Andre driftskostnader stemmer vs. totale driftskostnader	33,3	6,7	60,0
Totale driftskostnader vs. AN	20,0	0,0	80,0
Betalt til underleverandører vs. AN og totale driftskostnader	6,7	0,0	93,3
Finansinntekter vs. AN	0,0	0,0	100,0
Finanskostnader vs. AN	0,0	0,0	100,0
Resultat av finansielle poster vs. AN	26,7	0,0	73,3
Ekstraordinære inntekter vs. AN	6,7	0,0	93,3
Ekstraordinære kostnader vs. AN	6,7	0,0	93,3
Resultat av ekstraordinære poster vs. AN	6,7	0,0	93,3

Kontroll av:	Dårlig utfylt/ feil/mangler (pst.)	Ufullstendig/ mangelfullt (pst.)	Bra utfylt (pst.)
Offentlige avgifter vs. AN	0,0	0,0	100,0
Kontantrabatt til kunder vs. totale driftsinntekter	0,0	0,0	100,0
Maskiner, verktøy mv.: Anskaffelse, realisasjon og påkostning vs. Saldoskjema (SS)	26,7	33,3	40,0
Transportmidler: Anskaffelse, realisasjon og påkostning vs. SS	20,0	0,0	80,0
Bygninger og anlegg: Anskaffelse, realisasjon og påkostning vs. SS	13,3	6,7	80,0
Total bruttoinvestering vs. delsummer for saldogruppene	13,3	6,7	80,0
Egne nyanskaffelser og påkostningsarbeider vs. AN	0,0	0,0	100,0
Investering i uberørt tomt vs. total investering i tomt	0,0	0,0	100,0
Aktivert verdi av anlegg under utførelse vs. AN	0,0	0,0	100,0
Aktivert verdi av andre varige driftsmidler enn bygg og anlegg vs. AN	0,0	0,0	100,0
Direkte utgiftsførte investeringer vs. AN	6,7	13,3	80,0
Tallene ført i hele 1 000 kroner (som krevd)	13,3	0,0	86,7

Antall innkomne skjemaer: 15 (stratumstørrelse: 33).

Kommentarer fra oppgavegiver: Ingen

Resultater fra pilotundersøkelsen med fullstendige spørreskjemaer:

Stratum 4: Detaljhandelsforetak med 11-19 årsverk.

Kontroll av:	Dårlig utfylt/ feil/mangler (pst.)	Ufullstendig/ mangelfullt (pst.)	Bra utfylt (pst.)
Eiere + lønnstakere = antall sysselsatte	7,7	15,4	76,9
Deltidsansatte m. mindre enn halv stilling + deltidsans. m. halv stilling eller mer = totalt antall deltidsansatte	7,7	7,7	84,6
Antall utførte årsverk ≈ antall sysselsatte	7,7	0,0	92,3
Totale driftsinntekter vs. AN	30,8	0,0	69,2
Totalt salg av handelsvarer vs. AN	23,1	23,1	53,8
Inntekter fra industri + tj.yting <= driftsinntekter ekskl. handelsvareinntekt (AN)	38,5	0,0	61,5
Driftssubsidier vs. AN	7,7	0,0	92,3
Eksportinntekter <= totale driftsinntekter (AN)	0,0	0,0	100,0
Rimelig tall på kjøp av varer og tjenester (vs. forbruk i AN)	46,2	15,4	38,4
Importutgifter <= totalt kjøp av varer og tjenester	0,0	0,0	100,0
Kjøp av varer og tjenester <= totale driftskostnader	15,4	0,0	84,6
Lager av råvarer og halvfabrikata vs. AN	0,0	0,0	100,0
Lager av handelsvarer vs. AN	0,0	7,7	92,3
Lager av ferdigvarer vs. AN	0,0	0,0	100,0
Lager av varer i arbeid vs. AN	0,0	0,0	100,0
Materialkostnader vs. AN	15,4	7,7	76,9
Handelsvarekostnad vs. AN	7,7	0,0	92,3
Materialkostnad + handelsvarekostnad = total varekostnad	30,8	0,0	69,2
Lønn vs. AN, og lønn til ansatte + til ikke-ansatte og eiere vs. AN	7,7	15,4	76,9
Sosiale sikkerhetskostnader vs. AN	7,7	7,7	84,6
Andre personalkostnader vs. AN	7,7	7,7	84,6
Arbeidsgiveravgift vs. AN	0,0	0,0	100,0
Kostnader til leie av varige driftsmidler vs. AN	23,1	0,0	76,9
Andre driftskostnader stemmer vs. totale driftskostnader	30,8	15,4	53,8
Totale driftskostnader vs. AN	7,7	0,0	92,3
Betalt til underleverandører vs. AN og totale driftskostnader	15,4	0,0	84,6
Finansinntekter vs. AN	23,1	0,0	76,9
Finanskostnader vs. AN	15,4	0,0	84,6
Resultat av finansielle poster vs. AN	38,5	7,7	53,8
Ekstraordinære inntekter vs. AN	7,7	0,0	92,3
Ekstraordinære kostnader vs. AN	0,0	0,0	100,0
Resultat av ekstraordinære poster vs. AN	7,7	0,0	92,3

Kontroll av:	Dårlig utfylt/ feil/mangler (pst.)	Ufullstendig/ mangelfullt (pst.)	Bra utfylt (pst.)
Offentlige avgifter vs. AN	0,0	0,0	100,0
Kontantrabatt til kunder vs. totale driftsinntekter	7,7	0,0	92,3
Maskiner, verktøy mv.: Anskaffelse, realisasjon og påkostning vs. Saldoskjema (SS)	7,7	15,4	76,9
Transportmidler: Anskaffelse, realisasjon og påkostning vs. SS	23,1	0,0	76,9
Bygninger og anlegg: Anskaffelse, realisasjon og påkostning vs. SS	23,1	0,0	76,9
Total bruttoinvestering vs. delsummer for saldogruppene	30,8	7,7	61,5
Egne nyanskaffelser og påkostningsarbeider vs. AN	0,0	0,0	100,0
Investering i uberørt tomt vs. total investering i tomt	0,0	0,0	100,0
Aktivert verdi av anlegg under utførelse vs. AN	0,0	0,0	100,0
Aktivert verdi av andre varige driftsmidler enn bygg og anlegg vs. AN	0,0	0,0	100,0
Direkte utgiftsførte investeringer vs. AN	38,5	0,0	61,5
Tallene ført i hele 1 000 kroner (som krevd)	38,5	0,0	61,5

Antall innkomne skjemaer: 13 (stratumstørrelse: 33).

Kommentarer fra oppgavegiver: Spørreskjemaet var ikke enkelt!

Resultater fra pilotundersøkelsen med fullstendige spørreskjemaer:

Stratum 5: Varehandelsforetak med 1-2 årsverk.

Kontroll av:	Dårlig utfylt/ feil/mangler (pst.)	Ufullstendig/ mangelfullt (pst.)	Bra utfylt (pst.)
Eiere + lønnstakere = antall sysselsatte	0,0	60,0	40,0
Deltidsansatte m. mindre enn halv stilling + deltidsans. m. halv stilling eller mer = totalt antall deltidsansatte	0,0	20,0	80,0
Antall utførte årsverk ≈ antall sysselsatte	0,0	0,0	100,0
Totale driftsinntekter vs. AN	0,0	0,0	100,0
Totalt salg av handelsvarer vs. AN	20,0	20,0	60,0
Inntekter fra industri + tj.yting ≤ driftsinntekter ekskl. handelsvareinntekt (AN)	40,0	0,0	60,0
Driftssubsidier vs. AN	0,0	0,0	100,0
Eksportinntekter ≤ totale driftsinntekter (AN)	0,0	0,0	100,0
Rimelig tall på kjøp av varer og tjenester (vs. forbruk i AN)	40,0	60,0	0,0
Importutgifter ≤ totalt kjøp av varer og tjenester	0,0	40,0	60,0
Kjøp av varer og tjenester ≤ totale driftskostnader	20,0	0,0	80,0
Lager av råvarer og halvfabrikata vs. AN	0,0	0,0	100,0
Lager av handelsvarer vs. AN	20,0	0,0	80,0
Lager av ferdigvarer vs. AN	20,0	0,0	80,0
Lager av varer i arbeid vs. AN	0,0	0,0	100,0
Materialkostnader vs. AN	0,0	0,0	100,0
Handelsvarekostnad vs. AN	20,0	0,0	80,0
Materialkostnad + handelsvarekostnad = total varekostnad	40,0	0,0	60,0
Lønn vs. AN, og lønn til ansatte + til ikke-ansatte og eiere vs. AN	0,0	0,0	100,0
Sosiale sikkerhetskostnader vs. AN	0,0	0,0	100,0
Andre personalkostnader vs. AN	0,0	0,0	100,0
Arbeidsgiveravgift vs. AN	0,0	0,0	100,0
Kostnader til leie av varige driftsmidler vs. AN	60,0	0,0	40,0
Andre driftskostnader stemmer vs. totale driftskostnader	40,0	0,0	60,0
Totale driftskostnader vs. AN	20,0	0,0	80,0
Betalt til underleverandører vs. AN og total driftskostnad	0,0	0,0	100,0
Finansinntekter vs. AN	20,0	0,0	80,0
Finanskostnader vs. AN	20,0	0,0	80,0
Resultat av finansielle poster vs. AN	20,0	20,0	60,0
Ekstraordinære inntekter vs. AN	0,0	0,0	100,0
Ekstraordinære kostnader vs. AN	0,0	0,0	100,0
Resultat av ekstraordinære poster vs. AN	0,0	0,0	100,0

Kontroll av:	Dårlig utfylt/ feil/mangler (pst.)	Ufullstendig/ mangelfullt (pst.)	Bra utfylt (pst.)
Offentlige avgifter vs. AN	0,0	0,0	100,0
Kontantrabatt til kunder vs. totale driftsinntekter	0,0	0,0	100,0
Maskiner, verktøy mv.: Anskaffelse, realisasjon og påkostning vs. Saldoskjema (SS)	20,0	0,0	80,0
Transportmidler: Anskaffelse, realisasjon og påkostning vs. SS	20,0	0,0	80,0
Bygninger og anlegg: Anskaffelse, realisasjon og påkostning vs. SS	0,0	0,0	100,0
Total bruttoinvestering vs. delsummer for saldogruppene	0,0	0,0	100,0
Egne nyanskaffelser og påkostningsarbeider vs. AN	0,0	0,0	100,0
Investering i uberørt tomt vs. total investering i tomt	0,0	0,0	100,0
Aktivert verdi av anlegg under utførelse vs. AN	0,0	0,0	100,0
Aktivert verdi av andre varige driftsmidler enn bygg og anlegg vs. AN	0,0	0,0	100,0
Direkte utgiftsførte investeringer vs. AN	20,0	0,0	80,0
Tallene ført i hele 1 000 kroner (som krevd)	40,0	0,0	60,0

Antall innkomne skjemaer: 5 (stratumstørrelse: 33).

Kommentarer fra oppgavegiver: Ingen

Resultater fra pilotundersøkelsen med tilleggsskjema:**a) Stratum 6: Bygge- og anleggsforetak med 1-10 sysselsatte.**

Kontroll av:	Dårlig utfylt/ feil/mangler (pst.)	Ufullstendig/ mangelfullt (pst.)	Bra utfylt (pst.)
Eiere + lønnstakere = antall sysselsatte	7,1	21,4	71,4
Antall deltidsansatte <= antall sysselsatte	7,1	21,4	71,4
Antall lærlinger + FOU-ansatte <= lønnstakere	0,0	0,0	100,0
Antall utførte årsverk ≈ antall sysselsatte	21,4	7,1	71,4
Fornuftig timeverksnitt for lønnstakere	14,3	7,1	78,6
Totale driftsinntekter vs. AN	7,1	0,0	92,9
Salg av handelsvarer vs. AN	7,1	0,0	92,9
Inntekter fra agentur + detalj + engrosomsetn. vs. AN	7,1	0,0	92,9
Inntekter fra industri + tj.yting <= driftsinntekter ekskl. handelsvareinntekt (AN)	28,6	0,0	71,4
Eksportinntekter <= totale driftsinntekter (AN)	0,0	0,0	100,0
Rimelig tall på kjøp av varer og tjenester (vs. forbruk i AN)	7,1	14,3	78,6
Lønn vs. AN	0,0	14,3	85,7
Sosiale sikkerhetskostnader vs. AN	0,0	0,0	100,0
Egne nyanskaffelser og påkostningsarbeider vs. AN	0,0	0,0	100,0
Investering i uberørt tomt vs. total investering i tomt	0,0	0,0	100,0
Aktivert verdi av anlegg under utførelse vs. AN	0,0	0,0	100,0
Direkte utgiftsførte investeringer vs. AN	0,0	0,0	100,0
Mangler AN	42,9	-	57,1
Tallene ført i hele 1 000 kroner (som krevd)	7,1	0,0	92,9

Antall innkomne skjemaer: 14 (stratumstørrelse: 50).

Tidsbruk: Gj. sn. 25 min. pr. skjema.

Kommentarer fra oppgavegiver: Ingen

b) Stratum 7: Bygge- og anleggsforetak med over 11 og flere sysselsatte.

Kontroll av:	Dårlig utfylt/ feil/mangler (pst.)	Ufullstendig/ mangelfullt (pst.)	Bra utfylt (pst.)
Eiere + lønnstakere = antall sysselsatte	0,0	27,8	72,2
Antall deltidsansatte <= antall sysselsatte	0,0	0,0	100,0
Antall lærlinger + FOU-ansatte <= lønnstakere	0,0	0,0	100,0
Antall utførte årsverk ≈ antall sysselsatte	22,2	11,1	66,7
Fornuftig timeverksnitt for lønnstakere	22,2	11,1	66,7
Totale driftsinntekter vs. AN	11,1	11,1	77,8
Salg av handelsvarer vs. AN	0,0	22,2	77,8
Innt. fra agentur + detalj + engrosomsetn. vs. AN	11,1	22,2	66,7
Inntekter fra industri + tj.yting <= driftsinntekter ekskl. handelsvareinntekt (AN)	55,6	22,2	22,2
Eksportinntekter <= totale driftsinntekter (AN)	0,0	0,0	100,0
Rimelig tall på kjøp av varer og tjenester (vs. forbruk i AN)	11,1	0,0	88,9
Lønn vs. AN	22,2	5,6	72,2
Sosiale sikkerhetskostnader vs. AN	11,1	0,0	88,9
Egne nyanskaffelser og påkostningsarbeider vs. AN	0,0	0,0	100,0
Investering i uberørt tomt vs. total investering i tomt	11,1	0,0	88,9
Aktivert verdi av anlegg under utførelse vs. AN	0,0	0,0	100,0
Direkte utgiftsførte investeringer vs. AN	0,0	0,0	100,0
Mangler AN	22,2	-	72,8
Tallene ført i hele 1 000 kroner (som krevd)	0,0	5,9	94,1

Antall innkomne skjemaer: 18 (stratumstørrelse: 50).

Tidsbruk: Gj. sn. 80 min. pr. skjema.

Kommentarer fra oppgavegiver: Skjemaet var enklere å fylle ut enn i fjor.

c) Stratum 8: Foretak innen forretningsmessig tjenesteyting med 1-5 årsverk.

Kontroll av:	Dårlig utfylt/ feil/mangler (pst.)	Ufullstendi g/ mangelfullt (pst.)	Bra utfylt (pst.)
Eiere + lønnstakere = antall sysselsatte	0,0	31,3	68,7
Eksportinntekter <= totale driftsinntekter (AN)	0,0	0,0	100,0
Rimelig tall på kjøp av varer og tjenester (vs. forbruk i AN)	50,0	6,2	43,8
Total import <= kjøp av varer og tjenester	0,0	0,0	100,0
Egne nyanskaffelser og påkostningsarbeider vs. AN	0,0	0,0	100,0
Aktivert verdi av anlegg under utførelse vs. AN	0,0	0,0	100,0
Direkte utgiftsførte investeringer vs. AN	0,0	0,0	100,0
Mangler AN	12,5	-	87,5
Tallene ført i hele 1 000 kroner (som krevd)	12,5	6,2	81,3

Antall innkomne skjemaer: 16 (stratumstørrelse: 50).

Tidsbruk: Gj. sn. 11 min. pr. skjema.

Kommentarer fra oppgavegiver: Ingen.

d) Stratum 9: Foretak innen forretningsmessig tjenesteyting med 6 eller flere årsverk.

Kontroll av:	Dårlig utfylt/ feil/mangler (pst.)	Ufullstendig/ mangelfullt (pst.)	Bra utfylt (pst.)
Eiere + lønnstakere = antall sysselsatte	0,0	5,3	94,7
Eksportinntekter <= totale driftsinntekter (AN)	0,0	0,0	100
Rimelig tall på kjøp av varer og tjenester (vs. forbruk i AN)	26,3	15,8	57,9
Total import <= kjøp av varer og tjenester	0,0	0,0	100,0
Egne nyanskaffelser og påkostningsarbeider vs. AN	5,3	0,0	94,7
Aktivert verdi av anlegg under utførelse vs. AN	5,3	0,0	94,7
Direkte utgiftsførte investeringer vs. AN	0,0	0,0	100,0
Mangler AN	26,3	-	73,7
Tallene ført i hele 1 000 kroner (som krevd)	10,5	10,5	79,0

Antall innkomne skjemaer: 19 (stratumstørrelse: 50).

Tidsbruk: Gj. sn. 27 min. pr. skjema.

Kommentarer fra oppgavegiver: Ingen.

e) Stratum 10: Foretak innen engroshandel med 1-10 årsverk.

Kontroll av:	Dårlig utfylt/ feil/mangler (pst.)	Ufullstendig/ mangelfullt (pst.)	Bra utfylt (pst.)
Eiere + lønnstakere = antall sysselsatte	0,0	0,0	100,0
Antall deltidsansatte <= antall sysselsatte	0,0	0,0	100,0
Deltidsans. med mindre enn halv stilling + deltidsans. med halv stilling eller mer = totalt antall deltidsansatte	0,0	0,0	100,0
Antall utførte årsverk ≈ antall sysselsatte	16,7	0,0	83,3
Totale driftsinntekter vs. AN	16,7	0,0	83,3
Salg av handelsvarer vs. AN	33,3	0,0	66,7
Inntekt fra agentur + detalj + engrosomsetn. vs. AN	66,7	16,7	16,7
Inntekter fra industri + tj.yting <= driftsinntekter ekskl. handelsvareinntekter. (AN)	0,0	0,0	100,0
Eksportinntekter <= totale driftsinntekter (AN)	16,7	0,0	83,3
Rimelig tall på kjøp av varer og tjenester (vs. forbruk i AN)	0,0	0,0	100,0
Lønn vs. AN	0,0	16,7	83,3
Egne nyanskaffelser og påkostningsarbeider vs. AN	0,0	0,0	100,0
Aktivert verdi av anlegg under utførelse vs. AN	0,0	0,0	100,0
Direkte utgiftsførte investeringer vs. AN	0,0	0,0	100,0
Mangler AN	33,3	-	66,7
Tallene ført i hele 1 000 kroner (som krevd)	16,7	16,7	66,7

Antall innkomne skjemaer: 6 (stratumstørrelse: 25).

Tidsbruk: Gj. sn. 22 min. pr. skjema.

Kommentarer fra oppgavegiver: Ingen.

f) Stratum 11: Foretak innen detaljhandel med 1-10 årsverk.

Kontroll av:	Dårlig utfylt/ feil/mangler (pst.)	Ufullstendig/ mangelfullt (pst.)	Bra utfylt (pst.)
Eiere + lønnstakere = antall sysselsatte	0,0	0,0	100,0
Antall deltidsansatte <= antall sysselsatte	0,0	0,0	100,0
Deltidsans. med mindre enn halv stilling + deltidsans. med halv stilling eller mer = totalt antall deltidsansatte	20,0	0,0	80,0
Antall utførte årsverk ≈ antall sysselsatte	20,0	20,0	60,0
Totale driftsinntekter vs. AN	20,0	0,0	80,0
Salg av handelsvarer vs. AN	20,0	0,0	80,0
Inntekter fra agentur + detalj + engrosomsetn. vs. AN	60,0	0,0	40,0
Inntekter fra industri + tj.yting <= driftsinntekter ekskl. handelsvareinntekter (AN)	20,0	0,0	80,0
Eksportinntekter <= totale driftsinntekter (AN)	0,0	0,0	100,0
Rimelig tall på kjøp av varer og tjenester (vs. forbruk i AN)	0,0	0,0	100,0
Lønn vs. AN	0,0	0,0	100,0
Egne nyanskaffelser og påkostningsarbeider vs. AN	0,0	0,0	100,0
Aktivert verdi av anlegg under utførelse vs. AN	0,0	0,0	100,0
Direkte utgiftsførte investeringer vs. AN	0,0	0,0	100,0
Mangler AN	40,0	-	60,0
Tallene ført i hele 1 000 kroner (som krevd)	20,0	0,0	80,0

Antall innkomne skjemaer: 5 (stratumstørrelse: 25).

Tidsbruk: Gj. sn. 13 min. pr. skjema.

Kommentarer fra oppgavegiver: Ingen.

g) Stratum 12: Foretak innen engroshandel med 11-29 årsverk.

Kontroll av:	Dårlig utfylt/ feil/mangler (pst.)	Ufullstendig/ mangelfullt (pst.)	Bra utfylt (pst.)
Eiere + lønnstakere = antall sysselsatte	0,0	11,1	88,9
Antall deltidsansatte <= antall sysselsatte	0,0	0,0	100,0
Deltidsans. med mindre enn halv stilling + deltidsans. med halv stilling eller mer = totalt antall deltidsansatte	11,1	0,0	88,9
Antall utførte årsverk ≈ antall sysselsatte	22,2	0,0	77,8
Totale driftsinntekter vs. AN	0,0	0,0	100,0
Salg av handelsvarer vs. AN	11,1	0,0	88,9
Inntekter fra agentur + detalj + engrosomsetning vs. AN	22,2	0,0	77,8
Inntekter fra industri + tj.yting <= driftsinntekter ekskl. handelsvareinntekter (AN)	33,3	0,0	66,7
Eksportinntekter <= totale driftsinntekter (AN)	0,0	0,0	100,0
Rimelig tall på kjøp av varer og tjenester (vs. forbruk i AN)	0,0	22,2	77,8
Lønn vs. AN	0,0	33,3	66,7
Egne nyanskaffelser og påkostningsarbeider vs. AN	0,0	0,0	100,0
Aktivert verdi av anlegg under utførelse vs. AN	0,0	0,0	100,0
Direkte utgiftsførte investeringer vs. AN	0,0	0,0	100,0
Mangler AN	11,1	-	88,9
Tallene ført i hele 1 000 kroner (som krevd)	0,0	0,0	100,0

Antall innkomne skjemaer: 9 (stratumstørrelse: 25).

Tidsbruk: Gj. sn. 57 min. pr. skjema.

Kommentarer fra oppgavegiver: Store problemer med fordeling av salgsinntekter fra varehandel på engros- og detaljhandel, samt problemer med å angi årets kjøp av varer og tjenester, og importen. Det er dog bra utfylt i disse postene, men oppgavegiver har brukt lang tid på dette.

Klager på oppgavebyrden (skjemaveldet).

h) Stratum 13: Foretak innen detaljhandel med 11-19 årsverk.

Kontroll av:	Dårlig utfylt/ feil/mangler (pst.)	Ufullstendig/ mangelfullt (pst.)	Bra utfylt (pst.)
Eiere + lønnstakere = antall sysselsatte	0,0	0,0	100,0
Antall deltidsansatte <= antall sysselsatte	16,7	0,0	83,3
Deltidsans. med mindre enn halv stilling + deltidsans. med halv stilling eller mer = totalt antall deltidsansatte	16,7	0,0	83,3
Antall utførte årsverk ≈ antall sysselsatte	0,0	0,0	100,0
Totale driftsinntekter vs. AN	0,0	0,0	100,0
Salg av handelsvarer vs. AN	16,7	0,0	83,3
Inntekter fra agentur + detalj + engrosomsetn. vs. AN	100,0	0,0	0,0
Inntekter fra industri + tj.yting <= driftsinnt. ekskl. handelsvareinntekter (AN)	16,7	0,0	83,3
Eksportinntekter <= totale driftsinntekter (AN)	0,0	0,0	100,0
Rimelig tall på kjøp av varer og tjenester (vs. forbruk i AN)	0,0	50,0	50,0
Lønn vs. AN	0,0	33,3	66,7
Egne nyanskaffelser og påkostningsarbeider vs. AN	0,0	0,0	100,0
Aktivert verdi av anlegg under utførelse vs. AN	0,0	0,0	100,0
Direkte utgiftsførte investeringer vs. AN	0,0	0,0	100,0
Mangler AN	16,7	-	83,3
Tallene ført i hele 1 000 kroner (som krevd)	0,0	0,0	100,0

Antall innkomne skjemaer: 6 (stratumstørrelse: 25).

Tidsbruk: Gj. sn. 34 min. pr. skjema.

Kommentarer fra oppgavegiver: Endel irritasjon over pkt. 1.01-1.07 (ant. eiere, lønnstakere, deltidsansatte og årsverk).

BCI-data vs. årsstatistikkene for AS. 1993.

a) Bygge- og anleggsvirksomhet (gamle ureviderte tall i BCI).

Nace-næring 1993	Totale drifts- innt. for AS i BCI	Totale drifts- innt. for AS i SSBs årssta- tistikk	Diff. i prosent (BCI vs. års- stat.)	Totale drifts- kost- nader for AS i BCI	Totale drifts- kostn. for AS i SSBs årssta- tistikk	Diff. i prosent (BCI vs. års- stat.)	Totale lønns- kostna- der for AS i BCI	Totale lønns- kostna- der for AS i SSBs årsstat.	Diff. i prosent (BCI vs. års- stat.)
	Mill. kr.			Mill. kr.			Mill. kr.		
45 Bygge- og anleggsvirksomhet	53180	57277	-7,1	51606	40041	28,9	14410	16066	-10,3
451 Grunnarbeid	2020	2063	-2,1	1915	1265	51,4	573	646	-11,3
452 Annen bygge- og anleggsvirksomhet	31100	35763	-13,0	30246	26531	14,0	7570	8752	-13,5
453 Bygginstallasjon	15844	15206	4,2	15375	9501	61,8	4964	5142	-3,5
454 Ferdiggjøring av bygninger og konstruksjoner	3645	3688	-1,2	3526	2422	45,6	1120	1331	-15,8
455 Utleie av bygge- og anleggsmaskiner med personell	571	558	2,3	544	323	68,4	182	194	-6,2

BCI-data vs. årsstatistikkene for AS. 1993.

b) Forretningsmessig tjenesteyting (gamle ureviderte tall i BCI).

Nace-næring	Totale drifts-innt. for AS i BCI	Totale drifts-innt. for AS i SSBs årsstat.	Diff. i prosent (BCI vs. årsstat.)	Totale drifts-kostn. for AS i BCI	Totale drifts-kostn. for AS i SSBs årsstat.	Diff. i prosent (BCI vs. årsstatistikk)	Totale lønns-kostnader for AS i BCI	Totale lønns-kostnader for AS i SSBs årsstat.	Diff. i prosent (BCI vs. årsstat.)
	Mill. kr.			Mill. kr.			Mill. kr.		
72 Databehandlingsvirksomhet	24713	9396	263,0	23758	4937	481,2	10695	3824	279,7
721 Konsulentvirks. maskinvare	234	228	2,6	238	124	191,9	66	76	-13,2
722 Konsulentvirks tilknyttet system- og programvare	20957	4341	482,8	20130	2000	1006,5	9575	2162	442,9
723 Databehandling	2837	3299	-14,0	2761	1999	38,1	862	1130	-23,7
724 Drift av databaser	341	889	-61,6	299	492	-39,2	70	220	-68,2
725 Vedlikehold og reparasj. av kontor- og datamaskiner	147	396	-62,9	146	197	-25,9	58	142	-59,2
726 Annen databehandl. virks.	196	244	-19,7	185	125	48,0	65	95	-31,6
74 Annen forr.mess. tjen. yting	56231	42859	31,2	52937	21061	251,4	16036	17976	-10,8
741 Jur., adm. og org.tekn. tjen.	24540	6850	358,2	23303	2702	862,4	4897	3187	53,7
742 Arkitektvirksomhet mv.	16340	18547	-11,9	15115	8927	69,3	5989	7445	-19,6
743 Teknisk testing og analyse	1387	2113	-34,4	1312	1066	23,1	573	770	-25,6
744 Annonse- og reklamevirks.	6361	6337	0,4	6094	4677	30,3	1156	1278	-9,5
745 Formidling og utleie av arbeidskraft	1012	1361	-25,6	940	287	327,5	684	914	-25,2
746 Etterforskning og vaktjen.	347	1045	-66,8	329	160	205,6	229	711	-67,8
747 Rengjøringsvirksomhet	2047	2158	-5,1	1962	840	233,6	1258	2445	-48,5
748 Forr.mess. tjen.yting ellers	4197	4448	-5,6	3882	2403	161,5	1250	1225	2,0

BCI-data vs. årsstatistikkene for AS. 1993.

c) Varehandel (gamle ureviderte tall i BCI).

Nace-næring	Totale drifts- innt. for AS i BCI	Tot. drifts- innt. for AS i SSB- årsstatis- tikken	Diff. i prosent (BCI vs. årsstat.)
Mill. kr.			
50 Handel m. motorkj. tøy mv.	71460	73668	-3,0
501 Handel med motorkj. tøy mv.	41704	42288	-1,4
502 Vedlikehold og rep. av m.kj.	8442	7409	13,9
503 Handel m. deler og utstyr til motorkjøretøyer	6736	8755	-23,1
504 Handel m. motorsykler mv.	264	261	1,1
505 Det.handel m. drivstoff mv.	14314	14955	-4,3
51 Agentur- og engroshandel	199050	273040	-27,1
511 Agenturhandel	2410	21394	-88,7
512 Engr.h. m. jordbr.råv. mv.	2171	2207	-1,6
513 Engr.h m. nærings- og nyt.	45427	54667	-16,9
514 Engr.h. m. husholdn. v. etc.	38855	47853	-18,8
515 Engr.h. m. innsatsvarer mv.	50931	77671	-34,4
516 Engr.h. m. maskiner etc.	54781	63877	-14,2
517 Engr.h. ikke nevnt annet st.	4475	5370	-16,7
52 Detaljhandel	95488	104719	-8,8
521 Butikkhandel m. bredt v.utv.	40095	40334	-0,6
522 Butikkhandel m. nærings- og nyt. i spesialforretninger	2576	8344	-69,1
523 Butikk.h. m. apotekvarer mv	1166	1351	-13,7
524 Butikk.h. m. andre nye varer	49291	51575	-4,4
525 Butikk.h. m. brukte varer	145	255	-43,1
526 Detaljhandel utenom butikk	1813	2390	-24,1
527 Reparasj. av hush. varer mv.	402	469	-14,3

Vedlegg 4

BCI-data vs. AN for 55 foretak. 1994. I 1 000 kr. (* Forretningsmessig tjenesteyting)

Org. nr.	Totale drifts- innt. for AS i BCI	Totale drifts- innt. for AS i AN	Diff. i pst. (BCI vs. AN)	Totale drifts- kostn. for AS i BCI	Totale drifts- kostn. for AS i AN	Diff. i pst. (BCI vs. AN)	Totale lønns- kostn. for AS i BCI	Totale lønns- kostn. for AS i AN	Diff. i pst. (BCI vs. AN)
935120845	6140	6139,7	0,0	5428	5428,4	0,0	29	152,2	-80,9
939479945	3729	3729,2	0,0	2948	2947,9	0,0	233	288,9	-19,3
933344797	32140	32139,7	0,0	31086	31085,8	0,0	2255	2255,0	0,0
912726592	2834	2834,1	0,0	2775	2774,9	0,0	489	489,1	0,0
934394690	36142	36142,2	0,0	34899	34899,5	0,0	2430	2430,1	0,0
929520963	2319	2319,5	0,0	2278	2277,9	0,0	500	500,2	0,0
910682733	3164	3163,7	0,0	3060	3059,7	0,0	578	578,3	0,0
945733284	12341	12341,5	0,0	12117	12117,2	0,0	1894	2178,4	-13,1
919320532	989	989,3	0,0	963	963,4	0,0	134	133,5	0,0
911835215	20760	20759,9	0,0	20312	20311,7	0,0	2609	2609,2	0,0
935738075	15869	15869,4	0,0	15704	15704,0	0,0	1023	1023,2	0,0
935138973	4391	4391,1	0,0	4336	4336,2	0,0	409	409,1	0,0
947426907	51478	50990,3	1,0	51324	50835,6	1,0	26478	26478,1	0,0
829133342	16280	16280,0	0,0	15265	15215,0	0,3	2182	2181,7	0,0
938159726	6613	6613,4	0,0	6179	6179,5	0,0	1100	1100,2	0,0
914527252	667	667,2	0,0	392	391,9	0,0	52	51,7	0,0
836341902	1654	1653,9	0,0	1579	1579,2	0,0	227	256,2	-11,4
939230807	5236	5236,3	0,0	4821	4820,8	0,0	462	462,1	0,0
931888471	34487	34487,0	0,0	32815	32814,7	0,0	4982	4981,6	0,0
943211116	2654	2654,4	0,0	2081	2081,5	0,0	498	497,8	0,0
925614130	8251	8251,5	0,0	7506	7505,8	0,0	1144	1145,4	-0,1
936298303	5812	5811,7	0,0	6119	6119,2	0,0	1999	1999,4	0,0
939584323	2101	2101,5	0,0	1957	1957,2	0,0	283	283,1	0,0
936638791	1277	1276,9	0,0	984	983,9	0,0	152	152,2	0,0
928382672	9232	9231,7	0,0	9221	9221,3	0,0	1943	2029,6	-4,3
931689835	16384	16383,5	0,0	17364	17364,1	0,0	2150	2135,2	0,7
948965682	12285	12285,1	0,0	11457	11456,7	0,0	1913	1912,6	0,0
932238039	5745	5744,6	0,0	5419	5419,1	0,0	593	593,0	0,0
928423654	23679	23679,5	0,0	17668	17667,8	0,0	5328	5328,4	0,0
918838716	11981	11980,7	0,0	12760	12760,3	0,0	1865	1865,2	0,0
961252156	76182	76181,7	0,0	74795	74788,5	0,0	9343	11412,1	-18,1
930337064	2613	2612,8	0,0	2465	2464,5	0,0	701	700,7	0,0
916140339	24692	24691,7	0,0	23823	23823,1	0,0	8249	8249,0	0,0
927335972	1155	1154,7	0,0	1167	1166,5	0,0	261	261,3	0,0
931955330	21555	21555,5	0,0	20515	20514,8	0,0	4800	4799,5	0,0
913600525	6202	6201,8	0,0	5949	5949,2	0,0	1582	1581,9	0,0
932300761	35115	35114,5	0,0	34579	34578,7	0,0	3074	3074,0	0,0
918243410	23877	23877,4	0,0	21723	21723,7	0,0	7797	7797,1	0,0
913223055	49798	49797,8	0,0	48387	48386,6	0,0	9589	11309,1	-15,2
934205456	11086	11086,3	0,0	12105	12105,1	0,0	2037	2195,7	-7,2
932564106	66204	66203,9	0,0	64026	64026,4	0,0	4931	4931,3	0,0
913045033	36227	36226,8	0,0	34742	34741,6	0,0	3863	3862,7	0,0
931136038	48085	48084,7	0,0	46037	46037,1	0,0	4257	4257,3	0,0
911390108	9489	9489,0	0,0	9097	9097,0	0,0	3194	3194,5	0,0
926550411	24722	24722,1	0,0	24239	24238,8	0,0	3288	3310,2	-0,7
927800470	9754	9754,0	0,0	9439	9438,6	0,0	1734	1767,5	-1,9
827110922*	927	927,2	0,0	758	758,4	0,0	288	287,9	0,0
913841123*	6397	6396,9	0,0	5696	5696,1	0,0	3830	3830,5	0,0
923829644*	16832	16832,1	0,0	14267	14267,2	0,0	4001	4127,1	-3,1
927733145*	3389	3388,6	0,0	3084	3084,0	0,0	1918	1925,3	-0,4
927891433*	922	922,2	0,0	612	612,1	0,0	345	344,5	0,0
931445855*	264	263,7	0,0	196	196,5	0,0	41	40,8	0,0
935786649*	18575	18575,1	0,0	17105	17104,8	0,0	13340	13340,4	0,0
937534132*	1419	1418,6	0,0	1521	1520,6	0,0	1083	1083,3	0,0
951033243*	762	947,6	-19,6	742	927,9	-20,0	139	189,0	-26,5
SUM	852877	852575,2	0,4	817886	817528,0	0,4	159619	164373,4	-2,9

FULLSTENDIG SKJEMA

Svarfrist: 19. mai 1995

Henvisningskilder

AN : Alminnelig næringsoppgave 1 og 2, for selvstendig næringsdrivende og aksjeselskaper mv. (vedlegg til selvangivelsesskjema 1 og 2).

SS : Saldoskjema for av- og nedskrivninger og for negativ saldo (vedlegg til selvangivelsesskjema 1 og 2).

Foretakets navn		Postadresse		
Beliggenhet	Kommune	Gate/vei		
Er foretaket (sett kryss): ☐ I vanlig drift ☐ Midlertidig ute av drift, dato: ☐ Opphørt, dato: ☐ Under oppbygging ☐ Registrert bare for å beskytte firmanavn, varemerke e.l. ☐ Solgt, overdratt til andre (se nedenfor), dato:				
Foretaket er solgt/overdratt til (navn og adresse):				
Ev. nytt navn på foretaket		Eieform pr. 31.12.94:		
1. Sysselsetting		3a. Årets kjøp av varer og tjenester (i 1000 kroner)		
1.01 Eiere av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap og familiemedlemmer uten fast lønn som daglig arbeider i foretaket		3.01 Kjøp av råvarer og halvfabrikata		
1.02 Lønnstakere		3.02 Kjøp av handelsvarer		
1.03 Totalt antall sysselsatte		3.03 Alt annet kjøp av varer og tjenester		
1.04 Antall deltidsansatte		3.04 Totalt kjøp av varer og tjenester		
1.05 Deltidsansatte med mindre enn halv stilling		herav (av 3.04):		
1.06 Deltidsansatte med halv stilling eller mer		3.05 Import av varer og tjenester fra EU-land		
1.07 Antall utførte årsverk		3.06 Import av varer og tjenester fra land utenfor EU		
2. Driftsinntekter (i 1 000 kroner)		3b. Varelagre (i 1000 kroner)		
2.01 Totale driftsinntekter (tilsvarer post 901 i AN ± post 790 i AN)		Varetype	Utgående lager	Inngående lager
herav (av 2.01):		Lager av råvarer og halvfabrikata (tilsv. post 151 i AN)	3.07:	3.08:
2.02 Salg av handelsvarer (tilsv. post 023 i AN)		Lager av handelsvarer (tilsv. post 156 i AN)	3.09:	3.10:
herav (av 2.02):		Lager av ferdigvarer (tilsv. post 155 i AN)	3.11:	3.12:
2.03 Driftsinntekter fra agenturvirksomhet		Lager av varer i arbeid (tilsv. post 153 i AN)	3.13:	3.14:
2.04 Driftsinntekter fra egen detaljomsetning		3c. Driftskostnader (i 1000 kroner)		
2.05 Driftsinntekter fra egen engrosomsetning			Tilsv. i AN	
Andre spesifiserte driftsinntekter (av 2.01):		3.15 Materialkostnader	post 400-024	
2.06 Driftsinntekter fra industrielle aktiviteter		3.16 Handelsvarekostnad	post 024	
2.07 Driftsinntekter fra tjenesteaktiviteter		3.17 Total varekostnad (3.15 + 3.16)	post 400	
2.08 Driftssubsidier (tilsv. postene 340 + 341 i AN)		Andre driftskostnader spesifisert:		
2.09 Andre spesifiserte driftsinntekter (se rettledning)	2.09.1:	3.18 Lønn, ferielønn, honorarer o.l.	se 3.19	
	2.09.2:	3.19 Godtgjørelse til ikke-ansatte styre-, representantskaps-, og bedriftsforsamlingsmedlemmer, ikke-ansatte familiearbeidere og eiere av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap	summert skal post 3.18 og post 3.19 tilsvare post 500+530 i AN	
Av 2.01 er:				
2.10 Eksport av varer og tjenester til land innenfor EU				
2.11 Eksport av varer og tjenester til land utenfor EU				

Varehandelsstatistikk 1994

Informasjon og rettledning

Statistisk sentralbyrå
Seksjon for samferdsel, bygg og tjenestestatistikk
Postboks 1260
2201 Kongsvinger
Telefon: 62 88 50 00
Telefaks: 62 88 50 30

3c (forts.) Driftskostnader (i 1000 kroner)			5. Ekstraordinære poster (i 1000 kroner)	
Andre driftskostnader spesifisert (forts.):			5.01	Ekstraordinære inntekter (tilsv. postene 840 + 845 + 849 i AN)
.20	Sosiale sikkerhetskostnader	post 541 + del av post 590	5.02	Ekstraordinære kostnader (tilsv. postene 870 + 872 + 879 i AN)
.21	Andre personalkostnader	del av post 590 som ikke er ført i spm. 3.20	5.03	Resultat av ekstraordinære poster (tilsv. post 920 i AN)
.22	Arbeidsgiveravgift	post 540		
.23	Kostnader til langtidsleie (inkl. leasing) av varige driftsmidler	post 621 + 630		
.24	Andre driftskostnader		6. Produksjonsavgifter og -skatter til staten og kontantrabatt til kunder (i 1000 kroner)	
.25	Totale driftskostnader (sum postene 3.17-3.24)	post 902 ± post 790		
.26	Av 3.25: Betalt til underleverandører			
4. Finansielle poster (i 1000 kroner)			6.01	Spesielle offentlige avgifter for tilvirkede/solgte varer (tilsv. post 330 i AN)
.01	Finansinntekter (tilsv. post 906 i AN)		6.02	Samlet kontantrabatt til kunder over året
.02	Finanskostnader tilsv. post 907 i AN)			
.03	Resultat av finansielle poster (4.01 minus 4.02)			
7a. Investering i aktiverte og avskrivbare aktiva (i 1 000 kroner)				
Investeringsobjekt/driftsmidlets art		1. Anskaffet i året	2. Realisasjon i året	3. Påkostninger på egne aktiva i året
7.01	Maskiner, verktøy, redskap og inventar	7.01.1 (tilsv. spm. 3a i SS summert for saldogr. a og d)	7.01.2 (tilsv. spm. 5a i SS summert for saldogr. a og d)	7.01.3 (tilsv. spm. 3b i SS summert for saldogr. a og d)
7.02	Transportmidler (unntatt biler, båter og fly til privat bruk)	7.02.1 (tilsv. spm. 3a i SS summert for saldogr. c, e og f)	7.02.2 (tilsv. spm. 5a i SS summert for saldogr. c, e og f)	7.02.3 (tilsv. spm. 3b i SS summert for saldogr. c, e og f)
7.03	Bygninger og anlegg (unntatt boliger)	7.03.1 (tilsv. spm. 3a i SS summert for saldogr. g og h)	7.03.2 (tilsv. spm. 5a i SS summert for saldogr. g og h)	7.03.3 (tilsv. spm. 3b i SS summert for saldogr. g og h)
7.04	Sum kolonne (7.01 + 7.02 + 7.03)	7.04.1:	7.04.2:	7.04.3:
Av postene i 7a og 7b:				
7.05	Aktiverte nyanskaffelser og påkostningsarbeider utført av egne ansatte på driftsmidler for eget bruk (7.05.1 + 7.05.2 tilsv. post 350 i AN)	7.05.1:		7.05.2:
7b. Investering i ikke-avskrivbare aktiva (i 1000 kroner)				
7.06.1 Tomter anskaffet i året				
7.06.2 Realisasjon i året av tomt				
7.06.3 Påkostninger på egen tomt				
7.06.4 Av 7.06.1 og 7.06.3: Bruttoinvestering i uberørt tomt/grunn				
7.07	Aktivert verdi av bygg og anlegg under utførelse (tilsv. post 193 i AN)	1.1:	31.12:	
7.08	Aktivert verdi av andre varige driftsmidler enn bygg og anlegg under utførelse	1.1:	31.12:	
7.09	Direkte utgiftsførte investeringer i fysiske driftsmidler med en brukstid på over 1 år (tilsv. den delen av post 640 i AN som vedrører driftsmidler med brukstid over 1 år)			

Generelt om spørreskjema for varehandelsstatistikk 1994:

Hvem får skjemaene:

Dette skjemaet sendes ut til et utvalg av varehandelsforetak. Foretak som bare har vært i drift en del av året, må gi oppgave for den tid de var i drift. Foretak med flere bedrifter/avdelinger fyller ut tall for hele foretaket samlet.

Oppfordring til å bruke rettleddning:

Rettledningen inneholder detaljerte forklaringer til hver eneste post i spørreskjemaet. For å lette byrden på oppgavegiveren er det i postene i spørreskjemaet henvist direkte til poster i «Alminnelig næringsoppgave» (AN) eller «Saldoskjema for av- og nedskrivninger og for negativ saldo» (SS) der det er mulig å hente opplysningene direkte fra disse skjemaene (AN og SS er vedlegg til selvangivelsen for alle personlig næringsdrivende og ikke-personlige foretak). I tillegg er det forklaring til disse postene i rettleddningen. For poster i skjemaet der det ikke er henvist til AN eller SS er det spesielt viktig å lese rettleddningen for å kunne gi presise svar.

Spørreskjemaets generelle prinsipper for periodisering av inntekter og utgifter: Regnskapsprinsippet (Realisasjonsprinsippet).

I hele dette spørreskjemaet skal man legge regnskapsprinsippet (realisasjonsprinsippet) til grunn ved periodiseringen av inntekter og utgifter, dvs. når man bestemmer hvilke inntekter og utgifter som er årets inntekter og utgifter. Regnskapsprinsippet innebærer at:

- **Inntekter** skal periodiseres til det tidspunktet da det oppstår en ubetinget rett til beløpet, uavhengig av når betalingen skjer. Dette innebærer at varesalg inntektsføres på *leveringstidspunktet* (jf. Skatteloven §50.2). Ved salg av tjenester skal inntektsføringen skje etter hvert som tjenesten er utført (regnskapsprinsippet). En utestående fordring vil være realisert når den næringsdrivende har *fått et ubetinget krav på betaling*.
- **Utgifter** skal bokføres *straks de er pådratt*, uavhengig av når betalingen skjer. Varekjøp er ingen kostnad før varene selges videre. Årets varekostnad beregnes som:

$$\text{Varelager 1.1} + \text{årets varekjøp} - \text{varelager 31.12.}$$

Varelagre av uferdige varer vurderes til kostpris, og lager av ferdigvarer til (antatt) salgspris. For varer man ikke klarer å skille fra hverandre skal FIFU-prinsippet gjelde. Dette innebærer at de varer som har kommet først inn på lageret skal gå først ut (jf. Skatteloven §50.2a).

Henvisningskilder (forklaring på forkortelser):

- AN: Alminnelig næringsoppgave 1 og 2 for selvstendig næringsdrivende, aksjeselskaper mv. (vedlegg til selvangivesskjema 1 og 2)
- NS 4102: Norsk Standard 4102 (Norges Standardiseringsforbund (NSF))
- AL: Aksjeloven (lov av 4. juni 1976, nr. 59)
- S: Skatteloven (lov av 18. august 1911, nr. 8)
- SS: Saldoskjema for av- og nedskrivninger og for negativ saldo (vedlegg til selvangivesskjema 1 og 2)

Rettledning til de enkelte postene i spørreskjema for varehandelsstatistikk 1994:

1: Sysselsetting.

Generelt: I postene 1.01, 1.02, 1.03, 1.04, 1.05 og 1.06 skal man skal beregne gjennomsnittelig antall sysselsatte/lønnstakere over året ved å summere antall sysselsatte/lønnstakere ved utgangen av mars, juni, september og desember, og dividere med 4.

Eksempel: Antall sysselsatte ved utgangen av mars var 8, juni 7, september 11 og desember 10 gir 9 i gjennomsnitt $((8+7+11+10)/4 = 9)$.

Ta med alle som arbeider i bedriften, også deltidsansatte og midlertidig fraværende (på permisjon med lønn) på grunn av sykdom, ferie, arbeidskonflikt o.l. Ta ikke med fraværende pga. militærtjeneste, fraværende for en ubestemt tidsperiode eller innleid arbeidskraft.

1.01: Eiere av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap og familiemedlemmer uten fast lønn som daglig arbeider i foretaket (gjennomsnitt i året).

Her inngår alle sysselsatte som ikke er lønnstakere. Dette omfatter eiere av enkeltmannsfirma og ansvarlig selskap, familiemedlemmer uten fast lønn som daglig arbeider i foretaket o.l. Ekskludert her er medeiere i aksje- og andels-selskap som har lønnet arbeid i foretaket (disse inngår under lønnstakere i spm. 1.02). Ekskludert er også familiemedlemmer til eiere av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap når de har fast avtalt lønn (inngår under 1.02).

1.02: Lønnstakere (gjennomsnitt i året).

Ta med alle personer som arbeider for arbeidsgiveren, og som har en ansettelseskontrakt og mottar kompensasjon for utført arbeide i form av lønn, gasje, honorarer, gratiale, natural- ytelser o.l. Dette inkluderer både arbeidere og funksjonærer. Her skal man inkludere personer som er fraværende for en kort periode (ved kortere permisjon, dvs. permisjon med lønn) og streikende, men ikke dem som er fraværende for en ubestemt tidsperiode av annen grunn. Begrepet inkluderer deltidsansatte, sesongarbeidere, lærlinger og hjemmearbeidere, men ekskluderer innleid arbeidskraft. Selgere, revisorer, regnskapsførere o.l. tas bare med dersom foretaket har forpliktelser ovenfor disse utover avlønning (dvs. feriepenger, frivillige sosiale ytelser o.l.).

1.03: Totalt antall sysselsatte (gjennomsnitt i året).

Dette tilsvarer summen av postene 1.01 og 1.02.

1.04: Antall deltidsansatte (gjennomsnitt i året).

Posten omfatter den delen av 1.02 som er ansatt på deltid. Deltidsansatt er alle som på regulær basis (i flere enn 50 prosent av årets uker) arbeider færre timer enn det som er normal arbeidstid pr. uke i foretaket. Dette inkluderer også dem som jobber deltid bare visse dager i uka.

1.05: Deltidsansatte med mindre enn halv stilling (gjennomsnitt i året).

Her fører man opp gjennomsnittlig antall lønnstakere som på regulær basis (i flere enn 50 prosent av årets uker) arbeider mindre enn en halvtidsstilling, dvs. færre timer pr. uke enn halvparten av det som er normal arbeidstid i foretaket.

1.06: Deltidsansatte med halv stilling eller mer (gjennomsnitt i året).

Her fører man opp gjennomsnittlig antall lønnstakere som på regulær basis (i flere enn 50 prosent av årets uker) arbeider nøyaktig halvparten så mange timer pr. uke av det som er normal arbeidsuke i foretaket, eller mer enn dette men samtidig mindre enn normal arbeidstid pr. uke.

1.07: Antall utførte årsverk.

Her regner man om alle årets deltidsansatte til hvor mange heltidsansatte (årsverk) de summert tilsvarer i løpet av året. Eksempel: En sysselsatt på heltid hele året og en sysselsatt én dag pr. uke gjennom hele året utgjør til sammen $1\frac{1}{5}$ (dvs. 1,2) årsverk.

2: Driftsinntekter.

2.01: Totale driftsinntekter.

Under «Driftsinntekter» skal man (iht. regnskapsprinsippet) føre :

Alle inntekter i året fra salg av varer og tjenester (jf. NS 4102 pkt. 2.3.2 R1 og AN post 901). Inkludert er salget av både avgiftspliktige og avgiftsfrie varer og tjenester. Frakter og gebyrer pålagt kunder skal være med, spesielle offentlige avgifter og tilskudd på tilvirkede/ solgte varer skal også være med, mens rabatter og returer o.l. skal være trukket fra. Salget føres eksklusivt utgående merverdiavgift, og interne transaksjoner mellom foretakets avdelinger tas ikke med. Ekskludert er også inntekter fra salg av aktiverte driftsmidler, finansinntekter og ekstraordinære inntekter. Totalt omfatter salgsinntektene postene: 300+310-330+340 i AN, pluss beholdningsøkning (minus beholdningsnedgang) i lager av varer i arbeid og ferdigvarer (post 790 i AN).

Her føres også alle driftsinntekter som ikke er salgsinntekter. Dette omfatter:

- Andre offentlige tilskudd/refusjoner. Dette tilsvarer post 341 i AN.
- Egne aktiverte investeringsarbeider. Dette omfatter nyanskaffelser av driftsmidler og/eller påkostningsarbeider, som utføres med egne ansatte på egne driftsmidler. Dette tilsvarer post 350 i AN.
- Leieinntekter fra utleie av fast eiendom. Dette tilsvarer post 360 i AN.
- Andre driftsinntekter. Her føres driftsinntekter ikke tatt med tidligere, f.eks. provisjonsinntekter, inntekter vedrørende royalties, lisensinntekter o.l. Dette tilsvarer post 370 i AN.
- Gevinst ved salg av anleggsmidler som ikke er av ekstraordinær art. Her føres den regnskapsmessige gevinsten. Dette tilsvarer post 380 i AN.

Totalt tilsvarer posten post 901 i AN pluss beholdningsøkning (minus beholdningsnedgang) i lager av varer i arbeid og ferdigvarer (post 790 i AN).

herav (av post 2.01):

2.02: Salg av handelsvarer.

Handelsvarer er varer som kjøpes for å selges videre uten å bli bearbeidet i foretaket. Her tar man med verdiandelen av 2.01 som omfatter totale inntekter fra salg av slike varer. Dette tilsvarer post 023 i AN.

herav (av post 2.02):

2.03: Driftsinntekter fra agenturvirksomhet.

Her tar man med verdiandelen av post 2.02 som omfatter alle bruttoinntekter (eks. mva.) fra formidling av salg for andre foretak ved å oppta ordrer eller slutte salg i disse foretakenes navn.

2.04: Driftsinntekter fra egen detaljomsetning.

Her tar man med verdiandelen av post 2.02 som omfatter alle bruttoinntekter fra egen detaljhandelsomsetning over året. Dette inkluderer inntekter fra salg i eget navn og for egen regning, *vesentlig til personlig bruk eller til private husholdninger, fra fast utsalgssted eller fra torgplass, ved omførsel mv.* Inkludert er salg av motorkjøretøyer og motorsykler til personlig bruk og drivstoff til disse. Her grupperes også auksjonshandel og kommisjonssalg ellers til privatpersoner og husholdninger, dvs. salg for annens regning, men i eget navn. Næringsområdet omfatter også handel med kontormaskiner, kontorrekvisita, maling, trelast o.l. når disse varene selges direkte til konsum, og reparasjon av husholdningsvarer og personlige varer. Ekskludert er handel med såkorn, malm, råolje, industrikjemikalier, jern, stål, industrimaskiner og -utstyr, idet disse ikke regnes som konsumvarer.

2.05: Driftsinntekter fra egen engrosomsetning.

Ta med verdiandelen av post 2.02 som omfatter alle bruttoinntekter fra egen engrosomsetning over året. Engroshandel omfatter salg av varer i eget navn og for egen regning og kommisjonssalg, dvs. salg i eget navn, men for andres regning, *til videreforhandlere og til gårdsbruk, industribedrifter, bygge- og anleggsbedrifter og andre bedrifter som nytter varene i sin næringsvirksomhet.*

Andre spesifiserte driftsinntekter (av post 2.01):

2.06: Driftsinntekter fra industrielle aktiviteter.

Her tar man med verdiandelen av post 2.01 som omfatter alle inntekter (eks. mva.) fra salg av egenproduserte varer og tjenester, innen:

- bergverksdrift og utvinning
- industriproduksjon
- kraft- og vannforsyning
- bygge- og anleggsvirksomhet.

Med industriproduksjon menes fysisk eller kjemisk bearbeiding av materialer eller deler til nye produkter, enten arbeidet er utført maskinelt eller manuelt, og uavhengig av om produktene er solgt engros eller detalj. Posten inkluderer salg av varer og tjenester produsert av enheten selv, eller som har blitt bearbeidet ved tilsetning av andre stoffer, råvarer etc. Som industri regnes også montering, installasjon, vedlikehold og reparasjon. **Unntatt** her er løpende reparasjon av husholdningsmaskiner og -utstyr, motorkjøretøyer og andre varer til personlig bruk (føres i 2.04). Påkostningsarbeid som øker verdien og/eller levetiden på varen (modernisering, rekonstruksjon) regnes som industri.

2.07: Driftsinntekter fra tjenesteaktiviteter.

Posten omfatter verdiandelen av post 2.01 som omfatter alle bruttoinntekter (eks. mva.) fra:

- hotell- og restaurantvirksomhet
- transport og kommunikasjon
- finansiell tjenesteyting og forsikring
- eiendomsdrift og -omsetning
- utleie av fast eiendom, maskiner uten personell, husholdningsvarer og varer til personlig bruk
- databehandlingsvirksomhet (konsulenttjenester, database-drift, reparasjon etc.)
- forskning og utvikling (innen natur- og samfunnsvitenskap, humanistiske fag etc.)
- annen forretningsmessig tjenesteyting (f.eks. juridisk tjenesteyting, regnskap, bokføring, revisjon, arkitektvirksomhet, teknisk tjenesteyting, annonse- og reklamevirksomhet, konsulentvirksomhet, kontorservice, oversetting, rengjøring, fotografvirksomhet, inkasso, kredittopplysning, designing etc.)
- undervisning
- helse- og sosialtjenester
- andre sosiale og personlige tjenester (kloakk- og renovasjonsvirksomhet, interesseorganisasjoner (arbeidstaker/-giver, partipolitiske, religiøse mv.), vaskeri, frisør, helse-tjenester, fritidsaktiviteter, film- og videoproduksjon og -distribusjon, kino, idrett, underholdningsvirksomhet etc.)

2.08: Driftssubsidier.

Ta med under driftssubsidier alle statstilskudd som er av ikke-ekstraordinær karakter (jf. NS 4102 pkt. 2.3.2 R1), og som er:

- knyttet til produksjon og råvareforbruk
- driftstilskudd
- investeringstilskudd m.m.

Dette inkluderer **postene 340 og 341 i AN**. Inkludert er tilskudd for tilvirkede/solgte varer, refusjoner til leger, fysioterapeuter etc., lærlingetilskudd, instruktørtilskudd mv.

Subsidier av ekstraordinær karakter inngår under post 5.01.

2.09: Andre spesifiserte driftsinntekter.

2.09.1: Her føres følgende driftsinntekter:

- Spesielle offentlige tilskudd for tilvirkede/solgte varer. Dette tilsvarer post 340 i AN.

- Andre offentlige tilskudd/refusjoner. Dette omfatter lærlingetilskudd, instruktørtilskudd mv., og tilsvarer post 341 i AN.
- Trekk fra spesielle offentlige avgifter for tilvirkede/solgte varer. Dette omfatter særavgifter, miljøavgifter mv., og tilsvarer post 330 i AN.
- Gevinst ved salg av anleggsmidler som ikke er av ekstraordinær art. Her føres den regnskapsmessige gevinsten. Dette tilsvarer post 380 i AN.

Totalt tilsvarer dette postene $340 + 341 - 330 + 380$ i AN.

2.09.2: Her føres summen av postene 600 til 740 i AN, pluss post 770 i AN.

Eksport:

2.10: Eksport av varer og tjenester til land innenfor EU.

Under denne posten fører man verdiandelen av post 2.01 som omfatter all eksport til land innenfor EU, dvs. bruttoinntektene fra prosjekter (varer og tjenester) direkte levert til *utenlandske kjøpere* lokalisert innenfor EU.

2.11: Eksport av varer og tjenester til land utenfor EU.

Under denne posten fører man verdiandelen av post 2.01 som omfatter all eksport til land utenfor EU, dvs. bruttoinntektene fra prosjekter (varer og tjenester) direkte levert til *utenlandske kjøpere* lokalisert utenfor EU. Posten inkluderer prosjekter finansiert av NORAD.

3: Årets kjøp av varer og tjenester, varelagre og driftskostnader.

3a: Årets kjøp av varer og tjenester.

Her føres de totale utgiftene i året vedrørende kjøp av varer og tjenester. Dette omfatter varer og tjenester kjøpt fra andre foretak. Utgifter vedrørende internleveranser skal *ikke* medregnes her. Kjøpene skal vurderes til kjøpspris, inklusive alle skatter og avgifter, men *eksklusive fratrekkelig inngående merverdiavgift*.

3.01: Kjøp av råvarer og halvfabrikata.

Råvarer er varer som danner utgangspunkt for bearbeiding i produksjonen, og som inngår i sluttproduktet. Halvfabrikata er bearbeidede varer som kan kjøpes/selges, og som inngår som en del av det ferdige produktet. Her føres årets kjøp, og ikke årets forbruk (jf. post 3.15). Dette tilsvarer postene (400 - 024) i AN minus lager 1.1. (post 3.08) pluss lager 31.12. (post 3.07).

3.02: Kjøp av handelsvarer.

Handelsvarer er varer som kjøpes for å selges videre uten å bli bearbeidet i foretaket. Her føres årets kjøp, og ikke årets forbruk (jf. post 3.16). Dette tilsvarer post 024 i AN minus lager 1.1. (post 3.10) pluss lager 31.12. (post 3.09).

3.03: Alt annet kjøp av varer og tjenester.

Posten omfatter alle andre utgifter til kjøp i året av varer og tjenester fra andre foretak enn dem ført i 3.01 og 3.02. Dette omfatter kjøp iht. postene 600-770 i AN, *inklusive f.eks.*:

- kjøp av revisortjenester, advokattjenester, konsulent-tjenester m.m.
- leasingutgifter, leie av personell etc.
- utgifter til mindre driftsmidler, som ikke aktiveres (jf. AN post 640)
- kontormateriell, husleie, lys og brensel m.m.

Men eksklusive:

- kjøp av varige driftsmidler som aktiveres i regnskapet (jf. spm. 7.01, 7.02, 7.03)

Merk: Her føres årets kjøp, og ikke årets forbruk (jf. postene 3.15-3.25).

3.04: Totalt kjøp av varer og tjenester.

Posten tilsvare summen av postene 3.01, 3.02 og 3.03.

Import:

3.05: Import av varer og tjenester fra EU-land.

Under denne posten fører man verdiandelen av post 3.04 som omfatter all import fra land innenfor EU, dvs. utgiftene vedrørende varer og tjenester kjøpt direkte fra *utenlandske selgere* lokalisert innenfor EU.

3.06: Import av varer og tjenester fra land utenfor EU.

Under denne posten fører man verdiandelen av post 3.04 som omfatter all import fra land utenfor EU, dvs. utgiftene vedrørende varer og tjenester kjøpt direkte fra *utenlandske selgere* lokalisert utenfor EU.

3b: Varelagre.

Verdien av lagre bestemmes ved FIFU-prinsippet, som innebærer at ved varer man ikke klarer å skille fra hverandre skal de varer som kom først inn på lageret gå først ut av det (jf. S §50.2a). Man skal ta hensyn til regnskapsmessig nedskrivning for ukurans og prisfallsrisiko.

3.07-3.08: Lager av råvarer og halvfabrikata.

Posten representerer lageret av innkjøpte råmaterialer og halvfabrikata (jf. spm. 3.01) som ennå ikke har gått inn i produksjonsprosessen. Lageret vurderes til kostpris. Under spm. 3.07 (utgående lager) fører man opp verdien av lageret pr. 31.12. siste år og på 3.08 (inngående lager) verdien av lageret pr. 31.12. året før. Dette tilsvare post 151 i AN.

3.09-3.10: Lager av handelsvarer.

Posten representerer lageret av varer som er innkjøpt for å bli solgt videre uten å bli bearbeidet av foretaket. Lageret vurderes til kostpris. Under spm. 3.09 fører man opp lagerverdien pr. 31.12. siste år og under 3.10 lagerverdien pr. 31.12. året før. Dette tilsvare post 156 i AN.

3.11-3.12: Lager av ferdigvarer.

Posten representerer lageret av varer som er ferdig bearbeidet med egne råvarer og *produsert i foretaket for salg*, samt er *klare for salg*. Lageret vurderes til salgspris, ev. antatt salgspris ved usikkerhet. Her føres regnskapsmessige tall (jf. AN post 790). Under 3.11 føres lager av ferdigvarer pr. 31.12. siste år og under 3.12 lagerverdien pr. 31.12. året før. Dette tilsvare post 155 i AN.

3.13-3.14: Lager av varer i arbeid.

Posten representerer lageret av varer som er under bearbeiding, og *som skal selges*, men som ennå ikke er ferdig bearbeidet eller av andre grunner uklare for salg. Lageret vurderes til kostpris. Merk: Forskudd fra kunder skal ikke trekkes fra ved beregningen av lageret. Her føres regnskapsmessige tall (jf. AN post 790). Lageret pr. 31.12. siste år føres under 3.13, mens lageret pr. 31.12. året før føres under 3.14. Dette tilsvare post 153 i AN.

3c: Driftskostnader (årets forbruk av varer og tjenester).

Årets forbruk tilsvare de kostnader som er pådratt i løpet av året (jf. NS 4102 pkt. 2.3.2 R2) ved periodisering av vare- og tjenestekostnader etter *regnskapsprinsippet*. Forbruk av varer og tjenester fra internleveranser skal iht. god regnskapsskikk ikke medregnes.

3.15: Materialkostnader.

Her føres årets varekostnad relatert til råvarer og halvfabrikata. Dette tilsvare årets kjøp (post 3.01) minus utgående lager (lager 31.12.) (post 3.07) pluss inngående lager (lager 1.1.) (post 3.08). Dette skal tilsvare post 400 i AN minus post 024 i AN.

3.16: Handelsvarekostnad.

Her føres årets varekostnad relatert til handelsvarer. Dette tilsvare årets kjøp (post 3.02) minus utgående lager (lager 31.12.) (post 3.09) pluss inngående lager (lager 1.1.) (post 3.10). Dette tilsvare post 024 i AN.

3.17: Total varekostnad.

Posten tilsvare summen av postene 3.15 og 3.16. Dette tilsvare post 400 i AN.

3.18: Lønn, ferielønn, honorarer o.l.

Her inngår enhver form for lønnsgodtgjørelse ovenfor *lønns-takere* (jf. 1.02), herunder tantieme, gratiale, naturalia (fri bil, tlf. etc.), lønn under sykdom (som ikke refunderes fra folke-trygden) og lønn ved permisjon, godtgjørelse til hjemme-arbeidere og provisjon til selgere, før fradrag av skatter, arbeidstakers andel av trygdepremier, pensjonspremier o.l. Ekskludert her er lønn under sykdom refundert fra folke-trygden, pensjoner, arbeidsgivers bidrag til bedriftspensjons-kasse, arbeidsgivers andel av trygdepremier, erstatninger, godtgjorte kost- og reisekostnader, kostnader til arbeidsklær o.l. Dette tilsvare post 500 i AN pluss post 530 i AN, *eksklu-sive* godtgjørelser til ikke-ansatte styre-, representantskaps- og bedriftsforsamlingsmedlemmer, familiearbeidere uten fast arbeid i foretaket og eier av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap (jf. post 3.19). Summert skal postene 3.18 og 3.19 tilsvare post 500+530 i AN.

3.19: Godtgjørelse til ikke-ansatte styre-, representantskaps-, og bedriftsforsamlingsmedlemmer, ikke-ansatte familiearbeidere og eiere av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap.

Posten omfatter den delen av postene 500 og 530 i AN som ikke er ført på post 3.18.

3.20: Sosiale sikkerhetskostnader.

Her inngår alle innberetningspliktige pensjonskostnader (kostnader til løpende pensjonsutbetalinger, jf. AN post 541). Dessuten inngår arbeidsgivers innbetalinger til premiefond og pensjonsreguleringsfond, tilskudd til pensjonsfond, innbetalinger til arbeidstakerforeninger, premier til pensjonsforsikring, premier til syke- og ulykkesforsikringer etablert ved tariff- eller arbeidsavtaler, stønad ved bedriftsulykker osv. Totalt omfatter posten *post 541 i AN pluss den delen av post 590 i AN som gjelder sosiale sikkerhetskostnader som nevnt ovenfor.*

3.21: Andre personalkostnader.

Posten omfatter personalgaver, kostnader ved fri kantine, kurs, feriehjem, tjenesteboliger, trimrom, bedriftsidrettslag m.m. Posten tilsvare *den delen av post 590 i AN som ikke er ført i post 3.20.*

3.22: Arbeidsgiveravgift.

Inkludert under denne posten er all arbeidsgiveravgift betalt til Folketrygden over året. Dette tilsvare *post 540 i AN.*

3.23: Kostnader til langtidsleie (inklusive leasing) av varige driftsmidler.

Her skal man kun ta med leieavtaler inklusive leasing med varighet over ett år. En leasingavtale er en avtale hvor utleier mottar betaling fra leietakeren for leie av rettigheten til å disponere en aktivapost for en gitt tidsperiode. Inkludert her er alle årets pådratte kostnader relatert til leasing av driftsmidler som leies gjennom noe som i praksis er en finansiell leasingavtale, *men* der driftsmidlet *ikke* er overført til leiers balanseregnskap (ikke ført som eiendel hos leier). Dette omfatter en årlig leiekostnad (leasingavgift) ved slike avtaler. Tilsvarende inngår også totale leiekostnader for driftsmidler underlagt operasjonell leasing og andre langsiktige leieformer her. Til sammen tilsvare *dette postene 621 pluss 630 i AN.*

Finansiell leasing går utover operasjonell leasing ved at de fleste risikoer og fordeler forbundet med eierskapet av driftsmidlet overføres til leaseren (leieren). Ved finansiell leasing skal det leide driftsmidlet iht. god regnskapsskikk aktiveres i leiers balanseregnskap (med anskaffelseskost). Motposten blir gjeld. Finansiell leasing er derfor å betrakte som et rent kjøp med leasing som finansieringsform. Det er snakk om en finansiell leasingsavtale når minst et av følgende forhold gjør seg gjeldende:

- avtaleperioden dekker 75 prosent eller mer av gjenværende økonomisk levetid for driftsmidlet
- nåverdien ved starten av leasingsperioden av minimumsbetalingen til leasingselskapet, inklusive forskuddsbetaling, tilsvare 90 prosent eller mer av anskaffelseskostnaden for driftsmidlet på samme tidspunkt
- leier gis rett til å overta det leasede driftsmidlet til en pris vesentlig under markedsverdi i løpet av leasingperioden eller senere
- det er overveiende sannsynlig at leier vil overta det leasede driftsmidlet med tiden.

3.24: Andre driftskostnader.

Posten omfatter alle andre driftskostnader i året, dvs. postene 600 til 789 i AN, unntatt dem som allerede er ført opp i spm. 3.23. Dette dreier seg f.eks. om frakt og spedisjon, kostnader til energi, brensel, kontorrekvisita, porto m.m.

3.25: Totale driftskostnader.

Her føres summen av postene 3.17 - 3.24. Dette skal tilsvare *post 902 i AN pluss beholdningsøkning (minus beholdningsnedgang) i lager av varer i arbeid og ferdigvarer (post 790 i AN).*

3.26: Betalt til underleverandører.

Her inngår den verdiandelen av post 400 i AN som omfatter kostnader pådratt i året ved at deler av en jobb/et prosjekt for kunder der bedriften er hovedleverandør settes bort til en underleverandør. Kostnader vedrørende bortsatt arbeid for egen drift inngår ikke her. Posten er eksklusive inngående merverdiavgift.

4: Finansielle poster.

4.01: Finansinntekter.

Finansinntekter (jf. AL § 11-5, 2.1-2.4) tilsvare postene 800-809, dvs. *post 906 i AN.* Posten omfatter all utdeling på aksjer (dividender), obligasjoner og andre verdipapirer over året, både fra datterselskap og andre bedrifter/foretak. Posten inkluderer også renteinntekter både fra selskaper i samme konsern og andre enheter, agiovinning og andre finansinntekter.

4.02: Finanskostnader.

Posten tilsvare postene 810-819, dvs. *post 907 i AN.* Ta med alle de kostnadene som tilsvare inntektene i 4.01, inklusive renter på gjeldsbrev.

4.03: Resultat av finansielle poster.

Posten finnes ved 4.01 minus 4.02.

5: Ekstraordinære poster.

5.01: Ekstraordinære inntekter.

Ekstraordinære inntekter (jf. AL §11-5, 4.1-4.2) tilsvare pkt. 2.3.1 R9 i Norsk Standard 4102 og *postene 840+845+849 i AN.* Dette inkluderer uforutsigbare inntekter som i liten grad er knyttet til driften, som f.eks. ekstraordinær vinning ved avgang av anleggsmidler, ekstraordinære offentlige tilskudd som ikke/i liten grad er knyttet til produksjon/salg, og andre ekstraordinære inntekter (gaver, gevinster etc.).

5.02: Ekstraordinære kostnader.

Ekstraordinære kostnader (jf. AL § 11-5, 4.3-4.5) tilsvare pkt. 2.3.1 R10 i Norsk Standard 4102 og *postene 870+872+879 i AN.* Dette inkluderer uforutsigbare kostnader som i liten grad er knyttet til driften, som f.eks. ekstraordinære tap ved avgang av anleggsmidler, ekstraordinær nedskrivning på anleggsmidler og andre ekstraordinære kostnader.

5.03: Resultat av ekstraordinære poster.

Posten finnes ved 5.01 minus 5.02. Dette tilsvarer post 920 i AN.

6: Produksjonsavgifter og -skatter til staten og kontantrabatt til kunder.

6.01: Spesielle offentlige avgifter for tilvirkede/ solgte varer.

Ta med alle skatter og avgifter som er blitt lagt på produksjonen i året som er direkte relatert til driften. Dette omfatter miljøavgifter og særavgifter som mineralvannsavgift og tobakksavgift, men ekskluderer inngående merverdiavgift. Posten tilsvarer post 330 i AN.

6.02: Samlet kontantrabatt til kunder over året.

Her summeres alle rabatter til kunder som er gitt ved kontant betaling over året.

7: Investering i varige driftsmidler.

Her føres investeringer i driftsmidler med levetid på *minst* 1 år. Medregnes skal investeringer i så vel nye som brukte kapitalvarer, kjøpt fra andre foretak for eget bruk eller anskaffet med egne ansatte for eget bruk (jf. AN post 350). Kostnader til design, transport og installering o.l., samt avgifter skal medregnes. Ekskluderes skal fratrekkbar merverdiavgift, finanskostnader og oppnådde skattefordeler (f.eks. ved investering i mer miljøvennlig utstyr). Investeringsavgift skal være medregnet.

7a: Investering i aktiverte og avskrivbare aktiva: Aktiverte og ervervede (ferdigstilte) anskaffelser, realisasjon av aktiverte driftsmidler og aktiverte påkostningsarbeider.

Spm. 7.01, 7.02 og 7.03 kan besvares ved hjelp av «Saldoskjema for av- og nedskrivninger og for negativ saldo» (SS), som er vedlegg til selvangivelsesskjema 1 og 2, og som må fylles ut av alle personlig næringsdrivende, aksjeselskaper og andre ikke-personlige foretak som ved ligning krever fradrag for avskrivninger på driftsmiddel.

Felles for spørsmål 7.01-7.06:

I kolonnen «anskaffet i året» tar man med alle nyervervede varige driftsmidler som er anskaffet i løpet av året (nyanskaffelser), og som er ferdigstilte. Ved kjøp benyttes kostpris (kjøpspris) ved verdsettelsen av driftsmidlet, og ved egenproduksjon brukes produksjonskost. Total «anskaffelse i året» inkluderer driftsmidler anskaffet ved finansiell leasing (jf. post 3.23), der driftsmidler dette gjelder er overført som eiendel til eget balanseregnskap. Driftsmidler anskaffet ved slik avtale i året inngår her med anskaffelseskost (jf. Anbefaling til god regnskapsskikk (nr. 17)-vedrørende leasing (Revisors håndbok 1994)). Driftsmidlet ansees for anskaffet når det er *mottatt*. Dette tilsvarer spm. 3a i SS. Ikke-ferdigstilte anskaffelser er ekskludert her (jf. spm. 7.07 og 7.08).

I kolonnen «realisasjon i året» skal man føre opp salgsverdien (erstatningssummen) av ev. brukte driftsmidler som er solgt (erstattet) i året. Beløpet angis inklusive investeringsavgift. Driftsmidler ansees for solgt når de er *levert*. Dette tilsvarer spm. 5a i SS.

I kolonnen «påkostninger på egne aktiva» tar man med alle aktiverte påkostninger og hovedreparasjoner kjøpt av og utført av andre, og/eller foretatt med egne ansatte på egne driftsmidler. Dette omfatter utvidelser, omgjørelser, forbedringer, reparasjoner og vedlikeholdsarbeider, som øker effektiviteten av/verdien av og/eller forlenger levetiden for eksisterende driftsmidler. Ved kjøp vurderes påkostningen til kjøpspris, og ved egenproduksjon vurderes den til produksjonskost. Ta med både material- og lønnskostnader pluss ev. felleskostnader (disse investeringenes andel av felleskostnader som strøm, Edb-tjenester etc.). *Ikke* ta med *løpende* kostnader til reparasjoner og vedlikehold (daglig stell og pass, som tilsvarer post 650 i AN). Dette tilsvarer spm. 3b i SS.

Totale aktiverte og avskrivbare investeringer i nye varige og fysiske driftsmidler (nyanskaffelser), samt realisasjon av og påkostninger på eksisterende aktiverte driftsmidler kan fordeles på 7.01-7.03:

7.01: Anskaffelser av, realisasjon av og påkostninger på «Maskiner, verktøy, redskap og inventar».

Posten inkluderer produksjonsmaskiner (anleggsmaskiner etc.), personbiler, kjøretøy som er anleggsmaskiner (trucker, veiskraper, veivalser, mobilkraner, dumpere m.m.), ikke registreringspliktige kjøretøy og kjøretøy kun tillatt brukt utenfor offentlig vei/på arbeidsområdet, andre maskiner (rengjøringsutstyr, stemplingsur, alarmanlegg, tegnemaskiner, video, TV, datamaskiner m.m.), og møbler samt annet inventar. Inkluderes skal montasje, samt medfølgende tilleggsutstyr. Dette tilsvarer post 185 i AN.

- Spm. 7.01.1 tilsvarer spm. 3a i SS, summert for saldo-gruppene a og d.
- Spm. 7.01.2 tilsvarer spm. 5a i SS, summert for saldo-gruppene a og d.
- Spm. 7.01.3 tilsvarer spm. 3b i SS, summert for saldo-gruppene a og d.

7.02: Anskaffelser av, realisasjon av og påkostninger på «Transportmidler».

«Transportmidler» omfatter alle kjøretøyer som ikke inngår under «maskiner, verktøy, redskap og inventar» ovenfor, f.eks. vogntog, lastebiler, drosjebiler (biler som nyttes vesentlig til drosjevirkosomhet), tankbiler, kranbiler, skip, borerigger, fly, helikoptere etc. Posten ekskluderer personbiler (personbiler etc. inngår under spm. 7.01). Dette tilsvarer postene 181+182 i AN.

- Spm. 7.02.1 tilsv. spm. 3a i SS, summert for saldo-gruppene c, e og f (summen av spm. 3a for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).
- Spm. 7.02.2 tilsv. spm. 5a i SS, summert for saldo-gruppene c, e og f (summen av spm. 5a for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).
- Spm. 7.02.3 tilsv. spm. 3b i SS, summert for saldo-gruppene c, e og f (summen av spm. 3b for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).

7.03: Anskaffelser av, realisasjon av og påkostninger på «Bygninger og anlegg».

«Bygninger og anlegg» omfatter forretningsbygg og produksjonsbygninger (fabrikk-, lager- og kontorbygg), produksjonsanlegg (veier, gater, kaier, siloer, andre industrielle anlegg), og velferdsanlegg (golfbaner, tennisbaner etc.) o.l. Tomteverdi må skilles ut (jf. spm. 7.06). Dette tilsvarer post 191 i AN.

- Spm. 7.03.1 tilsv. spm. 3a i SS, summert for saldo-gruppene g og h (summen av spm. 3a for alle innleverte saldoscjemaer innen disse saldo-gruppene).
- Spm. 7.03.2 tilsv. spm. 5a i SS, summert for saldo-gruppene g og h (summen av spm. 5a for alle innleverte saldoscjemaer innen disse saldo-gruppene).
- Spm. 7.03.3 tilsv. spm. 3b i SS, summert for saldo-gruppene g og h (summen av spm. 3b for alle innleverte saldoscjemaer innen disse saldo-gruppene).

7.04: Sum kolonne.

Post 7.04.1 beregnes ved 7.01.1 + 7.02.1 + 7.03.1.

Post 7.04.2 beregnes ved 7.01.2 + 7.02.2 + 7.03.2.

Post 7.04.3 beregnes ved 7.01.3 + 7.02.3 + 7.03.3.

Av postene i 7a og 7b:

7.05.1: Aktiverte nyanskaffelser utført av egne ansatte på driftsmidler for eget bruk.

Posten omfatter den totale verdien av aktiverte nyanskaffelser av driftsmidler som er produsert/utført med egne ansatte for eget bruk. Dette omfatter så vel lønnskostnader til egne ansatte som kostnader til materialer, pluss en ev. andel av felleskostnader (strøm etc.). Verdsettelsen skjer til produksjonskost.

Merk: Summert skal postene 7.05.1 og 7.05.2 tilsvare post 350 i AN.

7.05.2: Aktiverte påkostningsarbeider utført av egne ansatte på driftsmidler for eget bruk.

Posten omfatter årets totale verdi av aktiverte påkostningsarbeider som er utført med egne ansatte på egne driftsmidler. Dette omfatter så vel lønnskostnader som materialkostnader, og ev. felleskostnader (strøm etc.). Kun kostnader relatert til egne ansatte og egne materialer taes med her. Ta kun med hovedreparasjoner, påbyggingsarbeid etc., som øker investeringsobjektets effektivitet, verdi, og/eller levetid. Løpende vedlikehold og reparasjonsarbeid (jf. AN post 650) holdes utenfor.

Merk: Summert skal postene 7.05.1 og 7.05.2 tilsvare post 350 i AN.

7b: Investering i ikke-avskrivbare aktiva: Investering i aktiverte, men ikke ferdigstilte aktiva, i alltidsvarende aktiva, samt direkte utgiftsførte investeringer.

7.06: Investering i tomt og andre grunnarealer for drift av virksomheten.

Her inngår all investering i tomter og andre grunnarealer for drift. Disse driftsmidlene regnes som alltidsvarende, dvs. de har ingen begrenset levetid på 100 år eller mindre, og kan

derfor ikke avskrives. Posten tilsvarer postene 194+195 i AN. Dette inkluderer skog- og jordbrukseieendommer, tomter, gruver, steinbrudd, vannfall og andre grunnarealer til eget bruk for drift av virksomheten.

7.06.1: Tomter anskaffet i året.

Her føres verdien (kostprisen) av all eiendom/tomt som er anskaffet (kjøpt) fra annen part i løpet av året. Tomt ansees for å ha en økonomisk levetid på over 100 år (alltidsvarende), og inngår derfor ikke på saldoscjema (avskrives ikke).

7.06.2: Realisasjon i året av tomt.

Her føres salgssummen (erstatningssummen) av tomt/eiendom som er solgt (erstattet) i løpet av året. Kontraktsdatoen er avgjørende for salgstidspunktet.

7.06.3: Påkostninger på egen tomt i året.

Her føres verdien av årets totale aktiverte påkostningsarbeider/ utbedringsarbeider o.l. relatert til tomt. Eksempler på dette kan være grunnforbedringer ved trehogst, skogrydding, gjødsling, fjellsprengning o.l. som øker verdien av eiendommen.

7.06.4: Bruttoinvestering i uberørt tomt/grunn.

Her inngår den verdiandelen av postene 7.06.1 + 7.06.3 som omfatter bruttoinvestering i tomt/grunn uten bygninger, anlegg, infrastruktur etc.

7.07: Aktivert verdi av bygg og anlegg under utførelse.

Her fører man opp total aktivert verdi i året av ikke-ferdigstilt (ikke ervervet/ferdiglevert/ferdigstilt (ved egentilvirkning)) bygge- og anleggsarbeid, både som foretaket utfører med egne ansatte *for eget bruk* og/eller som eksterne entreprenørfirmaer utfører for foretaket. Dette omfatter kun bygge- og anleggsarbeid som ikke avskrives skattemessig, da de ennå ikke er ervervet/ferdigstilte (risikoens overgang er avgjørende). Inkludert er så vel ikke ferdige nyanskaffelser som påkostningsarbeider. Dette omfatter **post 193 i AN** (anlegg under utførelse, dvs. verdien av bygg og anlegg under tilvirkning).

7.08: Aktivert verdi av andre varige driftsmidler enn bygg og anlegg under utførelse.

Her fører man opp årets samlede aktiverte verdi av alle andre anskaffelser av driftsmidler enn bygg og anlegg (jf. 7.07) som ikke er ferdigstilte (ikke skattemessig avskrivbare, dvs. ikke ennå ervervet/ferdiglevert/ferdigstilte (ved egentilvirkning)). Dette gjelder både driftsmidler som erverves fra andre foretak og uferdige egne aktiverte investeringsarbeider. Aktuelle driftsmidler kan være skip, fartøyer, fly, store spesialbygde maskiner etc. Inkludert er så vel ikke ferdige nyanskaffelser som påkostningsarbeider.

7.09: Direkte utgiftsførte investeringer i fysiske driftsmidler med en brukstid på over 1 år.

Posten omfatter investering i driftsmidler som er direkte utgiftsførte i årets resultatregnskap (dvs. ikke aktiverte). Her skal man kun føre den *delen av post 640 i AN som vedrører driftsmidler med en brukstid på over 1 år*. Posten omfatter direkte utgiftsførte nyanskaffelser, og ev. direkte utgiftsførte påkostninger (til mindre enn 15 000 kroner) på driftsmidler som er direkte utgiftsførte fordi kostprisen lå under 15 000 kroner (S §44.1b).

Frist for innsending: 3. juli 1995

Merk: Legg ved kopi av Alminnelig næringsoppgave nr. 1 eller 2 for 1994 (sidene 1, 2 og 3). (Alminnelig næringsoppgave fylles ut som vedlegg til selvangivelsen.)**Henvisningskilder**

AN : Alminnelig næringsoppgave 1 og 2, for selvstendig næringsdrivende og aksjeselskaper mv. (vedlegg til selvangivesskjema 1 og 2).

SS : Saldoskjema for av- og nedskrivninger og for negativ saldo (vedlegg til selvangivesskjema 1 og 2).

Foretakets navn		Postadresse		
Beliggenhet	Kommune	Gate/vei		
Er foretaket (sett kryss):				
☐ I vanlig drift	☐ Midlertidig ute av drift, dato:	☐ Ophørt, dato:		
☐ Under oppbygging	☐ Registrert bare for å beskytte firmanavn, varemerke e.l.	☐ Solgt, overdratt til andre (se nedenfor), dato:		
Foretaket er solgt/overdratt til (navn og adresse):				
Ev. nytt navn på foretaket:				
Oppgi virksomhetens art:				
Virksomhetens art: Arbeid utført i året med				
Grunnarbeid		Sett kryss	Bygginstallasjon (forts.)	Sett kryss
45.11	Riving av bygninger og flytting av masse (rydding av byggeplasser, utgraving av tomter, sprengning, drenering av landbruks- og skogbruksareal m.m.)		45.32	Isolasjonsarbeid (omfatter varme-, lyd- eller vibrasjonsisolering i bygninger og konstruksjoner)
45.12	Testboring (leteboring etter olje og gass er ekskludert. Brønnboring grupperes i 45.25)		45.33	VVS-arbeid (omfatter også installasjon av sentralvarmeanlegg, overrislingsanlegg, ventilasjonsanlegg etc.)
Annen bygge- og anleggsvirksomhet			45.34	Annen bygginstallasjon (omfatter installering av belysnings- og signalsystemer for veier, flyplasser, havneanlegg m.m.)
45.211	Oppføring av bygninger (omfatter restaurering)		Ferdiggjøring av bygninger og konstruksjoner	
45.212	Oppføring av andre konstruksjoner (omfatter bygging av broer, tunneler, undergrunnsbaner, vann- og kloakkanlegg etc.)		45.41	Stukkaturarbeid og pussing
45.221	Blikkenslagerarbeid		45.42	Snekkerarbeid
45.229	Takarbeid ellers		45.43	Gulvlegging og tapetsering
45.23	Bygging av veier, flyplasser og idrettsanlegg (omfatter oppmerking)		45.441	Malararbeid (ekskluderer industri-lakkering, møbellakkering og billakkering)
45.24	Bygging av havne- og damanlegg (omfatter bygging av kanalsystemer)		45.442	Glassarbeid (ekskluderer montering av bilvinduer)
45.25	Annen spesialisert bygge- og anleggsvirksomhet		45.45	Annen ferdiggjøring av bygninger (omfatter installasjon av private svømmebassenger, utvendig rengjøring av bygninger og konstruksjoner, sandblåsing m.m.)
Bygginstallasjon			Utleie av bygge- og anleggsmaskiner med personell	
45.31	Elektrisk installasjonsarbeid (omfatter montering av heiser, alarmer, antenner m.m.)		45.50	Utleie av bygge- og anleggsmaskiner med personell (utleie av stillaser med personell føres på 45.25)

Dersom ingen av næringene passer, vær vennlig å beskrive virksomhetens art:

Dersom De har krysset av for flere næringer, vær vennlig å oppgi koden for den næringen som har størst andel av omsetningen:

1. Sysselsetting		2 (forts.). Driftsinntekter (i 1 000 kroner)	
.01 Eiere av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap og familiemedlemmer uten fast lønn som daglig arbeider i foretaket		Av 2.01 er:	
.02 Lønnstakere		2.09 Eksport av varer og tjenester til land innenfor EU	
.03 Totalt antall sysselsatte		2.10 Eksport av varer og tjenester til land utenfor EU	
.04 Av 1.02: Deltidsansatte		3a. Årets kjøp av varer og tjenester (i 1000 kroner)	
.05 Av 1.02: Læringer		3.01 Totalt kjøp av varer og tjenester	
.06 Av 1.02: Fou-sysselsatte		herav (av 3.01):	
.07 Antall utførte årsverk av lønnstakere		3.02 Import av varer og tjenester fra EU-land	
.08 Timeverk utført av lønnstakere i året		3.03 Import av varer og tjenester fra land utenfor EU	
2. Driftsinntekter (i 1 000 kroner)		3.04 Kjøp av energiprodukter som brensel	
.01 Totale driftsinntekter (tilsvarer post 901 i AN ± post 790 i AN)		3b. Diverse spesifiserte driftskostnader (i 1000 kroner)	
herav (av 2.01):			
.02 Salg av handelsvarer (tilsv. post 023 i AN)		3.05 Lønn, ferielønn, honorarer o.l.	
herav (av 2.02):		3.06 Sosiale sikkerhetskostnader (tilsv. post 541 + del av post 590 i AN)	
.03 Driftsinntekter fra agenturvirksomhet		3.07 Betalt til underentreprenører	
.04 Driftsinntekter fra egen detaljomsetning		3.08 Kostnader vedrørende innleid arbeidskraft	
.05 Driftsinntekter fra egen engrosomsetning		3.09 Kostnader til forskning og utvikling	
Andre spesifiserte driftsinntekter (av 2.01):		4. Kontantrabatt til kunder (i 1000 kroner)	
.06 Driftsinntekter fra industrielle aktiviteter			
.07 Driftsinntekter fra tjenesteaktiviteter		4.01 Samlet kontantrabatt til kunder over året	
.08 Driftsinntekter fra hovedaktiviteten			

5a. Investering i aktiverte og avskrivbare aktiva (i 1 000 kroner) (jf. skatteloven §§ 44A - 1.1 - 1.2 og 44.1b)			
Investeringsobjekt/driftsmidlets art	1. Anskaffet i året	2. Realisasjon i året	3. Påkostninger på egne aktiva i året
5.01 Maskiner, verktøy, redskap og inventar	5.01.1 (tilsv. spm. 3a i SS summert for saldogr. a og d)	5.01.2 (tilsv. spm. 5a i SS summert for saldogr. a og d)	5.01.3 (tilsv. spm. 3b i SS summert for saldogr. a og d)
5.02 Transportmidler (unntatt biler, båter og fly til privat bruk)	5.02.1 (tilsv. spm. 3a i SS summert for saldogr. c, e og f)	5.02.2 (tilsv. spm. 5a i SS summert for saldogr. c, e og f)	5.02.3 (tilsv. spm. 3b i SS summert for saldogr. c, e og f)
5.03 Bygninger og anlegg (unntatt boliger)	5.03.1 (tilsv. spm. 3a i SS summert for saldogr. g og h)	5.03.2 (tilsv. spm. 5a i SS summert for saldogr. g og h)	5.03.3 (tilsv. spm. 3b i SS summert for saldogr. g og h)
5.04 Sum kolonne (5.01 + 5.02 + 5.03)	5.04.1:	5.04.2:	5.04.3:
Av postene i 5a og 5b:			
5.05 Aktiverte nyanskaffelser og påkostningsarbeider utført av egne ansatte på driftsmidler for eget bruk (5.05.1 + 5.05.2 tilsv. post 350 i AN)	5.05.1:		5.05.2:
5b. Investering i ikke-avskrivbare aktiva (i 1000 kroner) (jf. skatteloven § 44A)			
5.06.1 Tomter anskaffet i året			
5.06.2 Realisasjon i året av tomt			
5.06.3 Påkostninger på egen tomt			
5.06.4 Av 5.06.1 og 5.06.3: Bruttoinvestering i uberørt tomt/grunn			
5.06.5 Bruttoinvestering i eksisterende bygninger og strukturer inklusive tomt/grunn disse ligger på			
5.07 Aktivert verdi av bygg og anlegg under utførelse (tilsv. post 193 i AN)	Pr. 1.1:	Pr. 31.12:	
5.08 Aktivert verdi av andre varige driftsmidler enn bygg og anlegg som er under utførelse	Pr. 1.1:	Pr. 31.12:	
5.09 Direkte utgiftsførte investeringer i fysiske driftsmidler med en brukstid på over 1 år (tilsvarer den delen av post 640 i AN som vedrører driftsmidler med brukstid over 1 år)			
6. Investeringer i aksjer, obligasjoner og andre verdipapirer (i 1000 kroner)			
6.01 Kjøp av andeler og deltakerinteresser			
6.02 Salg av andeler og deltakerinteresser			

Hvor lang tid (minutter) brukte De på å fylle ut dette skjemaet? _____

Forespørsler fra Statistisk sentralbyrå kan rettes til:

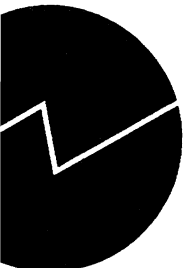
Navn og telefon

Dato, underskrift

Merk: Råd til forbedringer (ev. feil) kan noteres på baksiden av dette arket. Dette gjelder også problemer ved utfyllingen.

Bygge- og anleggsstatistikk 1994

Informasjon og rettledning

Generelt om spørreskjema for bygge- og anleggsstatistikk 1994:

Hvem får skjemaene:

Dette skjemaet sendes ut til et utvalg av foretak innen bygge- og anleggsvirksomhet. Foretak som bare har vært i drift en del av året, må gi oppgave for den tid de var i drift. Foretak som har vært ute av drift hele året må være vennlig å gi Statistisk sentralbyrå melding om dette slik at unødige purringer kan unngås.

Oppfordring til å bruke rettledningen:

Rettledningen inneholder detaljerte forklaringer til hver eneste post i spørreskjemaet. For å lette byrden på oppgavegiveren er det i postene i spørreskjema og rettledning henvist til poster i «Alminnelig næringsoppgave» (AN) eller «Saldoskjema for av- og nedskrivninger og for negativ saldo» (SS). AN og SS er vedlegg til selvangivelsen for alle personlig næringsdrivende og ikke-personlige foretak.

Spørreskjemaets generelle prinsipp for periodisering av inntekter og utgifter:

Regnskapsprinsippet (Realisasjonsprinsippet).

I hele dette spørreskjemaet skal man legge regnskapsprinsippet (realisasjonsprinsippet) til grunn ved periodiseringen av inntekter og utgifter, dvs. når man bestemmer hvilke inntekter og utgifter som er **årets** inntekter og utgifter. Regnskapsprinsippet innebærer at:

- **Inntekter** skal periodiseres til det tidspunktet da det oppstår en ubetinget rett til beløpet, uavhengig av når betalingen skjer. Dette innebærer at varesalg inntektsføres på *leveringstidspunktet* (jf. Skatteloven §50.2). Ved salg av tjenester skal inntektsføringen skje etter hvert som tjenesten er utført (regnskapsprinsippet). En utestående fordring vil være realisert når den næringsdrivende har *fått et ubetinget krav på betaling*.
- **Utgifter** skal bokføres *straks de er pådratt*, uavhengig av når betalingen skjer. Varekjøp er ingen kostnad før varene selges videre. Årets varekostnad beregnes som:

$$\text{Varelager 1.1.} + \text{årets varekjøp} - \text{varelager 31.12.}$$

Varelagre av uferdige varer vurderes til kostpris, og lager av ferdigvarer til (antatt) salgspris. For varer man ikke klarer å skille fra hverandre skal FIFO-prinsippet gjelde. Dette innebærer at de varer som har kommet først inn på lageret skal gå først ut (jf. Skatteloven §50.2a).

Henvisningskilder (forklaring på forkortelser):

- AN: Alminnelig næringsoppgave 1 og 2 for selvstendig næringsdrivende, aksjeselskaper mv. (vedlegg til selvangivesskjema 1 og 2)
- NS 4102: Norsk Standard 4102 (Norges Standardiseringsforbund (NSF))
- AL: Aksjeloven (lov av 4. juni 1976, nr. 59)
- S: Skatteloven (lov av 18. august 1911, nr. 8)
- SS: Saldoskjema for av- og nedskrivninger og for negativ saldo (vedlegg til selvangivesskjema 1 og 2)

Rettledning til de enkelte postene i spørreskjema for bygge- og anleggsstatistikk 1994:

Virksomhetens art (side 1):

På spørsmålet om virksomhetens art skal man krysse av for alle næringsgrupper (virksomhetesområder) for hvilke foretaket har utført arbeid i året med egne ansatte. Dersom ingen av næringene er tilstrekkelig beskrivende for virksomhetens art kan denne beskrives på linja nederst på siden. Dersom man har krysset av for flere næringsgrupper må man særskilt oppgi kodennummer og -navn for den næringsgruppen som står for den største andelen av totalomsetningen (jf. spm. 2.01) nederst på side 2.

1: Sysselsetting.

Generelt: I postene 1.01, 1.02, 1.03, 1.04, 1.05 og 1.06 skal man skal beregne **gjennomsnittlig antall eiere / lønnstakere etc. i året ved å summere antall sysselsatte ved utgangen av februar, april, juni, september og november, og dividere summen med 5.**

Eksempel: Antall sysselsatte ved utgangen av februar var 8, april 9, juni 7, september 11 og november 10 gir 9 i gjennomsnitt $((8+9+7+11+10)/5 = 9)$.

Ta med alle som arbeider i bedriften, også deltidsansatte og midlertidig fraværende (ved permisjon med lønn) på grunn av sykdom, ferie, arbeidskonflikt o.l. Ta *ikke* med fraværende pga. militærtjeneste, fraværende som er borte for en ubestemt tidsperiode eller innleid arbeidskraft.

1.01: Eiere av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap og familiemedlemmer uten fast lønn som daglig arbeider i foretaket (gjennomsnitt i året).

Her inngår alle sysselsatte som ikke er lønnstakere. Dette omfatter eiere av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap, familiemedlemmer uten fast lønn som daglig arbeider i foretaket o.l. Ekskludert her er medeiere i aksje- og andelsselskap som har lønnet arbeid i foretaket (disse inngår under lønnstakere i spm. 1.02). Ekskludert er også familiemedlemmer til eiere av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap når de har fast avtalt lønn (inngår under 1.02).

1.02: Lønnstakere (gjennomsnitt i året).

Ta med alle personer som arbeider for arbeidsgiveren, og som har en ansettelseskontrakt og mottar kompensasjon for utført arbeid i form av lønn, gasje, honorarer, gratiale, naturalytelser o.l. Dette inkluderer både arbeidere og funksjonærer. Her skal man inkludere personer som er fraværende for en kort periode (ved kortere permisjon, dvs. permisjon med lønn) og streikende, men ikke dem som er fraværende for en ubestemt tidsperiode av annen grunn. Begrepet inkluderer deltidsansatte, sesongarbeidere, lærlinger og hjemmearbeidere, men ekskluderer innleid arbeidskraft. Selgere, revisorer, regnskapsførere o.l. tas bare med dersom foretaket har forpliktelser ovenfor disse utover avlønning (dvs. feriepenger, frivillige sosiale ytelser o.l.).

1.03: Totalt antall sysselsatte (gjennomsnitt i året).

Dette tilsvarer summen av postene 1.01 og 1.02.

Av 1.02:

1.04: Deltidsansatte (gjennomsnitt i året).

Posten omfatter den delen av 1.02 (totalt antall lønnstakere) som er ansatt på deltid. Deltidsansatt er alle som på regulær basis (i flere enn 50% av årets uker) arbeider færre timer enn det som er normal arbeidstid pr. uke i foretaket. Dette inkluderer også dem som jobber deltid bare visse dager i uka.

1.05: Læringer.

Ta med alle lønnstakere (andelen av 1.02) som ikke har deltatt fullt ut i produksjonsprosessen i året fordi de har vært under opplæring (ved lærlingekontrakt), videreutdanning etc. Posten omfatter både læringer som er under opplæring/utdanning på heltid og deltid.

1.06: FOU-sysselsatte.

Herunder regnes alle som driver *direkte* med forskning og utvikling (FOU), samt de som utfører direkte tjenester til forskning og utvikling, f.eks. FOU-ledere, FOU-avdelingssjefer, administratorer og sekretærer for FOU-avdelingen. Ekskludert er derimot personell som yter indirekte tjenester (kantine-medarbeidere, sikkerhetspersonale, EDB-personale mv.) selv om deres lønninger fordeles ved felleskostnadsnøkler til FOU-avdelingen.

1.07: Antall utførte årsverk av lønnstakere.

Her regner man om alle årets deltidsansatte til hvor mange heltidsansatte (årsverk) de summert tilsvarer i løpet av året. Eksempel: En sysselsatt på heltid hele året og en sysselsatt én dag pr. uke gjennom hele året utgjør til sammen $1\frac{1}{5}$ (dvs. 1,2) årsverk. Merk: Det tas kun hensyn til lønnstakere (iht. 1.02).

1.08: Timeverk utført av lønnstakere i året.

Her oppgis foretakets totale antall timeverk over året, summert for alle lønnstakere (jf. 1.02). Overtid skal være med, samt tid brukt til arbeidsforberedelse, rengjøring av utstyr, rapport-skriving etc. Følgende timer skal *ikke* være med:

- Betalte, ikke utførte timer som omfatter:
- Sykefravær og annet fravær
- Ferie
- Helgedager
- Beredskap i hjemmet
- Matpauser
- Reising til og fra arbeidet, til kurs, oppdrag o.l.

2: Driftsinntekter.

2.01: Totale driftsinntekter.

Under «Driftsinntekter» skal man (iht. regnskapsprinsippet) føre :

Alle inntekter i året fra salg av varer og tjenester og fra driften ellers (jf. NS 4102 pkt. 2.3.2 R1 og AN post 901). Inkludert er salget av både avgiftspliktige og avgiftsfrie varer og tjenester. Frakter og gebyrer pålagt kunder skal være med, spesielle offentlige avgifter og tilskudd på tilvirkede/solgte varer skal også være med, mens rabatter og returer o.l. skal være trukket fra. Salget føres eksklusive utgående merverdiavgift, og interne transaksjoner mellom foretakets avdelinger tas ikke med.

Ekskludert er også inntekter fra salg av aktiverte driftsmidler, finansinntekter og ekstraordinære inntekter. Totalt omfatter dette salgsinntektspostene: 300+310-330+340 i AN, pluss beholdningsøkning (minus beholdningsnedgang) i lager av varer i arbeid og ferdigvarer (post 790 i AN).

Her føres også alle driftsinntekter som ikke er salgsinntekter. Dette omfatter:

- Andre offentlige tilskudd/refusjoner. Dette tilsvarer post 341 i AN.
- Egne aktiverte investeringsarbeider. Dette omfatter nyanskaffelser av driftsmidler og/eller påkostningsarbeider, som utføres med *egne* ansatte på *egne* driftsmidler. Dette tilsvarer post 350 i AN.
- Leieinntekter fra utleie av fast eiendom. Dette tilsvarer post 360 i AN.
- Andre driftsinntekter. Her føres driftsinntekter ikke tatt med tidligere, f.eks. provisjonsinntekter, inntekter vedrørende royalties, lisensinntekter o.l. Dette tilsvarer post 370 i AN.
- Gevinst ved salg av anleggsmidler som ikke er av ekstraordinær art. Her føres den regnskapsmessige gevinsten. Dette tilsvarer post 380 i AN.

Totalt tilsvarer posten post 901 i AN pluss beholdningsøkning (minus beholdningsnedgang) i lager av varer i arbeid og ferdigvarer (post 790 i AN).

Herav (av post 2.01):

2.02: Salg av handelsvarer.

Handelsvarer er varer som kjøpes for å selges videre uten å bli bearbeidet i foretaket. Her tar man med verdiandelen av 2.01 som omfatter totale inntekter fra salg av slike varer. Dette tilsvarer post 023 i AN.

Av post 2.02:

2.03: Driftsinntekter fra agenturvirkosomhet.

Her tar man med verdiandelen av post 2.02 som omfatter alle bruttoinntekter (eks. mva.) fra formidling av salg for andre foretak ved å oppta ordrer eller slutte salg i disse foretakenes navn.

2.04: Driftsinntekter fra egen detaljomsetning.

Her tar man med verdiandelen av post 2.02 som omfatter alle bruttoinntekter fra egen detaljhandelsomsetning over året. Dette inkluderer inntekter fra salg i eget navn og for egen regning, *vesentlig til personlig bruk eller til private husholdninger, fra fast utsalgssted eller fra torgplass, ved omførsel mv.* Inkludert er salg av motorkjøretøyer og motorsykler til personlig bruk og drivstoff til disse. Her grupperes også auksjons-handel og kommisjonssalg ellers til privatpersoner og husholdninger, dvs. salg for annens regning, men i eget navn. Næringsområdet omfatter også handel med kontormaskiner, kontorrekvisita, maling, trelast o.l. når disse varene selges direkte til konsum, og reparasjon av husholdningsvarer og personlige varer. Ekskludert er handel med såkorn, malm, råolje, industrikjemikalier, jern, stål, industrimaskiner og -utstyr, idet disse ikke regnes som konsumvarer.

2.05: Driftsinntekter fra egen engrosomsetning.

Ta med verdiandelen av post 2.02 som omfatter alle bruttoinntekter fra egen engrosomsetning over året. Engroshandel omfatter salg av varer i eget navn og for egen regning og kommisjonssalg, dvs. salg i eget navn, men for andres regning, til videreførere og til gårdsbruk, industribedrifter, bygge- og anleggsbedrifter og andre bedrifter som nytter varene i sin næringsvirksomhet.

Spesifiserte driftsinntekter (av post 2.01):

2.06: Driftsinntekter fra industrielle aktiviteter.

Her tar man med verdiandelen av post 2.01 som omfatter alle inntekter (eks. mva.) fra salg av egenproduserte varer og tjenester, innen:

- Bergverksdrift og utvinning
- Industriproduksjon
- Kraft- og vannforsyning
- Bygge- og anleggsvirksomhet

Med industriproduksjon menes fysisk eller kjemisk bearbeiding av materialer eller deler til nye produkter, enten arbeidet er utført maskinelt eller manuelt, og uavhengig av om produktene er solgt engros eller detalj. Posten inkluderer salg av varer og tjenester produsert av enheten selv, eller som har blitt bearbeidet ved tilsetning av andre stoffer, råvarer etc. Som industri regnes også montering, installasjon, vedlikehold og reparasjon. Unntatt her er løpende reparasjon av husholdningsmaskiner og -utstyr, motorkjøretøyer og andre varer til personlig bruk (føres i 2.04). Påkostningsarbeid som øker verdien og/eller levetiden på varen (modernisering, rekonstruksjon) regnes som industri.

2.07: Driftsinntekter fra tjenesteaktiviteter.

Posten omfatter verdiandelen av post 2.01 som omfatter alle bruttoinntekter (eks. mva.) fra:

- Hotell- og restaurantvirksomhet
- Transport og kommunikasjon
- Finansiell tjenesteyting og forsikring
- Eiendomsdrift og -omsetning
- Utleie av fast eiendom, maskiner uten personell, husholdningsvarer og varer til personlig bruk
- Databehandlingsvirksomhet (konsulenttjenester, database-drift, reparasjon etc.)
- Forskning og utvikling (innen natur- og samfunnsvitenskap, humanistiske fag etc.)
- Annen forretningsmessig tjenesteyting (f.eks. juridisk tjenesteyting, regnskap, bokføring, revisjon, arkitektvirksomhet, teknisk tjenesteyting, annonse- og reklamevirksomhet, konsulentvirksomhet, kontorservice, oversetting, rengjøring, fotografvirksomhet, inkasso, kredittopplysning, designing etc.)
- Undervisning
- Helse- og sosialtjenester
- Andre sosiale og personlige tjenester (kloakk- og renovasjonsvirksomhet, interesseorganisasjoner, vaskeri, frisør, helsetjenester, fritidsaktiviteter, film- og video-produksjon og distribusjon, kino, idrettsaktiviteter, underholdningsvirksomhet etc.)

2.08: Driftsinntekter fra hovedaktiviteten.

Oppgi driftsinntektene fra den næringsgruppen på 4-sifret nivå under «virksomhetens art» på side 1 i spørreskjemaet som hadde den største omsetningsandelen av alle næringsgruppene (på 4-sifret nivå) i 1994. Oppgi den 4-sifrede koden ved siden av svarruta dersom denne er forskjellig fra den nevnt nederst på side 1.

Eksempel:

Merk: Næringsundergruppene 45.211 og 45.212 utgjør til sammen en 4-sifret næringsgruppe, nemlig 45.21.

2.09: Eksport av varer og tjenester til land innenfor EU.

Under denne posten fører man verdiandelen av post 2.01 som omfatter all eksport til land innenfor EU, dvs. bruttoinntektene fra prosjekter (varer og tjenester) direkte levert til *utenlandske kjøpere* lokalisert innenfor EU. Posten ekskluderer det som er fakturert til en norsk hovedleverandør (-entreprenør), selv om hovedleverandøren i sin tur selger varene etc. til utlandet. Det regnes heller ikke som eksport når salget skjer fra permanent kontor i utlandet.

2.10: Eksport av varer og tjenester til land utenfor EU.

Under denne posten fører man verdiandelen av post 2.01 som omfatter all eksport til land utenfor EU, dvs. bruttoinntektene fra prosjekter (varer og tjenester) direkte levert til *utenlandske kjøpere* lokalisert utenfor EU. Posten inkluderer prosjekter finansiert av NORAD. Jf. 2.09.

3: Årets kjøp av varer og tjenester og driftskostnader:

3a: Årets kjøp av varer og tjenester.

3.01: Totalt kjøp av varer og tjenester.

Her føres de totale *utgiftene* i året vedrørende kjøp av varer og tjenester (årets kjøp og ikke årets forbruk/kostnad). Dette omfatter varer og tjenester kjøpt fra andre foretak. Utgifter vedrørende internleveranser skal *ikke* medregnes her. Kjøpene skal vurderes til kjøpspris, inklusive alle skatter og avgifter, men *eksklusive* *fratrekkbar inngående merverdiavgift*.

Dette omfatter kjøp iht. postene 400 og 600-770 i AN, *inklusive f.eks.*

- Kjøp av revisortjenester, advokattjenester, konsulent-tjenester mv.
- Leasingutgifter, leie av personell etc.
- Utgifter til mindre driftsmidler, som ikke aktiveres (jf. AN post 640)
- Kontormateriell, husleie, lys og brensel mv.

Men *eksklusive*:

- Kjøp av varige driftsmidler som aktiveres i regnskapet (jf. spm.4)

Dessuten inngår:

- Årets kjøp av råvarer og halvfabrikata (råvarer er varer som danner utgangspunkt for bearbeiding i produksjonen, og som inngår i sluttproduktet. Halvfabrikata er bearbeidede varer som kan kjøpes/selges, og som inngår som en del av det ferdige produktet).
- Årets kjøp av handelsvarer (handelsvarer er varer som kjøpes for å selges videre uten å bli bearbeidet i foretaket).

Merk: Postene i AN viser årets forbruk (kostnad) og ikke årets kjøp. Ved lagerendringer er det forskjell på kjøp (utgift) og forbruk (kostnad).

Av 3.01:

3.02: Import av varer og tjenester fra EU-land.

Under denne posten fører man verdiandelen av post 3.01 som omfatter all import fra land innenfor EU, dvs. utgiftene vedrørende varer og tjenester kjøpt direkte fra *utenlandske selgere* lokalisert innenfor EU. Posten ekskluderer varer kjøpt av norsk leverandør, som denne leverandøren har importert. Det regnes heller ikke som import når kjøpet skjer ved et utenlandskeid foretaks permanente kontor i Norge.

3.03: Import av varer og tjenester fra land utenfor EU.

Under denne posten fører man verdiandelen av post 3.01 som omfatter all import fra land utenfor EU, dvs. utgiftene vedrørende varer og tjenester kjøpt direkte fra *utenlandske selgere* lokalisert utenfor EU. Jf. 3.02.

3.04: Kjøp av energiprodukter som brensel.

Posten omfatter bare årets utgift til energiprodukter kjøpt som brensel, og ikke energiprodukter kjøpt som råvarer eller kjøpt for videresalg uten bearbeiding.

3b: Diverse spesifiserte driftskostnader.

Årets forbruk tilsvarer de kostnader som er pådratt i løpet av året (jf. NS 4102 pkt. 2.3.2 R2) ved periodisering av vare- og tjenestekostnader etter *regnskapsprinsippet*. Forbruk av varer og tjenester fra internleveranser skal iht. god regnskapsskikk ikke medregnes.

3.05: Lønn, ferielønn, honorarer o.l.

Her inngår enhver form for lønnsgodtgjørelse ovenfor *lønnstakere* (jf. 1.02), herunder tantieme, gratiale, naturalia, lønn under sykdom (som ikke refunderes fra folketrygden) og lønn ved permisjon, godtgjørelse til hjemmearbeidere og provisjon til selgere, før fradrag av skatter, arbeidstakers andel av trygdepremier, pensjonspremier o.l. Ekskludert her er lønn under sykdom refundert fra folketrygden, pensjoner, arbeidsgivers bidrag til bedriftspensjonskasse, arbeidsgivers andel av trygdepremier, erstatninger, godtgjorte kost- og reisekostnader, kostnader til arbeidsklær o.l. Dette tilsvarer *post 500 i AN pluss post 530 i AN, eksklusive* godtgjørelser til ikke-ansatte styre-, representantskaps- og bedriftsforsamlingsmedlemmer, familiearbeidere uten fast arbeid i foretaket og eier av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap.

3.06: Sosiale sikkerhetskostnader.

Her inngår alle innberetningspliktige pensjonskostnader (kostnader til løpende pensjonsutbetalinger, jf. AN post 541).

Dessuten inngår arbeidsgivers innbetalinger til premiefond og pensjonsreguleringsfond, tilskudd til pensjonsfond, innbetalinger til arbeidstakerforeninger, premier til pensjonsforsikring, premier til syke- og ulykkesforsikringer etablert ved tariff- eller arbeidsavtaler, stønad ved bedriftsulykker osv. Totalt omfatter posten *post 541 i AN pluss den delen av post 590 i AN som gjelder sosiale sikkerhetskostnader som nevnt ovenfor.*

3.07: Betalt til underentreprenører.

Her inngår den verdiandelen av post 400 i AN som omfatter kostnader pådratt i året ved at deler av en jobb/et prosjekt for kunder der bedriften er hovedentreprenør settes bort til underentreprenør(er)/underleverandør(er). Dette inkluderer kostnader pådratt ved underleveranser til foretaket fra underentreprenører/-leverandører. Kostnader vedrørende bortsatt arbeid for egen drift inngår ikke her. Posten er eksklusive inngående merverdiavgift.

3.08: Kostnader vedrørende innleid arbeidskraft.

Posten omfatter årets driftskostnader knyttet til leie av personell fra andre foretak, institusjoner og/eller organisasjoner.

3.09: Kostnader til forskning og utvikling.

Posten omfatter alle årets kostnader relatert til produktutvikling og forskningsvirksomhet for å forbedre produkt, organisasjon etc. Her skal inkluderes alle driftskostnader, inklusive arbeids- og kapitalutgifter. Kostnadene vurderes til produksjonskost (selvkost).

4: Kontantrabatt til kunder.

4.01: Samlet kontantrabatt til kunder over året.

Her summeres alle rabatter til kunder som er gitt ved kontant betaling over året.

5: Investering i varige driftsmidler.

Her føres investeringer i driftsmidler med levetid på *minst 1 år*. Medregnes skal investeringer i så vel nye som brukte kapitalvarer, kjøpt fra andre foretak for eget bruk eller anskaffet med egne ansatte for eget bruk (jf. AN post 350). Kostnader til design, transport og installering o.l., samt avgifter skal medregnes. Ekskluderes skal fratrekkbar merverdiavgift, finanskostnader og oppnådde skattefordeler (f.eks. ved investering i mer miljøvennlig utstyr). Investeringsavgift skal være medregnet.

5a: Investering i aktiverte og avskrivbare aktiva:

Aktiverte og ervervede (ferdigstilte) anskaffelser, realisasjon av aktiverte driftsmidler og aktiverte påkostningsarbeider.

Spm. 5.01, 5.02 og 5.03 kan besvares ved hjelp av «Saldo-skjema for av- og nedskrivninger og for negativ saldo» (SS), som er vedlegg til selvangivelsesskjema 1 og 2, og som må fylles ut av alle personlig næringsdrivende, aksjeselskaper og andre ikke-personlige foretak som ved ligning krever fradrag for avskrivninger på driftsmiddel.

Felles for spørsmål 5.01-5.06:

I kolonnen «anskaffet i året» tar man med alle nyervervede varige driftsmidler som er anskaffet i løpet av året (nyanskaffelser), og som er ferdigstilte. Ved kjøp benyttes kostpris (kjøpspris) ved verdsettelsen av driftsmidlet, og ved egenproduksjon brukes produksjonskost. Total «anskaffelse i året» inkluderer driftsmidler anskaffet ved finansiell leasing, der driftsmidler dette gjelder er overført som eiendel til eget balanseregnskap. Driftsmidler anskaffet ved slik avtale i året inngår her med anskaffelseskost (jf. Anbefaling til god regnskapsskikk (nr.17)-vedrørende leasing (Revisors håndbok 1994)). Driftsmidlet ansees for anskaffet når det er *mottatt*. Dette tilsvarer spm. 3a i SS. Ikke-ferdigstilte anskaffelser er ekskludert her (jf. spm. 5.07 og 5.08).

I kolonnen «realisasjon i året» skal man føre opp salgsværdien (erstatningssummen) av ev. brukte driftsmidler som er solgt (erstattet) i året. Beløpet angis inklusive investeringsavgift. Driftsmidler ansees for solgt når de er *levert*. Dette tilsvarer spm. 5a i SS.

I kolonnen «påkostninger på egne aktiva» tar man med alle aktiverte påkostninger og hovedreparasjoner kjøpt av og utført av andre, og/eller foretatt med egne ansatte på egne driftsmidler. Dette omfatter utvidelser, omgjørrelser, forbedringer, reparasjoner og vedlikeholdsarbeider, som øker effektiviteten av/værdien av og/eller forlenger levetiden for eksisterende driftsmidler. Ved kjøp vurderes påkostningen til kjøpspris, og ved egenproduksjon vurderes den til produksjonskost. Ta med både material- og lønnskostnader pluss ev. felleskostnader (disse investeringenes andel av felleskostnader som strøm, Edb-tjenester etc.). Ikke ta med *løpende* kostnader til reparasjoner og vedlikehold (daglig stell og pass, som tilsvarer post 650 i AN). Dette tilsvarer spm. 3b i SS.

Totale aktiverte og avskrivbare investeringer i nye varige og fysiske driftsmidler (nyanskaffelser), samt realisasjon av og påkostninger på eksisterende aktiverte driftsmidler kan fordeles på 5.01-5.03:

5.01: Anskaffelser av, realisasjon av og påkostninger på «Maskiner, verktøy, redskap og inventar».

Posten inkluderer produksjonsmaskiner (anleggsmaskiner etc.), personbiler, kjøretøy som er anleggsmaskiner (trucker, veiskraper, veivalser, mobilkraner, dumpere mv.), ikke registreringspliktige kjøretøy og kjøretøy kun tillatt brukt utenfor offentlig vei/på arbeidsområdet, andre maskiner (rengjøringsutstyr, stemplingsur, alarmanlegg, tegnemaskiner, video, TV, datamaskiner mv.), og møbler samt annet inventar. Inkluderes skal montasje, samt medfølgende tilleggsutstyr.

- Spm. 5.01.1 tilsvarer spm. 3a i SS, summert for saldo-gruppene a og d.
- Spm. 5.01.2 tilsvarer spm. 5a i SS, summert for saldo-gruppene a og d.
- Spm. 5.01.3 tilsvarer spm. 3b i SS, summert for saldo-gruppene a og d.

5.02: Anskaffelser av, realisasjon av og påkostninger på «Transportmidler».

«Transportmidler» omfatter alle kjøretøyer som ikke inngår under «maskiner, verktøy, redskap og inventar» ovenfor, f.eks. vogntog, lastebiler, drosjebiler (biler som nyttes vesentlig til drosjevirkosomhet), tankbiler, kranbiler, skip, borerigger, fly, helikoptere etc. Posten ekskluderer personbiler (personbiler etc. inngår under spm. 5.01).

- Spm. 5.02.1 tilsvarer spm. 3a i SS, summert for saldo-gruppene c, e og f (summen av spm. 3a for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).
- Spm. 5.02.2 tilsvarer spm. 5a i SS, summert for saldo-gruppene c, e og f (summen av spm. 5a for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).
- Spm. 5.02.3 tilsvarer spm. 3b i SS, summert for saldo-gruppene c, e og f (summen av spm. 3b for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).

5.03: Anskaffelser av, realisasjon av og påkostninger på «Bygninger og anlegg».

«Bygninger og anlegg» omfatter forretningsbygg og produksjonsbygninger (fabrikk-, lager- og kontorbygg), produksjonsanlegg (veier, gater, kaier, siloer, andre industrielle anlegg), og velferdsanlegg (golfbaner, tennisbaner etc.) o.l. Tomteverdi må skilles ut (jf. spm. 5.06).

- Spm. 5.03.1 tilsvarer spm. 3a i SS, summert for saldo-gruppene g og h (summen av spm. 3a for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).
- Spm. 5.03.2 tilsvarer spm. 5a i SS, summert for saldo-gruppene g og h (summen av spm. 5a for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).
- Spm. 5.03.3 tilsvarer spm. 3b i SS, summert for saldo-gruppene g og h (summen av spm. 3b for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).

5.04: Sum kolonne.

Post 5.04.1 beregnes ved 5.01.1 + 5.02.1 + 5.03.1.

Post 5.04.2 beregnes ved 5.01.2 + 5.02.2 + 5.03.2.

Post 5.04.3 beregnes ved 5.01.3 + 5.02.3 + 5.03.3.

Av post 5.04:

5.05.1: Aktiverte nyanskaffelser utført av egne ansatte på driftsmidler for eget bruk.

Posten omfatter den totale værdien av aktiverte nyanskaffelser av driftsmidler som er produsert / utført med egne ansatte for eget bruk. Dette omfatter så vel lønnskostnader til egne ansatte som kostnader til materialer pluss en ev. andel av felleskostnader (strøm etc.). Verdsettelsen skjer til produksjonskost (selvkost). Egne investeringsarbeider er ervervet når de er ferdige (S § 44 A-3).

Mrk: Summert skal postene 5.05.1 og 5.05.2 tilsvare post 350 i AN.

5.05.2: Aktiverte påkostningsarbeider utført av egne ansatte på driftsmidler for eget bruk.

Posten omfatter årets totale verdi av aktiverte påkostningsarbeider som er utført med egne ansatte på egne driftsmidler. Dette omfatter så vel lønnskostnader som materialkostnader, og evt. felleskostnader (strøm etc.). Kun kostnader relatert til egne ansatte og egne materialer tas med her. Ta kun med hovedreparasjoner, påbyggingsarbeid etc., som øker investeringsobjektets effektivitet, verdi og/eller levetid. Løpende vedlikehold og reparasjonsarbeid (jf. AN post 650) holdes utenfor.

Merk: Summert skal postene 5.05.1 og 5.05.2 tilsvare post 350 i AN.

5b: Investering i ikke-avskrivbare aktiva: Investering i aktiverte, men ikke ferdigstilte aktiva, i alltidsvarende aktiva, samt direkte utgiftsførte investeringer.

5.06: Investering i tomt og andre grunnarealer for drift av virksomheten.

Her inngår all investering i tomter og andre grunnarealer for drift (jf. postene 194 og 195 i AN). Disse driftsmidlene regnes som alltidsvarende, dvs. de har ingen begrenset levetid på 100 år eller mindre, og kan derfor ikke avskrives. Dette inkluderer skog- og jordbrukseieendommer, tomter, gruver, steinbrudd, vannfall og andre grunnarealer til eget bruk for drift av virksomheten.

5.06.1: Tomter anskaffet i året.

Her føres verdien (kostprisen) av all eiendom/tomt som er anskaffet (kjøpt) fra annen part i løpet av året. Tomt ansees for å ha en økonomisk levetid på over 100 år (alltidsvarende), og inngår derfor ikke på saldoskjema (avskrives ikke).

5.06.2: Realisasjon i året av tomt.

Her føres salgssummen (erstatningssummen) av tomt/eiendom som er solgt /erstattet i løpet av året. Kontraktsdatoen er avgjørende for salgstidspunktet.

5.06.3: Påkostninger på egen tomt.

Her føres verdien av årets totale aktiverte påkostningsarbeider/utbedringsarbeider o.l. relatert til tomt. Eksempler på dette kan være grunnforbedringer ved trehogst, skogrydding, gjødsling, fjellsprengning o.l. som øker verdien av eiendommen.

5.06.4: Bruttoinvestering i uberørt tomt/grunn.

Her inngår den verdiandelen av postene 5.06.1 + 5.06.3 som omfatter bruttoinvestering i tomt/grunn *uten* bygninger, anlegg, infrastruktur etc.

5.06.5: Bruttoinvestering i eksisterende bygninger og strukturer, inklusive tomt/grunn disse ligger på.

Posten omfatter den delen av årets totale nyanskaffelser av bygg og anlegg (spm. 5.03.1) som omfatter årets investering i *eksisterende* bygninger og anlegg, dvs. 5.03.1 fratrasket anskaffelser av nyoppførte bygg og anlegg. Inkluderes skal tomt og grunn som disse bygningene og anleggene ligger på (tilsvarer en del av 5.06.1). Inkluderes skal også alle påkostninger på *eksisterende* bygg og anlegg (post 5.03.3) og på tomt/grunn disse eksisterende bygningene og anleggene ligger på (tilsvarer en del av 5.06.3).

5.07: Aktivert verdi av bygg og anlegg under utførelse.

Her fører man opp total aktivert verdi pr. 1.1. og 31.12. av ikke-ferdigstilt (ikke ervervet/ferdiglevert/ferdigstilt (ved egentilvirkning)) bygge- og anleggsarbeid, både som foretaket utfører med egne ansatte *for eget bruk* og/eller som eksterne entreprenørfirmaer utfører for foretaket. Dette omfatter kun bygge- og anleggsarbeid som ikke avskrives skattemessig, da de ennå ikke er ervervet / ferdigstilte (risikoens overgang er avgjørende). Inkludert er så vel ikke ferdige nyanskaffelser som påkostningsarbeider. Dette omfatter **post 193 i AN** (anlegg under utførelse, dvs. verdien av bygg og anlegg under tilvirkning).

5.08: Aktivert verdi av andre varige driftsmidler enn bygg og anlegg som er under utførelse.

Her fører man opp årets samlede aktiverte verdi pr. 1.1. og 31.12. av alle andre anskaffelser av driftsmidler enn bygg og anlegg (jf. 5.07) som ikke er ferdigstilte (ikke skattemessig avskrivbare, dvs. ennå ikke ervervet/ferdiglevert/ferdigstilt (ved egentilvirkning)). Dette gjelder både driftsmidler som erverves fra andre foretak og uferdige egne aktiverte investeringsarbeider. Aktuelle driftsmidler kan være skip, fartøyer, fly, store spesialbygde maskiner etc. Inkludert er så vel ikke ferdige nyanskaffelser som påkostningsarbeider.

5.09: Direkte utgiftsførte investeringer i fysiske driftsmidler med en brukstid på over 1 år.

Posten omfatter investering i driftsmidler som er direkte utgiftsførte i årets resultatregnskap (dvs. ikke aktiverte). Her inngår den *delen av post 640 i AN som vedrører driftsmidler med en brukstid på over 1 år*. Posten omfatter direkte utgiftsførte nyanskaffelser og ev. direkte utgiftsførte påkostninger (til mindre enn 15 000 kroner) på driftsmidler som er direkte utgiftsførte fordi kostprisen lå under 15 000 kroner (jf. S §44.1b).

6: Investering i aksjer, obligasjoner og andre verdipapirer.

6.01: Kjøp av andeler og deltakerinteresser.

Posten omfatter årets bruttoinvestering i aksjer, obligasjoner og andre verdipapirer. Kjøpene vurderes til kjøpspris.

6.02: Salg av andeler og deltakerinteresser.

Posten omfatter årets realisasjon av aksjer, obligasjoner og andre verdipapirer. Salget vurderes til salgspris.

Svarfrist: 3. juli 1995

Merk: Legg ved kopi av Alminnelig næringsoppgave nr. 1 eller 2 for 1994 (sidene 1, 2 og 3). (Alminnelig næringsoppgave fylles ut som vedlegg til selvangivelsen.)

Henvisningskilder

AN : Alminnelig næringsoppgave 1 og 2, for selvstendig næringsdrivende og aksjeselskaper mv. (vedlegg til selvangivelse skjema 1 og 2).

SS : Saldoskjema for av- og nedskrivninger og for negativ saldo (vedlegg til selvangivelse skjema 1 og 2).

Foretakets navn		Postadresse	
Beliggenhet	Kommune	Gate/vei	
Er foretaket (sett kryss):			
☐ I vanlig drift	☐ Midlertidig ute av drift, dato:	☐ Opphørt, dato:	
☐ Under oppbygging	☐ Registrert bare for å beskytte firmanavn, varemerke e.l.	☐ Solgt, overdratt til andre (se nedenfor), dato:	
Foretaket er solgt/overdratt til (navn og adresse):			
Ev. nytt navn på foretaket		Eieform pr. 31.12.94:	
1. Sysselsetting		2 (forts.). Driftsinntekter (i 1 000 kroner)	
1.01 Eiere av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap og familiemedlemmer uten fast lønn som daglig arbeider i foretaket		Andre spesifiserte driftsinntekter (av 2.01):	
1.02 Lønnstakere		2.06 Driftsinntekter fra industrielle aktiviteter	
1.03 Totalt antall sysselsatte		2.07 Driftsinntekter fra tjenesteaktiviteter	
1.04 Antall deltidsansatte		Av 2.01 er:	
1.05 Deltidsansatte med mindre enn halv stilling		2.08 Eksport av varer og tjenester til land innenfor EU	
1.06 Deltidsansatte med halv stilling eller mer		2.09 Eksport av varer og tjenester til land utenfor EU	
1.07 Antall utførte årsverk av lønnstakere		3a. Årets kjøp av varer og tjenester (i 1000 kroner)	
2. Driftsinntekter (i 1 000 kroner)		3.01 Totalt kjøp av varer og tjenester	
2.01 Totale driftsinntekter (tilsv. post 901 i AN ± post 790 i AN)		herav (av 3.01):	
herav (av 2.01):		3.02 Import av varer og tjenester fra EU-land	
2.02 Salg av handelsvarer (tilsv. post 023 i AN)		3.03 Import av varer og tjenester fra land utenfor EU	
herav (av 2.02):		3b. Diverse spesifiserte driftskostnader (i 1000 kroner)	
2.03 Driftsinntekter fra agenturvirksomhet		3.04 Lønn, ferielønn, honorarer o.l.	
2.04 Driftsinntekter fra egen detaljomsetning		3.05 Betalt til underleverandører	
2.05 Driftsinntekter fra egen engrosomsetning			

Varehandelsstatistikk 1994

Informasjon og rettledning

4a. Investering i aktiverte og avskrivbare aktiva (i 1 000 kroner) (jf. skatteloven §§ 44A - 1.1 - 1.2 og 44.1b)

Investeringsobjekt/driftsmidlets art	1. Anskaffet i året	2. Realisasjon i året	3. Påkostninger på egne aktiva i året
.01 Maskiner, verktøy, redskap og inventar	4.01.1 (tilsv. spm. 3a i SS summert for saldogr. a og d)	4.01.2 (tilsv. spm. 5a i SS summert for saldogr. a og d)	4.01.3 (tilsv. spm. 3b i SS summert for saldogr. a og d)
.02 Transportmidler (unntatt biler, båter og fly til privat bruk)	4.02.1 (tilsv. spm. 3a i SS summert for saldogr. c, e og f)	4.02.2 (tilsv. spm. 5a i SS summert for saldogr. c, e og f)	4.02.3 (tilsv. spm. 3b i SS summert for saldogr. c, e og f)
.03 Bygninger og anlegg (unntatt boliger)	4.03.1 (tilsv. spm. 3a i SS summert for saldogr. g og h)	4.03.2 (tilsv. spm. 5a i SS summert for saldogr. g og h)	4.03.3 (tilsv. spm. 3b i SS summert for saldogr. g og h)
.04 Sum kolonne (4.01 + 4.02 + 4.03)	4.04.1:	4.04.2:	4.04.3:
Av postene i 4a og 4b:			
.05 Aktiverte nyanskaffelser og påkostningsarbeider utført av egne ansatte på driftsmidler for eget bruk (4.05.1 + 4.05.2 tilsv. post 350 i AN)	4.05.1:		4.05.2:

4b. Investering i ikke-avskrivbare aktiva (i 1000 kroner) (jf. skatteloven § 44A)

.06.1 Tomter anskaffet i året	
.06.2 Realisasjon i året av tomt	
.06.3 Påkostninger på egen tomt	
.06.4 Av 4.06.1 og 4.06.3: Bruttoinvestering i uberørt tomt/grunn	
.06.5 Bruttoinvestering i eksisterende bygninger og strukturer, inklusive tomt/grunn disse ligger på	
.07 Aktivert verdi av bygg og anlegg under utførelse (tilsv. post 193 i AN)	Pr. 1.1: Pr. 31.12:
.08 Aktivert verdi av andre varige driftsmidler enn bygg og anlegg under utførelse	Pr. 1.1: Pr. 31.12:
.09 Direkte utgiftsførte investeringer i fysiske driftsmidler med en brukstid på over 1 år (tilsvarer den delen av post 640 i AN som vedrører driftsmidler med brukstid over 1 år)	

5. Kontantrabatt til kunder

.01 Samlet kontantrabatt til kunder over året	
---	--

Ivor lang tid (minutter) brukte De på å fylle ut dette skjemaet? _____

orespørsler fra Statistisk sentralbyrå kan rettes til:

Navn og telefon

Dato, underskrift

Merk: Noter gjerne råd til forbedringer (og ev. feil) på et eget ark. Dette gjelder også problemer ved utfyllingen.

Generelt om spørreskjema for varehandelsstatistikk 1994:

Hvem får skjemaene:

Dette skjemaet sendes ut til et utvalg av varehandelsforetak. Foretak som bare har vært i drift en del av året, må gi oppgave for den tid de var i drift. Foretak som har vært ute av drift hele året må være vennlig å gi Statistisk sentralbyrå melding om dette slik at unødige purringer kan unngås.

Oppfordring til å bruke rettledning:

Rettledningen inneholder detaljerte forklaringer til hver eneste post i spørreskjemaet. For å lette byrden på oppgavegiveren er det i postene i spørreskjema og rettledning henvist til poster i «Alminnelig næringsoppgave» (AN) eller «Saldoskjema for av- og nedskrivninger og for negativ saldo» (SS). AN og SS er vedlegg til selvangivelsen for alle personlig næringsdrivende og ikke-personlige foretak.

Spørreskjemaets generelle prinsipp for periodisering av inntekter og utgifter: Regnskapsprinsippet (Realisasjonsprinsippet).

I hele dette spørreskjemaet skal man legge regnskapsprinsippet (realisasjonsprinsippet) til grunn ved periodiseringen av inntekter og utgifter, dvs. når man bestemmer hvilke inntekter og utgifter som er **årets** inntekter og utgifter. Regnskapsprinsippet innebærer at:

- **Inntekter** skal periodiseres til det tidspunktet da det oppstår en ubetinget rett til beløpet, uavhengig av når betalingen skjer. Dette innebærer at varesalg inntektsføres på *leveringstidspunktet* (jf. Skatteloven §50.2). Ved salg av tjenester skal inntektsføringen skje etter hvert som tjenesten er utført (regnskapsprinsippet). En utestående fordring vil være realisert når den næringsdrivende har *fått et ubetinget krav på betaling*.
- **Utgifter** skal bokføres *straks de er pådratt*, uavhengig av når betalingen skjer. Varekjøp er ingen kostnad før varene selges videre. Årets varekostnad beregnes som:

Varelager 1.1. + årets varekjøp - varelager 31.12.

Varelagre av uferdige varer vurderes til kostpris, og lager av ferdigvarer til (antatt) salgspris. For varer man ikke klarer å skille fra hverandre skal FIFU-prinsippet gjelde. Dette innebærer at de varer som har kommet først inn på lageret skal gå først ut (jf. Skatteloven §50.2a).

Henvisningskilder (forklaring på forkortelser):

- AN: Alminnelig næringsoppgave 1 og 2 for selvstendig næringsdrivende, aksjeselskaper mv. (vedlegg til selvangivelsesskjema 1 og 2)
- NS 4102: Norsk Standard 4102 (Norges Standardiseringsforbund (NSF))
- AL: Aksjeloven (lov av 4. juni 1976, nr. 59)
- S: Skatteloven (lov av 18. august 1911, nr. 8)
- SS: Saldoskjema for av- og nedskrivninger og for negativ saldo (vedlegg til selvangivelsesskjema 1 og 2)

Rettledning til de enkelte postene i spørreskjema for varehandelsstatistikk 1994:

1: Sysselsetting.

Generelt: I postene 1.01, 1.02, 1.03, 1.04, 1.05 og 1.06 skal man skal beregne gjennomsnittlig antall sysselsatte/lønnstakere over året ved å summere antall sysselsatte/lønnstakere ved utgangen av mars, juni, september og desember, og dividere med 4.

Eksempel: Antall sysselsatte ved utgangen av mars var 8, juni 7, september 11 og desember 10 gir 9 i gjennomsnitt $((8+7+11+10)/4 = 9)$.

Ta med alle som arbeider i bedriften, også deltidsansatte og midlertidig fraværende (på permisjon med lønn) på grunn av sykdom, ferie, arbeidskonflikt o.l. Ta *ikke* med fraværende pga. militærtjeneste, fraværende som er borte for en ubestemt tidsperiode eller innleid arbeidskraft.

1.01: Eiere av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap og familiemedlemmer uten fast lønn som daglig arbeider i foretaket (gjennomsnitt i året).

Her inngår alle sysselsatte som ikke er lønnstakere. Dette omfatter eiere av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap, familiemedlemmer uten fast lønn som daglig arbeider i foretaket o.l. Ekskludert her er medeiere i aksje- og andelsselskap som har lønnet arbeid i foretaket (disse inngår under lønnstakere i spm. 1.02). Ekskludert er også familiemedlemmer til eiere av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap når de har fast avtalt lønn (inngår under 1.02).

1.02: Lønnstakere (gjennomsnitt i året).

Ta med alle personer som arbeider for arbeidsgiveren, og som har en ansettelseskontrakt og mottar kompensasjon for utført arbeid i form av lønn, gasje, honorarer, gratiale, naturalytelser o.l. Dette inkluderer både arbeidere og funksjonærer. Her skal man inkludere personer som er fraværende for en kort periode (ved kortere permisjon, dvs. permisjon med lønn) og streikende, men ikke dem som er fraværende for en ubestemt tidsperiode av annen grunn. Begrepet inkluderer deltidsansatte, sesongarbeidere, lærlinger og hjemmearbeidere, men ekskluderer innleid arbeidskraft. Selgere, revisorer, regnskapsførere o.l. tas bare med dersom foretaket har forpliktelser ovenfor disse utover avlønning (dvs. feriepenger, frivillige sosiale ytelser o.l.).

1.03: Totalt antall sysselsatte (gjennomsnitt i året).

Dette tilsvarer summen av postene 1.01 og 1.02.

Av 1.02:

1.04: Antall deltidsansatte (gjennomsnitt i året).

Posten omfatter den delen av 1.02 (totalt antall lønnstakere) som er ansatt på deltid. Deltidsansatt er alle som på regulær basis (i flere enn 50 prosent av årets uker) arbeider færre timer enn det som er normal arbeidstid pr. uke i foretaket. Dette inkluderer også dem som jobber deltid bare visse dager i uka.

1.05: Deltidsansatte med mindre enn halv stilling (gjennomsnitt i året).

Her fører man opp gjennomsnittlig antall lønnstakere som på regulær basis (i flere enn 50 prosent av årets uker) arbeider mindre enn en halvtidsstilling, dvs. færre timer pr. uke enn halvparten av det som er normal arbeidstid i foretaket.

1.06: Deltidsansatte med halv stilling eller mer (gjennomsnitt i året).

Her fører man opp gjennomsnittlig antall lønnstakere som på regulær basis (i flere enn 50 prosent av årets uker) arbeider nøyaktig halvparten så mange timer pr. uke enn det som er normal arbeidsuke i foretaket, eller mer enn dette men samtidig mindre enn normal arbeidstid pr. uke.

1.07: Antall utførte årsverk av lønnstakere.

Her regner man om alle årets deltidsansatte til hvor mange heltidsansatte (årsverk) de summert tilsvarer i løpet av året. Eksempel: En sysselsatt på heltid hele året og en sysselsatt en dag pr. uke gjennom hele året utgjør til sammen $1\frac{1}{5}$ (dvs. 1,2) årsverk. Merk: Det tas kun hensyn til lønnstakere (iht. 1.02).

2: Driftsinntekter.

2.01: Totale driftsinntekter.

Under «Driftsinntekter» skal man (iht. regnskapsprinsippet) føre :

Alle inntekter i året fra salg av varer og tjenester og fra driften ellers (jf. NS 4102 pkt. 2.3.2 R1 og AN post 901). Inkludert er salget av både avgiftspliktige og avgiftsfrie varer og tjenester. Frakter og gebyrer pålagt kunder skal være med, spesielle offentlige avgifter og tilskudd på tilvirkede/ solgte varer skal også være med, mens rabatter og returer o.l. skal være trukket fra. Salget føres eksklusive utgående merverdiavgift, og interne transaksjoner mellom foretakets avdelinger tas ikke med. Ekskludert er også inntekter fra salg av aktiverte driftsmidler, finansinntekter og ekstraordinære inntekter. Totalt omfatter dette salgsinntekstpostene: 300+310-330+340 i AN, pluss beholdningsøkning (minus beholdningsnedgang) i lager av varer i arbeid og ferdigvarer (post 790 i AN).

Her føres også alle driftsinntekter som ikke er salgsinntekter. Dette omfatter:

- Andre offentlige tilskudd/refusjoner. Dette tilsvarer post 341 i AN.
- Egne aktiverte investeringsarbeider. Dette omfatter nyanskaffelser av driftsmidler og/eller påkostningsarbeider, som utføres med egne ansatte på egne driftsmidler. Dette tilsvarer post 350 i AN.
- Leieinntekter fra utleie av fast eiendom. Dette tilsvarer post 360 i AN.
- Andre driftsinntekter. Her føres driftsinntekter ikke tatt med tidligere, f.eks. provisjonsinntekter, inntekter vedrørende royalties, lisensinntekter o.l. Dette tilsvarer post 370 i AN.
- Gevinst ved salg av anleggsmidler som ikke er av ekstraordinær art. Her føres den regnskapsmessige gevinsten. Dette tilsvarer post 380 i AN.

Totalt tilsvarer posten post 901 i AN pluss beholdningsøkning (minus beholdningsnedgang) i lager av varer i arbeid og ferdigvarer (post 790 i AN).

Herav (av post 2.01):

2.02: Salg av handelsvarer.

Handelsvarer er varer som kjøpes for å selges videre uten å bli bearbeidet i foretaket. Her tar man med verdandelen av 2.01 som omfatter totale inntekter fra salg av slike varer. Dette tilsvarer post 023 i AN.

Herav (av post 2.02):

2.03: Driftsinntekter fra agenturvirksomhet.

Her tar man med verdandelen av post 2.02 som omfatter alle bruttoinntekter (eks. mva.) fra formidling av salg for andre foretak ved å oppta ordrer eller slutte salg i disse foretakenes navn.

2.04: Driftsinntekter fra egen detaljomsetning.

Her tar man med verdandelen av post 2.02 som omfatter alle bruttoinntekter fra egen detaljhandelsomsetning over året. Dette inkluderer inntekter fra salg i eget navn og for egen regning, *vesentlig til personlig bruk eller til private husholdninger, fra fast utsalgssted eller fra torgplass, ved omførsel mv.* Inkludert er salg av motorkjøretøyer og motorsykler til personlig bruk og drivstoff til disse. Her grupperes også auksjonshandel og kommisjonssalg ellers til privatpersoner og husholdninger, dvs. salg for annens regning, men i eget navn. Næringsområdet omfatter også handel med kontormaskiner, kontorrekvisita, maling, trelast o.l. når disse varene selges direkte til konsum, og reparasjon av husholdningsvarer og personlige varer. Ekskludert er handel med såkorn, malm, råolje, industrikjemikalier, jern, stål, industrimaskiner og -utstyr, idet disse ikke regnes som konsumvarer.

2.05: Driftsinntekter fra egen engrosomsetning.

Ta med verdandelen av post 2.02 som omfatter alle bruttoinntekter fra egen engrosomsetning over året. Engroshandel omfatter salg av varer i eget navn og for egen regning og kommisjonssalg, dvs. salg i eget navn, men for andres regning, *til videreførhandlere og til gårdsbruk, industribedrifter, bygge- og anleggsbedrifter og andre bedrifter som nytter varene i sin næringsvirksomhet.*

Andre spesifiserte driftsinntekter (av post 2.01):

2.06: Driftsinntekter fra industrielle aktiviteter.

Her tar man med verdandelen av post 2.01 som omfatter alle inntekter (eks. mva.) fra salg av egenproduserte varer og tjenester, innen:

- bergverksdrift og utvinning
- industriproduksjon
- kraft- og vannforsyning
- bygge- og anleggsvirksomhet.

Med industriproduksjon menes fysisk eller kjemisk bearbeiding av materialer eller deler til nye produkter, enten arbeidet er utført maskinelt eller manuelt, og uavhengig av om produktene er solgt engros eller detalj. Posten inkluderer salg av varer og tjenester produsert av enheten selv, eller som har blitt

bearbeidet ved tilsetning av andre stoffer, råvarer etc. Som industri regnes også montering, installasjon, vedlikehold og reparasjon. Unntatt her er løpende reparasjon av husholdningsmaskiner og -utstyr, motorkjøretøyer og andre varer til personlig bruk (føres i 2.04). Påkostningsarbeid som øker verdien og/eller levetiden på varen (modernisering, rekonstruksjon) regnes som industri.

2.07: Driftsinntekter fra tjenesteaktiviteter.

Posten omfatter verdiandelen av post 2.01 som omfatter alle bruttoinntekter (eks. mva.) fra:

- hotell- og restaurantvirksomhet
- transport og kommunikasjon
- finansiell tjenesteyting og forsikring
- eiendomsdrift og -omsetning
- utleie av fast eiendom, maskiner og utstyr uten personell, husholdningsvarer og varer til personlig bruk
- databehandlingsvirksomhet (konsulenttjenester, database-drift, reparasjon etc.)
- forskning og utvikling (innen natur- og samfunnsvitenskap, humanistiske fag etc.)
- annen forretningsmessig tjenesteyting (f.eks. juridisk tjenesteyting, regnskap, bokføring, revisjon, arkitektvirksomhet, teknisk tjenesteyting, annonse- og reklamevirksomhet, konsulentvirksomhet, kontorservice, oversetting, rengjøring, fotografvirksomhet, inkasso, kredittopplysning, designing etc.)
- undervisning
- helse- og sosialtjenester
- andre sosiale og personlige tjenester (kloakk- og renovasjonsvirksomhet, interesseorganisasjoner, vaskeri, frisør, helsetjenester, fritidsaktiviteter, film- og video-produksjon og distribusjon, kino, idrettsaktiviteter, underholdningsvirksomhet etc.)

Eksport:

2.08: Eksport av varer og tjenester til land innenfor EU.

Under denne posten fører man verdiandelen av post 2.01 som omfatter all eksport til land innenfor EU, dvs. bruttoinntektene fra prosjekter (varer og tjenester) levert direkte til *utenlandske kjøpere* lokalisert innenfor EU. Posten ekskluderer det som er fakturert til en norsk hovedleverandør (-entreprenør), selv om hovedleverandøren i sin tur selger varene etc. til utlandet. Det regnes heller ikke som eksport når salget skjer fra permanent kontor i utlandet.

2.09: Eksport av varer og tjenester til land utenfor EU.

Under denne posten fører man verdiandelen av post 2.01 som omfatter all eksport til land utenfor EU, dvs. bruttoinntektene fra prosjekter (varer og tjenester) levert direkte til *utenlandske kjøpere* lokalisert utenfor EU. Posten inkluderer prosjekter finansiert av NORAD. Jf. 2.08.

3: Årets kjøp av varer og tjenester og driftskostnader:

3a: Årets kjøp av varer og tjenester.

3.01: Totalt kjøp av varer og tjenester.

Her føres de totale *utgiftene* i året vedrørende kjøp av varer og tjenester (årets *kjøp* og *ikke* årets forbruk/kostnad). Dette omfatter varer og tjenester kjøpt fra andre foretak. Utgifter vedrørende internleveranser skal *ikke* medregnes her. Kjøpene skal vurderes til kjøpspris, inklusive alle skatter og avgifter, men *eksklusive* *fratrekkbar inngående merverdiavgift*.

Dette omfatter kjøp iht. postene 400 og 600-770 i AN, *inklusive f.eks.*:

- kjøp av revisortjenester, advokattjenester, konsulenttjenester mv.
- leasingutgifter, leie av personell etc.
- utgifter til mindre driftsmidler, som ikke aktiveres (jf. AN post 640)
- kontormateriell, husleie, lys og brensel mv.

Men eksklusive:

- kjøp av varige driftsmidler som aktiveres i regnskapet (jf. spm.4)

Dessuten inngår:

- årets kjøp av råvarer og halvfabrikata (råvarer er varer som danner utgangspunkt for bearbeiding i produksjonen, og som inngår i sluttproduktet. Halvfabrikata er bearbeidede varer som kan kjøpes/selges, og som inngår som en del av det ferdige produktet).
- årets kjøp av handelsvarer (handelsvarer er varer som kjøpes for å selges videre uten å bli bearbeidet i foretaket).

Merk: Postene i AN viser årets forbruk (kostnad) og ikke årets kjøp. Ved lagerendringer er det forskjell på kjøp (utgift) og forbruk (kostnad).

Av 3.01:

3.02: Import av varer og tjenester fra EU-land.

Under denne posten fører man verdiandelen av post 3.01 som omfatter all import fra land innenfor EU, dvs. utgiftene vedrørende varer og tjenester kjøpt direkte fra *utenlandske selgere* lokalisert innenfor EU. Posten ekskluderer varer kjøpt av norsk leverandør, som denne leverandøren har importert. Det regnes heller ikke som import når kjøpet skjer ved et utenlandskeid foretaks permanente kontor i Norge.

3.03: Import av varer og tjenester fra land utenfor EU.

Under denne posten fører man verdiandelen av post 3.01 som omfatter all import fra land utenfor EU, dvs. utgiftene vedrørende varer og tjenester kjøpt direkte fra *utenlandske selgere* lokalisert utenfor EU. Jf. 3.02.

3b: Div. spesifiserte driftskostnader.

Årets forbruk tilsvarer de kostnader som er pådratt i løpet av året (jf. NS 4102 pkt. 2.3.2 R2) ved periodisering av vare- og tjenestekostnader etter *regnskapsprinsippet*. Forbruk av varer og tjenester fra internleveranser skal iht. god regnskapsskikk *ikke* medregnes.

3.04: Lønn, ferielønn, honorarer o.l.

Her inngår enhver form for lønnsgodtgjørelse ovenfor *lønns-takere* (jf. 1.02), herunder tantieme, gratiale, naturalia, lønn under sykdom (som ikke refunderes fra folketrygden) og lønn ved permisjon, godtgjørelse til hjemmearbeidere og provisjon til selgere, før fradrag av skatter, arbeidstakers andel av trygdepremier, pensjonspremier o.l. Ekskludert her er lønn under sykdom refundert fra folketrygden, pensjoner, arbeidsgivers bidrag til bedriftspensjonskasse, arbeidsgivers andel av trygdepremier, erstatninger, godtgjorte kost- og reisekostnader, kostnader til arbeidsklær o.l. Dette tilsvarer *post 500 i AN pluss post 530 i AN, eksklusive godtgjørelser til ikke-ansatte styre-, representantskaps- og bedriftsforsamlingsmedlemmer, familiearbeidere uten fast arbeid i foretaket og eier av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap.*

3.05: Betalt til underleverandører.

Her inngår den delen av total varekostnad (post 400 i AN) som omfatter kostnader pådratt i året ved at deler av en jobb/et prosjekt for kunder der bedriften er hovedleverandør settes bort til underleverandør(er)/underentreprenør(er). Dette inkluderer alle kostnader pådratt ved underleveranser til foretaket fra underleverandører/-entreprenører. Kostnader vedrørende bortsatt arbeid for egen drift inngår ikke her. Posten er eksklusive inngående merverdiavgift.

4: Investering i varige driftsmidler.

Her føres investeringer i driftsmidler med levetid på *minst 1 år*. Medregnes skal investeringer i så vel *nye* som *brukte* kapitalvarer, *kjøpt* fra andre foretak *for eget bruk* eller *anskaffet med egne ansatte for eget bruk* (jf. AN post 350). Kostnader til design, transport og installering o.l., samt avgifter skal medregnes. Ekskluderes skal fratrekkbar merverdiavgift, finanskostnader og oppnådde skattefordeler (f.eks. ved investering i mer miljøvennlig utstyr). Investeringsavgift skal være medregnet.

4a: Investering i aktiverte og avskrivbare aktiva: Aktiverte og ervervede (ferdigstilte) anskaffelser, realisasjon av aktiverte driftsmidler og aktiverte påkostningsarbeider.

Spm. 4.01, 4.02 og 4.03 kan besvares ved hjelp av «Saldo-skjema for av- og nedskrivninger og for negativ saldo» (SS), som er vedlegg til selvangivelsesskjema 1 og 2, og som må fylles ut av alle personlig næringsdrivende, aksjeselskaper og andre ikke-personlige foretak som ved ligning krever fradrag for avskrivninger på driftsmiddel.

Felles for spørsmål 4.01-4.06:

I kolonnen «*anskaffet i året*» tar man med alle nyervervede varige driftsmidler som er anskaffet i løpet av året (nyanskaffelser), og som er ferdigstilte. Ved kjøp benyttes kostpris (kjøpspris) ved verdsettelsen av driftsmidlet, og ved egenproduksjon brukes produksjonskost. Total «anskaffelse i året» inkluderer driftsmidler anskaffet ved finansiell leasing, der driftsmidler dette gjelder er overført som eiendel til eget balanseregnskap. Driftsmidler anskaffet ved slik avtale i året inngår her med anskaffelseskost (jf. Anbefaling til god regnskapsskikk (nr.17)-vedrørende leasing (Revisors håndbok 1994)). Driftsmidlet ansees for anskaffet når det er *mottatt*. Dette tilsvarer spm. 3a i SS. Ikke-ferdigstilte anskaffelser er ekskludert her (jf. spm. 4.07 og 4.08).

I kolonnen «*realisasjon i året*» skal man føre opp salgsværdien (erstatningssummen) av ev. brukte driftsmidler som er solgt (erstattet) i året. Beløpet angis inklusive investeringsavgift. Driftsmidler ansees for solgt når de er *levert*. Dette tilsvarer spm. 5a i SS.

I kolonnen «*påkostninger på egne aktiva*» tar man med alle aktiverte påkostninger og hovedreparasjoner kjøpt og utført av andre, og/eller foretatt med egne ansatte på egne driftsmidler. Dette omfatter utvidelser, omgjørrelser, forbedringer, reparasjoner og vedlikeholdsarbeider, som øker effektiviteten av/verdien av og/eller forlenger levetiden for eksisterende driftsmidler. Ved kjøp vurderes påkostningen til kjøpspris, og ved egenproduksjon vurderes den til produksjonskost. Ta med både material- og lønnskostnader pluss ev. felleskostnader (disse investeringenes andel av felleskostnader som strøm, Edb-tjenester etc.). Ikke ta med *løpende* kostnader til reparasjoner og vedlikehold (daglig stell og pass, som tilsvarer post 650 i AN). Dette tilsvarer spm. 3b i SS.

Totale aktiverte og avskrivbare investeringer i nye varige og fysiske driftsmidler (nyanskaffelser), samt realisasjon av og påkostninger på eksisterende aktiverte driftsmidler kan fordeles på 4.01-4.03:

4.01: Anskaffelser av, realisasjon av og påkostninger på «Maskiner, verktøy, redskap og inventar».

Posten inkluderer produksjonsmaskiner (anleggsmaskiner etc.), personbiler, kjøretøy som er anleggsmaskiner (trucker, veiskraper, veivalser, mobilkraner, dumpere mv.), ikke registreringspliktige kjøretøy og kjøretøy kun tillatt brukt utenfor offentlig vei/på arbeidsområdet, andre maskiner (rengjøringsutstyr, stemplingsur, alarmanlegg, tegnemaskiner, video, TV, datamaskiner mv.), og møbler samt annet inventar. Inkluderes skal montasje, samt medfølgende tilleggsutstyr. Dette tilsvarer post 185 i AN.

- Spm. 4.01.1 tilsvarer spm. 3a i SS, summert for saldo-gruppene a og d.
- Spm. 4.01.2 tilsvarer spm. 5a i SS, summert for saldo-gruppene a og d.
- Spm. 4.01.3 tilsvarer spm. 3b i SS, summert for saldo-gruppene a og d.

4.02: Anskaffelser av, realisasjon av og påkostninger på «Transportmidler».

«Transportmidler» omfatter alle kjøretøyer som ikke inngår under «maskiner, verktøy, redskap og inventar» ovenfor, f.eks. vogntog, lastebiler, drosjebiler (biler som nyttes vesentlig til drosjevirkksomhet), tankbiler, kranbiler, skip, borerigger, fly, helikoptere etc. Posten ekskluderer personbiler (personbiler etc. inngår under spm. 4.01). Dette tilsvarer postene 181+182 i AN.

- Spm. 4.02.1 tilsv. spm. 3a i SS, summert for saldo-gruppene c, e og f (summen av spm. 3a for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).
- Spm. 4.02.2 tilsv. spm. 5a i SS, summert for saldo-gruppene c, e og f (summen av spm. 5a for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).
- Spm. 4.02.3 tilsv. spm. 3b i SS, summert for saldo-gruppene c, e og f (summen av spm. 3b for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).

4.03: Anskaffelser av, realisasjon av og påkostninger på «Bygninger og anlegg».

«Bygninger og anlegg» omfatter forretningsbygg og produksjonsbygninger (fabrikk-, lager- og kontorbygg), produksjonsanlegg (veier, gater, kaier, siloer, andre industrielle anlegg), og velferdsanlegg (golfbaner, tennisbaner etc.) o.l. Tomteverdi må skilles ut (jf. spm. 4.06). Dette tilsvarer post 191 i AN.

- Spm. 4.03.1 tilsv. spm. 3a i SS, summert for saldo-gruppene g og h (summen av spm. 3a for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).
- Spm. 4.03.2 tilsv. spm. 5a i SS, summert for saldo-gruppene g og h (summen av spm. 5a for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).
- Spm. 4.03.3 tilsv. spm. 3b i SS, summert for saldo-gruppene g og h (summen av spm. 3b for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).

4.04: Sum kolonne.

Post 4.04.1 beregnes ved 4.01.1 + 4.02.1 + 4.03.1.

Post 4.04.2 beregnes ved 4.01.2 + 4.02.2 + 4.03.2.

Post 4.04.3 beregnes ved 4.01.3 + 4.02.3 + 4.03.3.

Av post 4.04:

4.05.1: Aktiverte nyanskaffelser utført av egne ansatte på driftsmidler for eget bruk.

Posten omfatter den totale verdien av aktiverte nyanskaffelser av driftsmidler som er produsert / utført med egne ansatte for eget bruk. Dette omfatter så vel lønnskostnader til egne ansatte som kostnader til materialer pluss en ev. andel av felleskostnader (strøm etc.). Verdsettelsen skjer til produksjonskost (selvkost). Egne investeringsarbeider er ervervet når de er ferdige (S § 44 A-3).

Merk: Summert skal postene 4.05.1 og 4.05.2 tilsvare post 350 i AN.

4.05.2: Aktiverte påkostningsarbeider utført av egne ansatte på driftsmidler for eget bruk.

Posten omfatter årets totale verdi av aktiverte påkostningsarbeider som er utført med egne ansatte på egne driftsmidler. Dette omfatter så vel lønnskostnader som materialkostnader, og ev. felleskostnader (strøm etc.). Kun kostnader relatert til egne ansatte og egne materialer tas med her. Ta kun med hovedreparasjoner, påbyggingsarbeid etc., som øker investeringsobjektets effektivitet, verdi og/eller levetid. Løpende vedlikehold og reparasjonsarbeid (jf. AN post 650) holdes utenfor.

Merk: Summert skal postene 4.05.1 og 4.05.2 tilsvare post 350 i AN.

4b: Investering i ikke-avskrivbare aktiva: Investering i aktiverte, men ikke ferdigstilte aktiva, i alltidsvarende aktiva, samt direkte utgiftsførte investeringer.

4.06: Investering i tomt og andre grunnarealer for drift av virksomheten.

Her inngår all investering i tomter og andre grunnarealer for drift (jf. postene 194 og 195 i AN). Disse driftsmidlene regnes

som alltidsvarende, dvs. de har ingen begrenset levetid på 100 år eller mindre, og kan derfor ikke avskrives. Dette inkluderer skog- og jordbrukseieendommer, tomter, gruver, steinbrudd, vannfall og andre grunnarealer til eget bruk for drift av virksomheten.

4.06.1: Tomter anskaffet i året.

Her føres verdien (kostprisen) av all eiendom/tomt som er anskaffet (kjøpt) fra annen part i løpet av året. Tomt ansees for å ha en økonomisk levetid på over 100 år (alltidsvarende), og inngår derfor ikke på saldorskjema (avskrives ikke).

4.06.2: Realisasjon i året av tomt.

Her føres salgssummen (erstatningssummen) av tomt/eiendom som er solgt /erstattet i løpet av året. Kontraktsdatoen er avgjørende for salgstidspunktet.

4.06.3: Påkostninger på egen tomt:

Her føres verdien av årets totale aktiverte påkostningsarbeider/utbedringsarbeider o.l. relatert til tomt. Eksempler på dette kan være grunnforbedringer ved trehogst, skogrydding, gjødsling, fjellsprengning o.l. som øker verdien av eiendommen.

4.06.4: Bruttoinvestering i uberørt tomt/grunn.

Her inngår den verdiandelen av postene 4.06.1 + 4.06.3 som omfatter bruttoinvestering i tomt/grunn uten bygninger, anlegg, infrastruktur etc.

4.06.5: Bruttoinvestering i eksisterende bygninger og strukturer, inklusive tomt/grunn disse ligger på.

Posten omfatter den delen av årets totale nyanskaffelser av bygg og anlegg (spm. 4.03.1) som omfatter årets investering i eksisterende bygninger og anlegg, dvs. 4.03.1 fratrasket anskaffelser av nyoppførte bygg og anlegg. Inkluderes skal tomt og grunn som disse bygningene og anleggene ligger på (tilsvare en del av 4.06.1). Inkluderes skal også alle påkostninger på eksisterende bygg og anlegg (post 4.03.3) og på tomt/grunn disse eksisterende bygningene og anleggene ligger på (tilsvare en del av 4.06.3).

4.07: Aktivert verdi av bygg og anlegg under utførelse.

Her fører man opp total aktivert verdi pr. 1.1. og 31.12. av ikke-ferdigstilt (ikke ervervet/ferdiglevert/ferdigstilt (ved egentilvirkning)) bygge- og anleggsarbeid, både som foretaket utfører med egne ansatte for eget bruk og/eller som eksterne entreprenørfirmaer utfører for foretaket. Dette omfatter kun bygge- og anleggsarbeid som ikke avskrives skattemessig, da de ennå ikke er ervervet / ferdigstilte (risikoens overgang er avgjørende). Inkludert er så vel ikke ferdige nyanskaffelser som påkostningsarbeider. Dette omfatter post 193 i AN (anlegg under utførelse, dvs. verdien av bygg og anlegg under utførelse).

4.08: Aktivert verdi av andre varige driftsmidler enn bygg og anlegg som er under utførelse.

Her fører man opp årets samlede aktiverte verdi pr. 1.1. og 31.12. av alle andre anskaffelser av driftsmidler enn bygg og anlegg (jf. 4.07) som ikke er ferdigstilte (ikke skattemessig avskrivbare, dvs. ennå ikke ervervet/ferdiglevert/ferdigstilte

(ved egentilvirkning)). Dette gjelder både driftsmidler som erverves fra andre foretak og uferdige egne aktiverte investeringsarbeider. Aktuelle driftsmidler kan være skip, fartøyer, fly, store spesialbygde maskiner etc. Inkludert er så vel ikke ferdige nyanskaffelser som påkostningsarbeider.

4.09: Direkte utgiftsførte investeringer i fysiske driftsmidler med en brukstid på over 1 år.

Posten omfatter investering i driftsmidler som er direkte utgiftsførte i årets resultatregnskap (dvs. ikke aktiverte). Her inngår den *delen av post 640 i AN som vedrører driftsmidler med en brukstid på over 1 år*. Posten omfatter direkte utgiftsførte nyanskaffelser og ev. direkte utgiftsførte påkostninger (til mindre enn 15 000 kroner) på driftsmidler som er direkte utgiftsførte fordi kostprisen lå under 15 000 kroner (jf. S §44.1b).

5: Kontantrabatt til kunder.

5.01: Samlet kontantrabatt til kunder over året.

Her summeres alle rabatter til kunder som er gitt ved kontant betaling over året.

Seksjon for bygg og tjenestestatistikk
Postboks 1260
2201 Kongsvinger
Telefon: 62 88 50 00
Telefaks: 62 88 54 63**Frist for innsending:** 3. juli 1995

Merk: Legg ved kopi av Alminnelig næringsoppgave nr. 1 eller 2 for 1994 (sidene 1, 2 og 3).
(Alminnelig næringsoppgave fylles ut som vedlegg til selvangivelsen.)

Henvisningskilder

- AN : Alminnelig Næringsoppgave 1 og 2, for selvstendig næringsdrivende og aksjeselskaper mv. (vedlegg til selvangivelsesskjema 1 og 2).
- SS : Saldoskjema for av- og nedskrivninger og for negativ saldo (vedlegg til selvangivelsesskjema 1 og 2).

Foretakets navn		Postadresse	
	Kommune	Gate/vei	
Beliggenhet av verksted, utsalg o.l.:			
Er foretaket (sett kryss):			
☐ I vanlig drift	☐ Midlertidig ute av drift, dato:	☐ Opphørt, dato:	
☐ Under oppbygging	☐ Registrert bare for å beskytte firmanavn, varemerke e.l.	☐ Solgt, overdratt til andre (se nedenfor), dato:	
Foretaket er solgt/overdratt til (navn og adresse):			
Ev. nytt navn på foretaket:		Eieform pr. 31.12.94:	

Virksomhetens art/bransje					
Omsetning og drift av fast eiendom		Sett kryss	Forskning og utviklingsarbeid		Sett kryss
70111	Boligbyggelag		73.10	Forskning og utviklingsarbeid innen naturvitenskap og teknikk (teknisk konsulentvirks. føres på 74.20)	
70.112	Utvikling og salg av egen fast eiendom ellers (omfatter utarbeiding av finansieringsplaner, utparsellering av tomter mv.)		73.20	Forskning og utviklingsarbeid innen samfunnsvitenskap og humanistiske fag (markedsundersøkelse føres på 74.13)	
70.12	Kjøp og salg av egen fast eiendom		Annen forretningsmessig tjenesteyting		
70.201	Borettslag		74.11	Juridisk tjenesteyting	
70.202	Utleie av egen fast eiendom ellers (omfatter også apartementsleiligheter og utleie av jordbruksarealer og -eiendommer)		74.121	Regnskap og bokføring	
70.31	Eiendomsmekling (omfatter også utleie av ferieboliger som ikke er del av arrangerte reiser)		74.122	Revisjon	
70.32	Eiendomsforvaltning		74.123	Skatterådgivning	
Utleie av maskiner og utstyr uten personell og utleie av husholdningsvarer og varer til personlig bruk			74.13	Markeds- og opinionsundersøkelser	
			74.14	Bedriftsrådgivning (omfatter jordbrukskonsulenter)	
71.10	Bilutleie (omfatter motorkjøretøyer med totalvekt under 3,5 tonn) (annet inngår under 71.21)		74.15	Management - Holdingselskaper (omfatter ikke finansielle holdingselskaper)	
71.21	Utleie av annet landtransportmateriell (omfatter lastebiler, busser, motorsykler, campingvogner, con- tainere m.m.)(utleie av sykler grupperes under 71.40)		74.201	Arkitektvirksomhet (interiørarkitekter grupperes under 74.84)	
71.22	Utleie av sjøtransportmateriell (uten personell)(utleie av fritidsbåter og tilknyttede tjenester føres under 71.40)		74.202	Byggeteknisk konsulentvirksomhet (omfatter samferdselsteknikk, akustikk etc.)	
71.23	Utleie av lufttransportmateriell (uten personell)		74.203	Geologiske undersøkelser (omfatter utarbeiding av kart, landmåling m.m.)(omfatter ikke tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning)	
71.31	Utleie av landbruksmaskiner (uten personell)				
71.32	Utleie av bygge- og anleggsmaskiner (uten personell)		74.209	Annen teknisk konsulentvirksomhet (omfatter maskinteknisk, bilteknisk, kjemiteknisk og annen teknisk rådgivning, oljevern m.m.)	
71.33	Utleie av kontor- og datamaskiner (utleie av programvare føres under 72.20)		74.30	Teknisk testing og analyse (omfatter materialtesting, sikkerhetskontroll, sertifisering, næringsmiddelkontroll m.m.)	
71.34	Utleie av maskiner og utstyr ellers (omfatter motorer, turbiner, verkstedmaskiner, måle- og kontrollutstyr m.m.)		74.40	Annonse- og reklamevirksomhet (omfatter ikke trykking av reklamemateriell. Markedsanalyse grupperes under 74.13. Produksjon av reklameinnslag til radio og fjernsyn grupperes ikke her)	
71.40	Utleie av husholdningsvarer og varer til personlig bruk (omfatter tekstiler, møbler, husholdningsapparater, videokassetter, TV o.l.)		74.501	Formidling av arbeidskraft	
Databehandlingsvirksomhet			74.502	Utleie av arbeidskraft	
72.10	Konsulenttjenester tilknyttet maskinvare		74.60	Etterforskning og vaktjeneste (etterforskning tilknyttet forsikring inngår ikke her)	
72.20	Konsulenttjenester tilknyttet system- og programvare		74.70	Rengjøringsvirksomhet (inkl. skorsteinsfeing)	
72.30	Databehandling		74.81	Fotografvirksomhet (omfatter fotoautomater)	
72.40	Drift av databaser		74.82	Pakkevirksomhet (omfatter tapping på flasker)	
72.50	Vedlikehold og reparasjon av kontormaskiner og datamaskiner		74.83	Kontorservice- og oversettelsesvirksomhet	
72.60	Annen databehandlingsvirksomhet		74.84	Forretningsmessig tjenesteyting ikke nevnt annet sted (omfatter inkasso, kredittopplysning, patent- og lisensformidling, designvirksomhet, interiørarkitekter, aksjonærvirksomhet, messearrangørvirksomhet m.m. Dekorativvirksomhet grupperes under 74.40)	

Dersom ingen av næringene passer, vær vennlig å beskrive virksomhetens art:

Dersom De har krysset av for flere næringer, vær vennlig å oppgi koden for den næringen som har størst andel av omsetningen:

1. Sysselsetting		3a. Årets kjøp av varer og tjenester (i 1000 kroner)	
01 Eiere av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap og familiemedlemmer uten fast lønn som daglig arbeider i foretaket		3.01 Totalt kjøp av varer og tjenester	
		herav (av 3.01):	
02 Lønnstakere		3.02 Import av varer og tjenester fra EU-land	
03 Totalt antall sysselsatte		3.03 Import av varer og tjenester fra land utenfor EU	
2. Eksport (i 1 000 kroner)		3b. Driftskostnader (i 1000 kroner)	
		3.04 Betalt til underentreprenører	
01 Eksport av varer og tjenester til land innenfor EU		4. Kontantrabatt til kunder (i 1000 kroner)	
02 Eksport av varer og tjenester til land utenfor EU		4.01 Samlet kontantrabatt til kunder over året	
5a. Investering i aktiverte og avskrivbare aktiva (i 1 000 kroner) (jf. skatteloven §§ 44A - 1.1 - 1.2 og 44.1b)			
Investeringsobjekt/driftsmidlets art	1. Anskaffet i året	2. Realisasjon i året	3. Påkostninger på egne aktiva i året
01 Maskiner, verktøy, redskap og inventar	5.01.1 (tilsv. spm. 3a i SS summert for saldogr. a og d)	5.01.2 (tilsv. spm. 5a i SS summert for saldogr. a og d)	5.01.3 (tilsv. spm. 3b i SS summert for saldogr. a og d)
02 Transportmidler (unntatt biler, båter og fly til privat bruk)	5.02.1 (tilsv. spm. 3a i SS summert for saldogr. c, e og f)	5.02.2 (tilsv. spm. 5a i SS summert for saldogr. c, e og f)	5.02.3 (tilsv. spm. 3b i SS summert for saldogr. c, e og f)
03 Bygninger og anlegg (unntatt boliger)	5.03.1 (tilsv. spm. 3a i SS summert for saldogr. g og h)	5.03.2 (tilsv. spm. 5a i SS summert for saldogr. g og h)	5.03.3 (tilsv. spm. 3b i SS summert for saldogr. g og h)
04 Sum kolonne (5.01 + 5.02 + 5.03)	5.04.1:	5.04.2:	5.04.3:
Av postene i 5a og 5b:			
05 Aktiverte nyanskaffelser og påkostningsarbeider utført av egne ansatte på driftsmidler for eget bruk (5.05.1 + 5.05.2 tilsv. post 350 i AN)	5.05.1:		5.05.2:
5b. Investering i ikke-avskrivbare aktiva (i 1000 kroner) (jf. skatteloven § 44A)			
.06.1 Tomter anskaffet i året			
.06.2 Realisasjon i året av tomt			
.06.3 Påkostninger på egen tomt			
.07 Aktivert verdi av bygg og anlegg under utførelse (tilsv. post 193 i AN)		Pr. 1.1:	Pr. 31.12:
.08 Aktivert verdi av andre varige driftsmidler enn bygg og anlegg som er under utførelse		Pr. 1.1:	Pr. 31.12:
.09 Direkte utgiftsførte investeringer i fysiske driftsmidler med en brukstid på over 1 år (tilsvarer den delen av post 640 i AN som vedrører driftsmidler med brukstid over 1 år)			

For lang tid (minutter) brukte De på å fylle ut dette skjemaet? _____

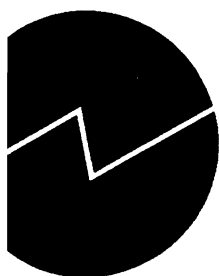
Spørsmål fra Statistisk sentralbyrå kan rettes til:

Navn og telefon _____

Dato, underskrift _____

Merking: Noter gjerne råd til forbedringer (og ev. feil) på baksiden av dette arket. Dette gjelder også problemer ved utfyllingen.

Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå

Statistikk over forretningsmessig tjenesteyting 1994

Informasjon og rettledning

Statistisk sentralbyrå
Seksjon for bygg og tjenestestatistikk
Postboks 1260
2201 Kongsvinger

Telefon: 62 88 50 00
Telefaks: 62 88 50 30

Generelt om spørreskjema for statistikk over forretningsmessig tjenesteyting 1994:

Hvem får skjemaene:

Dette skjemaet sendes ut til et utvalg av foretak innen forretningsmessig tjenesteyting. Foretak som bare har vært i drift en del av året, må gi oppgave for den tid de var i drift. Foretak som har vært i drift hele året må være vennlig å gi Statistisk sentralbyrå melding om dette slik at unødige purringer kan unngås.

Oppfordring til å bruke rettledningen:

Rettledningen inneholder detaljerte forklaringer til hver eneste post i spørreskjemaet. For å lette byrden på oppgavegiveren er det i postene i spørreskjema og rettledning henvist til poster i «Alminnelig næringsoppgave» (AN) eller «Saldoskjema for av- og nedskrivninger og for negativ saldo» (SS). AN og SS er vedlegg til selvangivelsen for alle personlig næringsdrivende og ikke-personlige foretak.

Spørreskjemaets generelle prinsipper for periodisering av inntekter og utgifter: Regnskapsprinsippet (Realisasjonsprinsippet).

I hele dette spørreskjemaet skal man legge regnskapsprinsippet (realisasjonsprinsippet) til grunn ved periodiseringen av inntekter og utgifter, dvs. når man bestemmer hvilke inntekter og utgifter som er i årets inntekter og utgifter. Regnskapsprinsippet innebærer at:

- **Inntekter** skal periodiseres til det tidspunktet da det oppstår en ubetinget rett til beløpet, uavhengig av når betalingen skjer. Dette innebærer at varesalg inntektsføres på *leveringstidspunktet* (jf. Skatteloven §50.2). Ved salg av tjenester skal inntektsføringen skje etter hvert som tjenesten er utført (regnskapsprinsippet). En utestående fordring vil være realisert når den næringsdrivende har fått et ubetinget krav på betaling.
- **Utgifter** skal bokføres *straks de er pådratt*, uavhengig av når betalingen skjer. Varekjøp er ingen kostnad før varene selges videre. Årets varekostnad beregnes som:

$$\text{Varelager 1.1.} + \text{årets varekjøp} - \text{varelager 31.12.}$$

Varelagre av uferdige varer vurderes til kostpris, og lager av ferdigvarer til (antatt) salgspris. For varer man ikke klarer å skille fra hverandre skal FIFU-prinsippet gjelde. Dette innebærer at de varer som har kommet først inn på lageret skal gå først ut (jf. Skatteloven §50.2a).

Henvisningskilder (forklaring på forkortelser):

- AN: Alminnelig næringsoppgave 1 og 2 for selvstendig næringsdrivende, aksjeselskaper mv. (vedlegg til selvangivelsesskjema 1 og 2)
- NS 4102: Norsk Standard 4102 (Norges Standardiseringsforbund (NSF))
- AL: Aksjeloven (lov av 4. juni 1976, nr. 59)
- S: Skatteloven (lov av 18. august 1911, nr. 8)
- SS: Saldoskjema for av- og nedskrivninger og for negativ saldo (vedlegg til selvangivelsesskjema 1 og 2)

Rettledning til de enkelte postene i spørreskjema for statistikk over forretningsmessig tjenesteyting 1994:

Virksomhetens art (side 2):

På spørsmålet om virksomhetens art skal man krysse av for alle næringsgrupper (virksomhetsområder) for hvilke foretaket har utført arbeid i året med egne ansatte. Dersom ingen av næringene er tilstrekkelig beskrivende for virksomhetens art kan denne beskrives på linja nederst på siden. Dersom man har krysset av for flere næringsgrupper må man særskilt oppgi kodennummer og -navn for den næringsgruppen som står for den største andelen av totalomsetningen nederst på side 2.

1: Sysselsetting.

Generelt: I postene 1.01, 1.02 og 1.03 skal man beregne gjennomsnittlig antall eiere/lønnstakere etc. over året ved å summere antall eiere/lønnstakere ved utgangen av mars, juni, september og desember, og dividere med 4.

Eksempel: Antall sysselsatte ved utgangen av mars var 8, juni 7, september 11 og desember 10 gir 9 i gjennomsnitt $((8+7+11+10)/4 = 9)$.

Ta med alle som arbeider i bedriften, også deltidsansatte og midlertidig fraværende (på permisjon med lønn) på grunn av sykdom, ferie, arbeidskonflikt o.l. Ta ikke med fraværende pga. militærtjeneste, fraværende som er borte for en ubestemt tidsperiode eller innleid arbeidskraft.

1.01: Eiere av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap og familiemedlemmer uten fast lønn som daglig arbeider i foretaket (gjennomsnitt i året).

Her inngår alle sysselsatte som ikke er lønnstakere. Dette omfatter eiere av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap, familiemedlemmer uten fast lønn som daglig arbeider i foretaket o.l. Ekskludert her er medeiere i aksje- og andelsselskap som har lønnet arbeid i foretaket (disse inngår under lønnstakere i spm.1.02). Ekskludert er også familiemedlemmer til eiere av enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap når de har fast avtalt lønn (inngår under 1.02).

1.02: Lønnstakere (gjennomsnitt i året).

Ta med alle personer som arbeider for arbeidsgiveren, og som har en ansettelseskontrakt og mottar kompensasjon for utført arbeid i form av lønn, gasje, honorarer, gratiale, naturalytelser o.l. Dette inkluderer både arbeidere og funksjonærer. Her skal man inkludere personer som er fraværende for en kort periode (ved kortere permisjon, dvs. permisjon med lønn) og streikende, men ikke dem som er fraværende for en ubestemt tidsperiode av annen grunn. Begrepet inkluderer deltidsansatte, sesongarbeidere, lærlinger og hjemmearbeidere, men ekskluderer innleid arbeidskraft. Selgere, revisorer, regnskapsførere o.l. tas bare med dersom foretaket har forpliktelser ovenfor disse utover avlønning (dvs. feriepengar, frivillige sosiale ytelser o.l.).

1.03: Totalt antall sysselsatte (gjennomsnitt i året).

Dette tilsvarende summen av postene 1.01 og 1.02.

2: Eksport.

2.01: Eksport av varer og tjenester til land innenfor EU.

Under denne posten fører man den verdiandelen av årets totale driftsinntekter (post 901 i AN pluss beholdningsøkning/minus beholdningsnedgang i lager av varer i arbeid og ferdigvarer (post 790 i AN) som omfatter all eksport til land innenfor EU, dvs. bruttoinntektene fra prosjekter (varer og tjenester) direkte levert til utenlandske kjøpere lokalisert innenfor EU.

Posten ekskluderer det som er fakturert til en norsk hovedleverandør (-entreprenør), selv om hovedleverandøren i sin tur selger varene etc. til utlandet. Det regnes heller ikke som eksport når salget skjer fra permanent kontor i utlandet.

2.02: Eksport av varer og tjenester til land utenfor EU.

Under denne posten fører man den verdiandelen av årets totale driftsinntekter (post 901 i AN pluss beholdningsøkning/minus beholdningsnedgang i lager av varer i arbeid og ferdigvarer (post 790 i AN) som omfatter all eksport til land utenfor EU, dvs. bruttoinntektene fra prosjekter (varer og tjenester) direkte levert til *utenlandske kjøpere* lokalisert utenfor EU. Posten inkluderer prosjekter finansiert av NORAD. Jf. 2.01.

3: Årets kjøp av varer og tjenester og driftskostnader:

3a: Årets kjøp av varer og tjenester.

3.01: Totalt kjøp av varer og tjenester.

Her føres de totale *utgiftene* i året vedrørende kjøp av varer og tjenester (årets *kjøp* og ikke årets forbruk/kostnad). Dette omfatter varer og tjenester kjøpt fra andre foretak. Utgifter vedrørende internleveranser skal *ikke* medregnes her. Kjøpene skal vurderes til kjøpspris, inklusive alle skatter og avgifter, men *eksklusive fratrekkbar inngående merverdiavgift*.

Dette omfatter kjøp iht. postene 400 og 600-770 i AN, *inklusive f.eks.*

- Kjøp av revisortjenester, advokattjenester, konsulenttjenester mv.
- Leasingutgifter, leie av personell etc.
- Utgifter til mindre driftsmidler, som ikke aktiveres (jf. AN post 640)
- Kontormateriell, husleie, lys og brensel mv.

Men eksklusive:

- Kjøp av varige driftsmidler som aktiveres i regnskapet (jf. spm.4)

Dessuten inngår:

- Årets kjøp av råvarer og halvfabrikata (råvarer er varer som danner utgangspunkt for bearbeiding i produksjonen, og som inngår i sluttproduktet. Halvfabrikata er bearbeidede varer som kan kjøpes/selges, og som inngår som en del av det ferdige produktet).
- Årets kjøp av handelsvarer (handelsvarer er varer som kjøpes for å selges videre uten å bli bearbeidet i foretaket).

Merk: Postene i AN viser årets forbruk (kostnad) og ikke årets kjøp. Ved lagerendringer er det forskjell på kjøp (utgift) og forbruk (kostnad).

Av 3.01:

3.02: Import av varer og tjenester fra EU-land.

Under denne posten fører man verdiandelen av post 3.01 som omfatter all import fra land innenfor EU, dvs. utgiftene vedrørende varer og tjenester kjøpt direkte fra *utenlandske selgere* lokalisert innenfor EU. Posten ekskluderer varer kjøpt av norsk leverandør, som denne leverandøren har importert. Det regnes heller ikke som import når kjøpet skjer ved et utenlandskeid foretaks permanente kontor i Norge.

3.03: Import av varer og tjenester fra land utenfor EU.

Under denne posten fører man verdiandelen av post 3.01 som omfatter all import fra land utenfor EU, dvs. utgiftene vedrørende varer og tjenester kjøpt direkte fra *utenlandske selgere* lokalisert utenfor EU. Jf. 3.01

3b: Driftskostnader.

3.04: Betalt til underentreprenører.

Her inngår den andelen av total varekostnad (post 400 i AN) som omfatter alle kostnader pådratt i året ved at deler av en jobb/et prosjekt for kunder der bedriften er hovedentreprenør settes bort til

underentreprenør(er)/underleverandør(er). Dette inkluderer alle kostnader pådratt ved underleveranser til foretaket fra underentreprenører /-leverandører. Kostnader vedrørende bortsatt arbeid for egen drift inngår ikke her. Posten er eksklusive inngående merverdiavgift.

4: Kontantrabatt til kunder.

4.01: Samlet kontantrabatt til kunder over året.

Her summeres alle rabatter til kunder som er gitt ved kontant betaling over året.

5: Investering i varige driftsmidler.

Her føres investeringer i driftsmidler med levetid på *minst 1 år*. Medregnes skal investeringer i så vel nye som *brukte* kapitalvarer, *kjøpt* fra andre foretak *for eget bruk* eller *anskaffet med egne ansatte for eget bruk* (jf. AN post 350). Kostnader til design, transport og installering o.l., samt avgifter skal medregnes. Ekskluderes skal fratrekkbar merverdiavgift, finanskostnader og oppnådde skattefordeler (f.eks. ved investering i mer miljøvennlig utstyr). Investeringsavgift skal være medregnet.

5a: Investering i aktiverte og avskrivbare aktiva: Aktiverte og ervervede (ferdigstilte) anskaffelser, realisasjon av aktiverte driftsmidler og aktiverte påkostningsarbeider.

Spm. 5.01, 5.02 og 5.03 kan besvares ved hjelp av «Saldoskjema for av- og nedskrivninger og for negativ saldo» (SS), som er vedlegg til selvangivelsesskjema 1 og 2, og som må fylles ut av alle personlig næringsdrivende, aksjeselskaper og andre ikke-personlige foretak som ved ligning krever fradrag for avskrivninger på driftsmiddel.

Felles for spørsmål 5.01-5.06:

I kolonnen «*anskaffet i året*» tar man med alle nyervervede varige driftsmidler som er anskaffet i løpet av året (nyanskaffelser), og som er ferdigstilte. Ved kjøp benyttes kostpris (kjøpspris) ved verdsettelsen av driftsmidlet, og ved egenproduksjon brukes produksjonskost. Total «anskaffelse i året» inkluderer driftsmidler anskaffet ved finansiell leasing, der driftsmidler dette gjelder er overført som eiendel til eget balanseregnskap. Driftsmidler anskaffet ved slik avtale i året inngår her med anskaffelseskost (jf. anbefaling til god regnskapsskikk (nr.17)-vedrørende leasing (Revisors håndbok 1994)). Driftsmidlet ansees for anskaffet når det er *mottatt*. Dette tilsvarer spm. 3a i SS. Ikke-ferdigstilte anskaffelser er ekskludert her (jf. spm. 5.07 og 5.08).

I kolonnen «*realisasjon i året*» skal man føre opp salgsverdien (erstatningssummen) av ev. brukte driftsmidler som er solgt (erstattet) i året. Beløpet angis inklusive investeringsavgift. Driftsmidler ansees for solgt når de er *levert*. Dette tilsvarer spm. 5a i SS.

I kolonnen «*påkostninger på egne aktiva*» tar man med alle aktiverte påkostninger og hovedreparasjoner kjøpt og utført av andre, og/eller foretatt med egne ansatte på egne driftsmidler. Dette omfatter utvidelser, omgjørrelser, forbedringer, reparasjoner og vedlikeholdsarbeider, som øker effektiviteten av/verdien av og/eller forlenger levetiden for eksisterende driftsmidler. Ved kjøp vurderes påkostningen til kjøpspris, og ved egenproduksjon vurderes den til produksjonskost. Ta med både material- og lønnskostnader pluss ev. felleskostnader (disse investeringenes andel av felleskostnader som strøm, Edb-tjenester etc.). *Ikke* ta med *løpende* kostnader til reparasjoner og vedlikehold (daglig stell og pass, som tilsvarer post 650 i AN). Dette tilsvarer spm. 3b i SS.

Totale aktiverte og avskrivbare investeringer i nye varige og fysiske driftsmidler (nyanskaffelser), samt realisasjon av og påkostninger på eksisterende aktiverte driftsmidler kan fordeles på 5.01-5.03:

5.01: Anskaffelser av, realisasjon av og påkostninger på «Maskiner, verktøy, redskap og inventar».

Posten inkluderer produksjonsmaskiner (anleggsmaskiner etc.), personbiler, kjøretøy som er anleggsmaskiner (trucker, veiskraper, veivalser, mobilkraner, dumpere mv.), ikke registreringspliktige kjøretøy og kjøretøy kun tillatt brukt utenfor offentlig vei/på

arbeidsområdet, andre maskiner (rengjøringsutstyr, stemplingsur, slarmanlegg, tegnemaskiner, video, TV, datamaskiner mv.), og nøbler samt annet inventar. Inkluderes skal montasje, samt nedfølgende tilleggsutstyr.

- Spm. 5.01.1 tilsvare spm. 3a i SS, summert for saldogruppene a og d.
- Spm. 5.01.2 tilsvare spm. 5a i SS, summert for saldogruppene a og d.
- Spm. 5.01.3 tilsvare spm. 3b i SS, summert for saldogruppene a og d.

5.02: Anskaffelser av, realisasjon av og påkostninger på «Transportmidler».

«Transportmidler» omfatter alle kjøretøyer som ikke inngår under «maskiner, verktøy, redskap og inventar» ovenfor, f.eks. vogntog, astebiler, drosjebiler (biler som nyttes vesentlig til drosjevirkksomhet), tankbiler, kranbiler, skip, borerigger, fly, helikoptere etc. Posten ekskluderer personbiler (personbiler etc. inngår under spm. 5.01).

- Spm. 5.02.1 tilsvare spm. 3a i SS, summert for saldogruppene c, e og f (summen av spm. 3a for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).
- Spm. 5.02.2 tilsvare spm. 5a i SS, summert for saldogruppene c, e og f (summen av spm. 5a for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).
- Spm. 5.02.3 tilsvare spm. 3b i SS, summert for saldogruppene c, e og f (summen av spm. 3b for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).

5.03: Anskaffelser av, realisasjon av og påkostninger på «Bygninger og anlegg».

«Bygninger og anlegg» omfatter forretningsbygg og produksjonsbygninger (fabrikk-, lager- og kontorbygg), produksjonsanlegg (veier, gater, kaier, siloer, andre industrielle anlegg), og velferdsanlegg (golfbaner, tennisbaner etc.) o.l. Tomtverdi må skilles ut (jf. spm. 5.06).

- Spm. 5.03.1 tilsvare spm. 3a i SS, summert for saldogruppene g og h (summen av spm. 3a for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).
- Spm. 5.03.2 tilsvare spm. 5a i SS, summert for saldogruppene g og h (summen av spm. 5a for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).
- Spm. 5.03.3 tilsvare spm. 3b i SS, summert for saldogruppene g og h (summen av spm. 3b for alle innleverte saldorskjemaer innen disse saldogruppene).

5.04: Sum kolonne.

Post 5.04.1 beregnes ved 5.01.1 + 5.02.1 + 5.03.1.

Post 5.04.2 beregnes ved 5.01.2 + 5.02.2 + 5.03.2.

Post 5.04.3 beregnes ved 5.01.3 + 5.02.3 + 5.03.3.

Av post 5.04:

5.05.1: Aktiverte nyanskaffelser utført av egne ansatte på driftsmidler for eget bruk.

Posten omfatter den totale verdien av aktiverte nyanskaffelser av driftsmidler som er produsert/utført med egne ansatte for eget bruk. Dette omfatter så vel lønnskostnader til egne ansatte som kostnader til materialer pluss en ev. andel av felleskostnader (strøm etc.). Verdssettelsen skjer til produksjonskost (selvkost). Egne investeringsarbeider er ervervet når de er ferdige (S § 44 A-3).

Merk: Summert skal postene 5.05.1 og 5.05.2 tilsvare post 350 i AN.

5.05.2: Aktiverte påkostningsarbeider utført av egne ansatte på driftsmidler for eget bruk.

Posten omfatter årets totale verdi av aktiverte påkostningsarbeider som er utført med egne ansatte på egne driftsmidler. Dette

omfatter så vel lønnskostnader som materialkostnader, og ev. felleskostnader (strøm etc.). Kun kostnader relatert til egne ansatte og egne materialer tas med her. Ta kun med hovedreparasjoner, påbyggingsarbeid etc., som øker investeringsobjektets effektivitet, verdi, og/eller levetid. Løpende vedlikehold og reparasjonsarbeid (jf. AN post 650) holdes utenfor.

Merk: Summert skal postene 5.05.1 og 5.05.2 tilsvare post 350 i AN.

5b: Investering i ikke-avskrivbare aktiva: Investering i aktiverte, men ikke ferdigstilte aktiva, i alltidsvarende aktiva, samt direkte utgiftsførte investeringer.

5.06: Investering i tomt og andre grunnarealer for drift av virksomheten.

Her inngår all investering i tomter og andre grunnarealer for drift (jf. postene 194 og 195 i AN). Disse driftsmidlene regnes som alltidsvarende, dvs. de har ingen begrenset levetid på 100 år eller mindre, og kan derfor ikke avskrives. Dette inkluderer skog- og jordbruks-eiendommer, tomter, gruver, steinbrudd, vannfall og andre grunnarealer til eget bruk for drift av virksomheten.

5.06.1: Tomter anskaffet i året.

Her føres verdien (kostprisen) av all eiendom/tomt som er anskaffet (kjøpt) fra annen part i løpet av året. Tomt ansees for å ha en økonomisk levetid på over 100 år (alltidsvarende), og inngår derfor ikke på saldorskjema (avskrives ikke).

5.06.2: Realisasjon i året av tomt.

Her føres salgssummen (erstatningssummen) av tomt/eiendom som er solgt /erstattet i løpet av året. Kontraktsdatoen er avgjørende for salgstidspunktet.

5.06.3: Påkostninger på egen tomt.

Her føres verdien av årets totale aktiverte påkostningsarbeider/utbedringsarbeider o.l. relatert til tomt. Eksempler på dette kan være grunnforbedringer ved trehogst, skogrydding, gjødsling, fjellsprengning o.l. som øker verdien av eiendommen.

5.07: Aktivert verdi av bygg og anlegg under utførelse.

Her fører man opp total aktivert verdi pr. 1.1. og 31.12. av ikke-ferdigstilt (ikke ervervet/ferdiglevert/ferdigstilt (ved egentilvirkning)) bygge- og anleggsarbeid, både som foretaket utfører med egne ansatte for eget bruk og/eller som eksterne entreprenørfirmaer utfører for foretaket. Dette omfatter kun bygge- og anleggsarbeid som ikke avskrives skattemessig, da de ennå ikke er ervervet /ferdigstilte (risikoen overgang er avgjørende). Inkludert er så vel ikke ferdige nyanskaffelser som påkostningsarbeider. Dette omfatter post 193 i AN (anlegg under utførelse, dvs. verdien av bygg og anlegg under utførelse).

5.08: Aktivert verdi av andre varige driftsmidler enn bygg og anlegg som er under utførelse.

Her fører man opp årets samlede aktiverte verdi pr. 1.1. og 31.12. av alle andre anskaffelser av driftsmidler enn bygg og anlegg (jf. 5.07) som ikke er ferdigstilte (ikke skattemessig avskrivbare, dvs. ennå ikke ervervet/ferdiglevert/ferdigstilte (ved egentilvirkning)). Dette gjelder både driftsmidler som erverves fra andre foretak og uferdige egne aktiverte investeringsarbeider. Aktuelle driftsmidler kan være skip, fartøyer, fly, store spesialbygde maskiner etc. Inkludert er så vel ikke ferdige nyanskaffelser som påkostningsarbeider.

5.09: Direkte utgiftsførte investeringer i fysiske driftsmidler med en brukstid på over 1 år.

Posten omfatter investering i driftsmidler som er direkte utgiftsførte i årets resultatregnskap (dvs. ikke aktiverte). Her inngår den delen av post 640 i AN som vedrører driftsmidler med en brukstid på over 1 år. Posten omfatter direkte utgiftsførte nyanskaffelser og ev. direkte utgiftsførte påkostninger (til mindre enn 15 000 kroner) på driftsmidler som er direkte utgiftsførte fordi kostprisen lå under 15 000 kroner (jf. S §44.1b).

Statistisk sentralbyrå

Oslo
Postboks 8131 Dep.
0033 Oslo

Telefon: 22 86 45 00
Telefaks: 22 86 49 73

Kongsvinger
Postboks 1260
2201 Kongsvinger

Telefon: 62 88 50 00
Telefaks: 62 88 50 30

ISSN 0806-3745

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway